

DREAM

Fremskrivning af familiekarakteristika og boligefterspørgslen i danske kommuner - Faxe

Maj 2017

Indholdsfortegnelse

1	INDLEDNING	3
2	DEN DEMOGRAFISKE UDVIKLING	5
2.1	Befolkning.....	5
2.2	Fødte og døde	8
2.3	Indvandring og udvandring	9
2.4	Til- og fraflytning	10
2.5	Familiestruktur	16
3	BEFOLKNINGENS UDDANNELSESLEVEL	19
4	ARBEJDSMARKEDET	24
5	UDVIKLINGEN I BOLIGFTERSØRGSLEN	33
5.1	Boligtype.....	34
5.2	Boligart	37
5.3	Boligstørrelse.....	39
5.4	Bystørrelse.....	40
6	MARGINALEKSPERIMENTER	42
6.1	Øget tilflytning af familier med et højt uddannelsesniveau.....	44
6.2	Lavere ledighedsgrad	52
6.3	Øget tilflytning fra de fem historisk største ophavskommuner	56
6.4	Øget tilflytning af familier med begrænset tilknytning til arbejdsmarkedet	64
7	KONKLUSION	73
8	REFERENCER.....	76
9	APPENDIKS.....	77

1 Indledning

I det følgende præsenteres for Faxe Kommune forventningen frem mod år 2040 til udviklingen i befolkningens størrelse og alderssammensætning, familiestruktur, uddannelsesniveau samt tilhørsforhold til arbejdsmarkedet. Ændringer i disse forhold er af afgørende betydning for boligefterspørgslen, hvorfor forventningen til udviklingen i det samlede boligbehov og dets underliggende karakteristika som type, størrelse og beliggenhed også betragtes. Relationen mellem de karakteristika, der kendetegner den i kommunen bosiddende befolkning og befolkningens boligpræferencer belyses desuden i fire forskellige marginaleksperimenter, i hvilke udvalgte adfærdsmønstre korrigeres. Eksperimenterne har primært til formål at illustrere, hvorledes ændrede adfærdsmønstre selv på kort eller mellemlangt sigt kan dæmpe eller øge de negative økonomiske konsekvenser, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Fremskrivningen såvel som marginaleksperimenterne er udført ved anvendelse af DREAMS mikrosimulationsmodel SMILE 3.0.

Befolkningen i Faxe Kommune ventes i grundforløbet at øges fra at omfatte 35.100 personer i 2013 til at bestå af omkring 37.000 personer i 2040. Den positive befolkningsvækst skal tilskrives, at en positiv nettoindvandring og nettotilflytning opvejer betydningen af et gennemsnitligt fødselsunderskud. Fremadrettet ventes restlevetiden fortsat at øges, hvilket sammen med befolkningens aldring giver anledning til, at personer ældre end 67 år på sigt skønnes at udgøre en større andel af befolkningen.

Den demografiske udvikling ventes fremadrettet at give anledning til finansieringsmæssige udfordringer, som dog i nogen grad modvirkes af en ændring i befolkningens uddannelsesniveau og arbejdsmarkedstilknytning. Som i resten af landet ventes uddannelsesniveauet dermed at forbedres i fremskrivningen, hvilket primært skyldes, at de yngre generationer, som erstatter de ældre generationer, generelt er bedre uddannede. Således øges andelen af befolkningen med en videregående uddannelse på bekostning af færre med en grundskole eller erhvervsfaglig uddannelse som højst fuldførte. Uddannelsesniveauet i Faxe Kommune er stort set sammenfaldende med niveauet i landsdelen, men ligger noget under det nationale niveau, hvilket også ventes at være tilfældet fremadrettet. Andelen med en videregående uddannelse forventes således også fortsat at være lavere end på landsplan, ligesom andelen af befolkningen med en grundskoleuddannelse eller erhvervsfaglig uddannelse også vedvarende er større.

Det stigende uddannelsesniveau bidrager til, at erhvervsdeltagelsen for personer under 30 år opretholdes. For personer i alderen 30-59 år ses et svagt fald i erhvervsdeltagelsen gennem fremskrivningen. At den samlede erhvervsfrekvens for de 16-67-årige øges gennem fremskrivningen skal således primært henføres til en øget erhvervsdeltagelse for de 60-67-årige, der er motiveret af Tilbagetrækningsreformen. Hvad beskæftigelsestilbøjeligheden angår forventes en mindre nedgang relativt til udgangsniveauet.

Familiestrukturen ventes at ændre sig i retning mod, at en voksende andel af befolkningen vil udgøres af enlige som følge af ændrede levemønstre og flere ældre. Understøttet af den positive befolkningsvækst vil de ændrede familiemønstre og befolkningens aldring foranledige en stigning i antallet af familier og efterspørgslen efter boliger fremadrettet. Der ventes endvidere en forskydning i efterspørgselsmønstret i retning mod flere almene boliger og private udlejningsboliger, typisk rækkehuse og etageboliger, på bekostning af færre ejerboliger, primært stue- og parcelhuse.

Samtidig vil en større andel af efterspørgslen end tidligere rette sig mod mindre boliger med et areal under 100 m² og mod boliger beliggende i byområder med 1.000 til 50.000 indbyggere.

Mikrosimulationsmodellen SMILE 3.0 er beskrevet i Hansen og Markeprand (2015), mens datagrundlaget og det metodiske fundament yderligere er belyst i Hansen, Stephensen og Kristensen (2013). Disse rapporter uddyber centrale antagelser såsom anvendt estimationsperiode og arten af de forklarende variable, der er inddraget i estimationerne. Kendskab til det metodiske grundlag er dog ikke en forudsætning for udbytte af de nedenfor præsenterede resultater.

Det anbefales dog, at man rådfører sig med retningslinjerne for fortolkning af modellens resultater i kapitel 2 i Hansen og Markeprand (2015). Heri forklares bl.a. hvorfor resultatet af Danmarks Statistiks regionale befolkningsfremskrivningsmodel ikke kan forventes at kunne genfindes i en fremskrivning udført med SMILE. Endvidere understreges det, at der i SMILE er tale om en videreførelse af strukturel adfærd, hvorfor den senest kendte historiske udvikling ikke vil afspejle sig i de nærmeste fremskrivningsår. Centralt skal det fremhæves, at den forventede udvikling i boligstrukturen alene afspejler befolkningens efterspørgsel efter bestemte boligkarakteristika i fravær af udbudsbegrænsninger. Fremskrivningerne indebærer således ikke en vurdering af udbuddet af boliger, hvilket bl.a. ville forde kendskab til kommunens strategi vedrørende nyopførelser, udstykning og omlægning af eksisterende erhvervsgrunde til andre formål. En vurdering af, hvorledes den eksisterende boligmasse afvikles gradvist i takt med stigende boligalder, er heller ikke inddraget. Eksistensen af et egentligt boligmarked kræver, at der indarbejdes en prisdynamik, der etablerer et realistisk forhold mellem udbud og efterspørgsel, hvilket ligger udenfor den nuværende modelramme.

Befolkningens uddannelsesadfærd i SMILE var tidligere opdelt på landsdele, men er nu ændret, så den er nuanceret på kommuneniveau. Således tillades nu variation inden for en landsdel i tilbøjeligheden til at påbegynde en uddannelse. Befolkningens uddannelsesniveau påvirker befolkningens arbejdsmarkedstilknnytning, hvorfor nuanceringen af uddannelsesadfærden skønnes at bidrage til en mere retvisende vurdering af befolkningens deltagelsespotentiale i de enkelte kommuner. Modellen har yderligere undergået et eftersyn. Her er mindre uregelmæssigheder i bl.a. den fremtidige boligstruktur søgt korrigeret. Derfor vil fremskrivningsresultater i nogen grad afvige fra indholdet i Hansen og Markeprand (2015). Modellens overordnede rammer er herudover uændrede. Således tager fremskrivningen fortsat udgangspunkt i familie- og boligstrukturen i år 2013, mens estimerede adfærdsmønstre er baseret på årene forud herfor.

I kapitel 2 redegøres for den demografiske udvikling i Faxe Kommune, hvilket indebærer en beskrivelse af den historiske og fremskrevne udvikling i befolkningen, antallet af fødte og døde, ind- og udvandring, til- og fraflytning samt i familiestrukturen. I kapitel 3 beskrives forventningerne til den fremtidige udvikling i befolkningens uddannelsesniveau, mens forventningen til den fremtidige udvikling i befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet beskrives i kapitel 4. I kapitel 5 beskrives forventningerne til efterspørgslen efter boliger fordelt på udvalgte karakteristika, mens kapitel 6 er tilegnet en beskrivelse af resultaterne af fire marginaleksperimenter, i hvilke den grundlæggende adfærd korrigeres. En konklusion følger i kapitel 7.

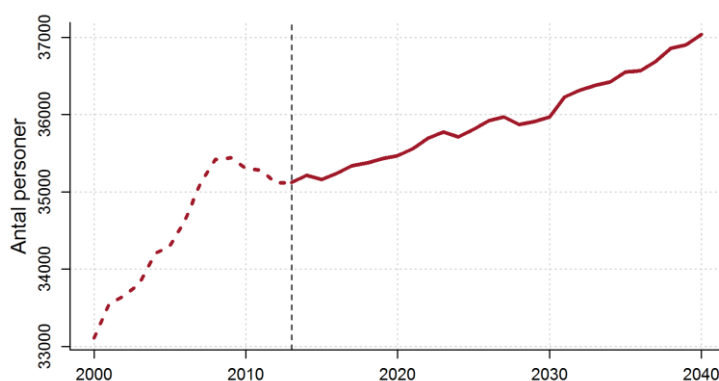
2 Den demografiske udvikling

Befolkningens udvikling og sammensætning på alder og oprindelse fastlægges på nationalt plan på baggrund af ind- og udvandring samt antallet af fødte og døde. De samme hændelser påvirker udviklingen i befolkningen på kommunalt niveau, men herudover indregnes effekten af flytninger på tværs af kommunegrænser. Flytninger inden for de enkelte kommuner indregnes også i fremskrivningen, fordi de er med til at ændre bolig efterspørgsels struktur – eksempelvis om efterspørgslen på lejeboliger stiger til fordel for ejerboliger. I dette kapitel redegøres der først for den samlede befolkningsudvikling og efterfølgende for udviklingen i de underliggende komponenter, der bestemmer den, dvs. antallet af fødte og døde, ind- og udvandrede samt til- og fraflyttede. Udviklingen i Faxe Kommune sammenholdes i de tilfælde, hvor det vurderes relevant, med udviklingen i henholdsvis Landsdel Vest- og Sydsjælland og hele landet.

2.1 Befolkning

Fra år 2000 til 2013 er befolkningsudviklingen i Faxe Kommune præget af en positiv tilvækst. Således er kommunens indbyggerantal gennem denne periode vokset fra et niveau på ca. 33.100 personer i år 2000 til ca. 35.100 i år 2013, jf. Figur 2.1. Fra 2013 til 2040 ventes trods de seneste års aftagende vækst en stigning, og befolkningstallet ventes på sigt at øges til ca. 37.000 personer svarende til en samlet stigning på godt 5 pct., hvor den samlede ændring i den historiske periode var på omkring 6 pct. Den gennemsnitlige årlige vækstrate er omkring 0,5 pct. i den historiske periode og 0,2 pct. i fremskrivningsperioden. Til sammenligning er den årlige gennemsnitlige vækstrate for perioderne 2000 til 2013 og 2013 til 2040 henholdsvis 0,4 pct. og 0,3 pct. i hele landet og 0,2 pct. både i den historiske periode og i fremskrivningen i Landsdel Vest- og Sydsjælland. Væksten i Faxe Kommune er således i overensstemmelse med tendensen i såvel landsdelen som i landet som helhed.

Figur 2.1. Udvikling i befolkningen, Faxe Kommune

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

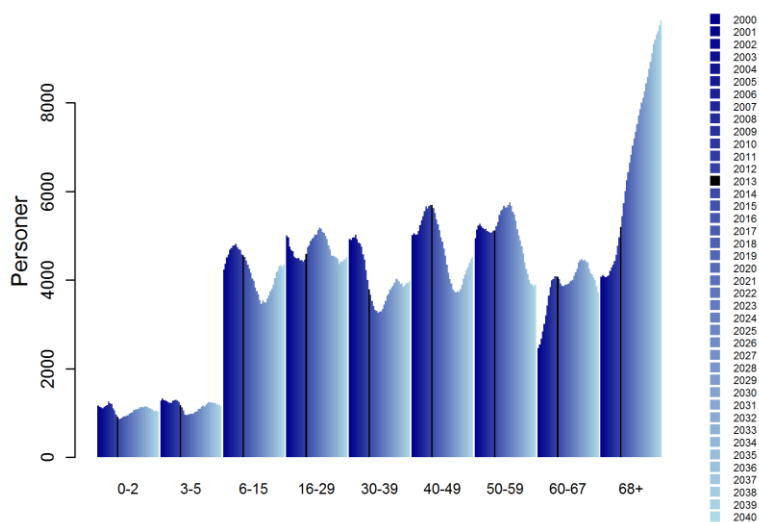
Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Den historiske udvikling i befolkningsvæksten i Faxe Kommune er forklaret af en kombination af en positiv nettoindvandring og nettotilflytning, der tilsammen dominerer et fødselsunderskud. I gennemsnit er kommunen således karakteriseret ved en samlet nettotilgang på ca. 170 personer årligt opgjort over perioden 2000-2012. Det indbyrdes forhold mellem antallet af fødte og døde giver anledning til et gennemsnitligt årligt fødselsunderskud på godt 30 personer frem mod år 2013, der således dæmper den positive befolkningstilvækst foranlediget af vandringerne, jf. afsnit 2.2, 2.3 og 2.4. I fremskrivningen ventes der i gennemsnit et fødselsunderskud, en positiv nettoindvandring og en positiv nettotilflytning, som samlet giver anledning til, at de seneste års svagt negative befolkningsvækst vender til fordel for et stabilt voksende befolkningstal gennem fremskrivningsperioden.

Opgjort på alder skyldes den historiske befolkningsvækst både en stigning i antallet af personer i 40'erne og deres børn, samt en stigning i de to ældste aldersgrupper, jf. Figur 2.2. Omvendt er der sket en betydelig nedgang i antallet af personer i alderen 30-39 år siden år 2000, hvorfor den historiske stigning i befolkningen i 40'erne i første del af fremskrivningen ventes afløst af et fald. I fremskrivningsårene ventes antallet af personer over 60 år at vokse betragteligt, mens der på sigt bliver færre i aldersgrupperne og 40-59 år. Udviklingen i specielt den ældste aldersklasse er foranlediget af et generelt fald i dødeligheden kombineret med, at flere personer gradvist indtræder i aldersgruppen over 67 år. Typisk ses den historiske udvikling i en aldersklasse at blive gengivet i fremskrivningen i en aldersklasse af højere orden. Eksempelvis ses det historiske fald i antallet af personer i aldersgruppen 30-39 år som nævnt ovenfor tydeligt gengivet i den fremtidige forventning til antallet af personer i alderen 40-49 år. Disse demografiske effekter er mest udprægede, såfremt aldersklassen kun i mindre grad er påvirket af bevægelser på tværs af kommunegrænser, hvilket som det senere skal blive klart, netop er tilfældet for de 40-49-årige.

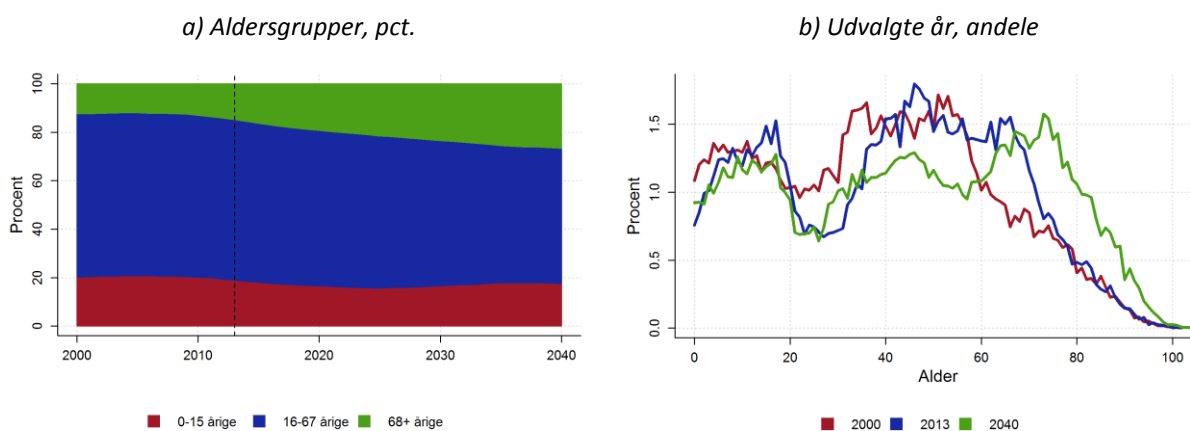
Figur 2.3a viser den relative andel af befolkningen fordelt på tre aldersgrupper: børn (0-15 år), personer i den erhvervsaktive alder (16-67 år) og personer, som primært er tilbagetrukket fra arbejdsmarkedet (68+ år)¹. I Faxe Kommune forventes andelen af personer i den erhvervsaktive alder at falde fremadrettet fra et niveau på ca. 66 pct. i 2013 til ca. 63 pct. i 2025 og yderligere til omkring 56 pct. i 2040. Samtidig ventes andelen af ældre over 67 år at vokse fra omkring 15 pct. i 2013 til ca. 22 pct. i 2025 og næsten 27 pct. i 2040. Andelen af børn falder på kort sigt fra omkring 19 pct. i 2013 til under 16 pct. i 2025 og stiger herefter næsten 2 pct. point frem mod 2040. Kombinationen af færre personer i den erhvervsaktive alder og flere personer, der er i en alder, hvor størstedelen har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet, kan bidrage til at øge kommunens finansieringsudfordringer på sigt. Figur 2.3b afslører således, at det på sigt ikke blot er andelen af 60-75-årige, der forventes forøget som i perioden 2000-2013, men i særdeleshed også den andel af befolkningen, der er ældre end 80 år, og som typisk har et højere træk på udgifter til sundhed og ældrepleje end den yngre del af ældrebefolkningen.

¹ Velfærdsaftalen fra 2006 og Tilbagetrækningsreformen fra 2011 løfter gradvist folkepensionsalderen til 67 år frem mod 2022. Herefter levetidsindekseres pensionsalderen, så den følger levetiden for en 60-årig. Pensionsalderen forventes således, at være 68 år i 2030, 69 år i 2035 og 70 år i 2040, jf. DREAM (2014).

Figur 2.2. Befolkningen i Faxe Kommune fordelt på aldersintervaller, 2000-2040

Anm.: Den sorte markering angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.3. Befolkningens aldersfordeling i Faxe Kommune

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

2.2 Fødte og døde

Udviklingen i fertiliteten og antallet af kvinder i den fertile alder (14-48 år)² har i de seneste historiske år tilsammen givet anledning til et faldende antal fødte på nationalt plan. Antallet af kvinder i den fertile alder var faldende fra 2000 til 2006, men har sidenhen været stigende frem mod 2013 til et marginalt højere niveau sammenholdt med år 2000³. Derfor skyldes faldet i antallet af fødte primært, at fertiliteten de seneste år været aftagende på nationalt plan.

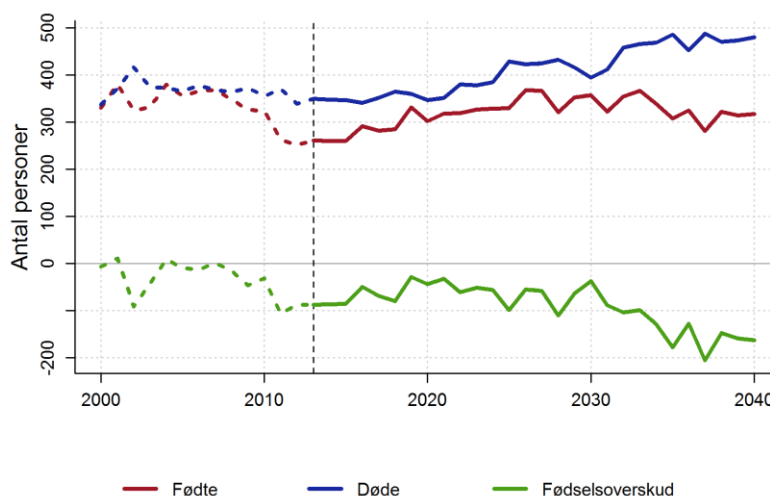
I Faxe Kommune har fertiliteten historisk fluktueret omkring et niveau på ca. 1,8 levendefødte børn pr. kvinde og ventes - med betydelig usikkerhed - at ligge lidt over dette niveau fremadrettet. Efter et fald i fertiliteten de seneste historiske år ses dog en relativ hurtig stabilisering i udviklingen i løbet af de første fremskrivningsår. Samtidig ventes antallet af kvinder i den fertile alder bosiddende i Faxe Kommune konsekvent at falde gennem fremskrivningen. Dette er en fortsættelse af den seneste historiske tendens omend antallet af kvinder i den fertile alder ellers har været relativt stabilt. I perioden siden år 2006 har udviklingen i antallet af fødedygtige kvinder i Faxe Kommune dermed bevæget sig i modsat retning relativt til den nationale tendens. Efter et historisk fald, der både kan tilskrives udviklingen i antallet af fertile kvinder og i fertiliteten, ventes antallet af fødte indledningsvist at stige for sidenhen at aftage lidt igen, jf. Figur 2.4. Således vil udviklingen i fertiliteten drive udviklingen i antallet af fødte på kort sigt, mens effekten af faldet i antallet af fødedygtige kvinder og ændringen i deres alderssammensætning vil indtræde på længere sigt.

Antallet af fødte i Faxe Kommune har historisk hovedsageligt været lavere end antallet af døde, hvilket har resulteret i et gennemsnitligt fødselsunderskud på omkring 30 personer årligt. Den aldrende befolkning, med et heraf følgende voksende antal døde til følge, vil sammen med det relativt stabile antal fødte betyde, at underskuddet bevares i fremskrivningsperioden, jf. Figur 2.4.

I de historiske år fra 2000 til 2012 ligger antallet af døde i gennemsnit 10 pct. højere end antallet af fødte hvert år. Til sammenligning er antallet af døde 22 pct. højere end antallet af fødte i Landsdel Vest- og Sydsjælland, mens det omvendt gælder, at antallet af fødte er 15 pct. højere end antallet af døde, når hele Danmark betragtes over samme periode. I fremskrivningsårene fra 2013 til 2039 ventes antallet af døde i Faxe Kommune i gennemsnit at være godt 30 pct. højere end antallet af fødte, mens dette tal er 33 pct. i Landsdel Vest- og Sydsjælland i samme periode. På landsplan ventes antallet af fødte i fremskrivningen at være 15 pct. højere end antallet af døde, som det også var tilfældet i den historiske periode.

² Se evt. Hansen & Markeprand (2015), s. 81, figur 4.1b.

³ Opgjort primo året.

Figur 2.4. Antal fødte, døde og fødselsoverskud, personer

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012. Antallet af fødte og døde på kommuneniveau i 2013 er fremskrevne niveauer, men data for året indgår i estimationen af henholdsvis nationale fertilitetsrater og dødssandsynligheder på kommuneniveau.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

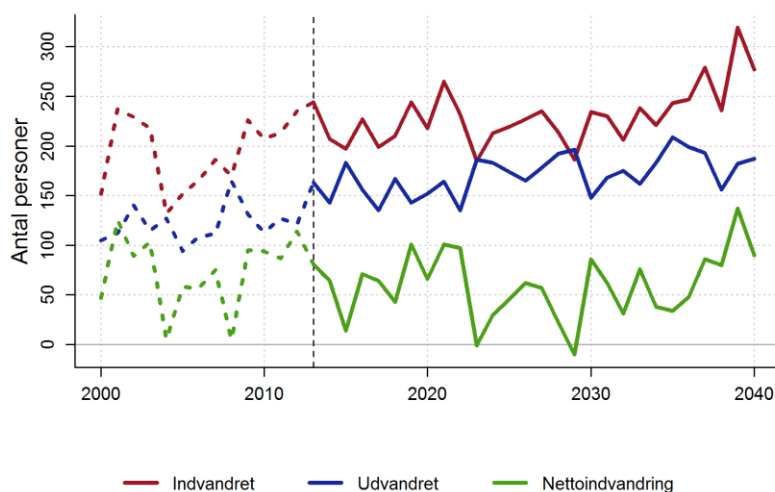
2.3 Indvandring og udvandring

Figur 2.5 viser udviklingen i ind- og udvandringen i Faxe Kommune. Historisk er udviklingen i indvandringen præget af store udsving, hvilket tydeliggør vanskeligheden i at skønne over den fremadrettet. Bruttoindvandringen forventes i gennemsnit at være på omkring 230 personer om året fremadrettet, jf. Figur 2.5. Den samlede bruttoindvandring i SMILE på tværs af kommuner gengiver grundet tilpasning det nationale niveau fra Befolkningsfremskrivning 2014⁴. Indvandringens fordeling på kommuner fremadrettet afspejler den historiske fordeling fra 2010-2012. Således indregnes der i fremskrivningen ikke forskydninger i fordelingen som følge af eksempelvis ændrede visiteringskvoter for flygtninge. Eftersom det overordnede indvandrningsniveau er forankret i Befolkningsfremskrivning 2014, er de seneste års høje indvandring af personer med flygtninge- og familiesammenføringsbaggrund ikke taget i betragtning.

Udvandringen har historisk været lavere end indvandringen, hvilket har givet anledning til en positiv nettoindvandring. Denne tendens forventes at fortsætte. Som følge heraf skønnes nettoindvandringen at fluktuere omkring et niveau på godt 60 personer frem mod år 2040, hvilket er lidt lavere end observeret historisk.

⁴ Danmark Statistik og DREAM udarbejder hvert år en samordnet national befolkningsfremskrivning for Danmark. Se yderligere information på Danmarks Statistiks hjemmeside:

<http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation/befolkningsfremskrivning-for-danmark>. Danmarks Statistik udgiver desuden en regional fremskrivning i hvilken det nationale resultat er fordelt på landsdele og kommuner. Fremskrivninger udarbejdet ved anvendelse af SMILE gengiver i udgangspunktet kun det nationale resultat fra Danmarks Statistiks og DREAMs 2014-fremskrivning og ikke den underliggende fordeling på kommuner. Dette skal tilskrives en lang række forskelle, der både kan henføres til metodiske og datamæssige forhold. En sammenfatning af de mest centrale forskelle er forsøgt givet i Hansen & Markeprand (2015) kapitel 2.

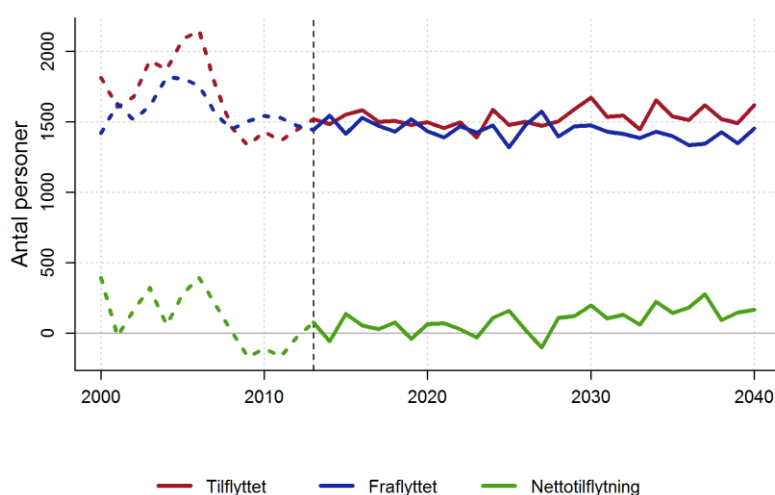
Figur 2.5. Udvandring, bruttoindvandring og nettoindvandring

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012. Antallet af indvandrede og udvandrede på kommuneniveau i 2013 er fremskrevne niveauer, men data for året indgår i estimationen af henholdsvis indvandringens sammensætning på køn og oprindelse og af udvandringssandsynligheden.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

2.4 Til- og fraflytning

Op gennem 00'erne har tilflytningen til Faxe Kommune i gennemsnit været lidt højere end fraflytningen. I fremskrivningsårene forventes såvel den årlige tilflytning og fraflytning at variere omkring et niveau på henholdsvis 1.500 og 1.400 personer således, at nettotilflytningen i gennemsnit ligger på et niveau på omkring 90 personer gennem fremskrivningsårene, jf. Figur 2.6.

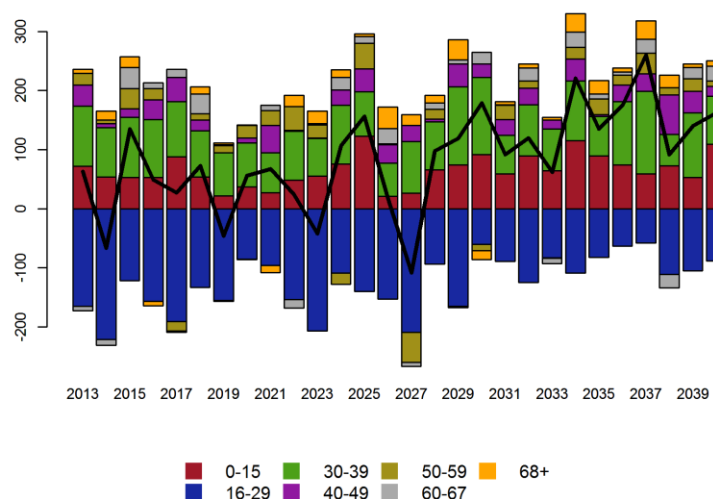
Figur 2.6. Til- og fraflytning samt nettotilflytning

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.7 viser forventningen til antallet af nettotilflyttede opgjort på aldersgrupper. Heraf fremgår det, at der typisk ventes en større fraflytning end tilflytning af unge i alderen 16-29 år, mens det omvendte er tilfældet, når børn og personer i alderen 30-39 år betragtes. De relativt små nettobevægelser for ældre afspejler, at flyttetilbøjeligheden både indenfor og på tværs af kommunegrænser aftager med alderen⁵.

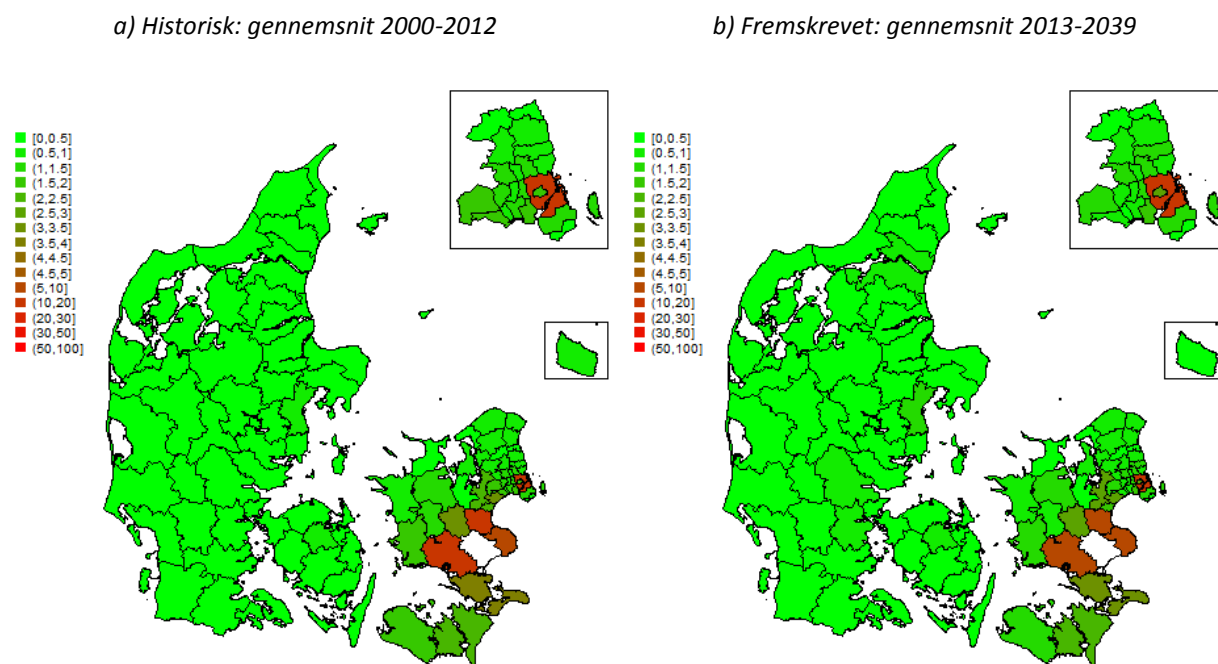
Figur 2.7. Nettotilflytning opdelt på udvalgte aldersgrupper i Faxe Kommune, antal personer

Anm.: Den sorte linje viser den samlede nettotilflytning.

Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

⁵ Se evt. Hansen & Markeprand (2015), s. 58, figur 3.33.

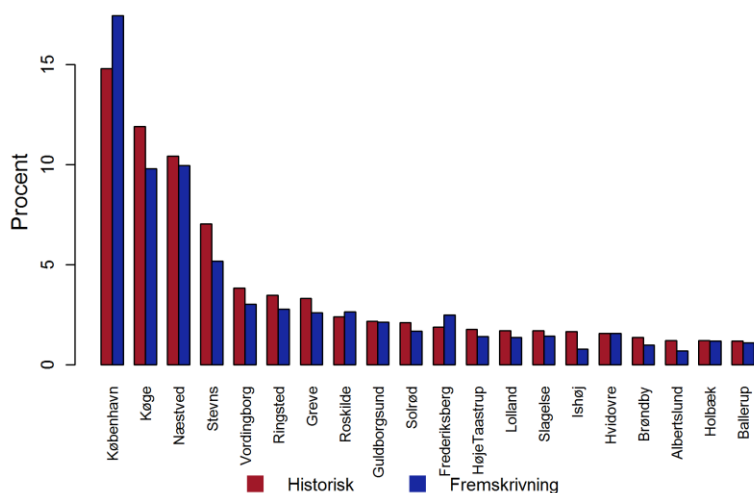
Figur 2.8. Koncentration af tilflyttere fra andre kommuner til Faxe Kommune, pct.

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.8a og Figur 2.8b illustrerer, hvorfra tilflytterne til Faxe Kommune typisk kommer, såvel historisk som fremskrevet. I begge figurer er Faxe Kommune markeret med hvidt. Jo mere rødlig farven er på en given kommune, des større er koncentrationen af tilflyttere til Faxe Kommune fra den pågældende kommune. Koncentrationen er opgjort som den gennemsnitlige årlige andel af personer, der tilflytter Faxe over henholdsvis den historiske periode og fremskrivningsperioden. Størstedelen af tilflytterne kommer fra de omkringliggende kommuner og Københavns Kommune. I gennemsnit stammer den historiske tilflytning til Faxe Kommune i udpræget grad fra Københavns Kommune (14,8 pct.), Køge Kommune (11,9 pct.) og Næstved Kommune (10,4 pct.). Hertil kommer en betydelig tilflytning fra Stevns Kommune (7 pct.) og Vordingborg Kommune (3,8 pct.), jf. Figur 2.8 og Figur 2.9. I fremskrivningen forventes det fortsat, at de 20 historisk dominerende kommuner, vil tegne sig for en betragtelig andel af den samlede tilflytning, selvom fordelingen forventes ændret en anelse. Det overordnede tilflytningsmønster bevares altså i fremskrivningen.

Figur 2.10a og Figur 2.10b illustrerer, hvor personer fra Faxe Kommune flytter hen, henholdsvis historisk og fremskrevet. Både historisk og i fremskrivningen er det de nærliggende kommuner samt Københavns Kommune, som aftager størstedelen af fraflytterne fra Faxe Kommune.

Figur 2.9. Gennemsnitlig historisk og fremskrevet andel af samtlige flytninger til Faxe Kommune fordelt på de 20 historisk dominerende fraflytningskommuner

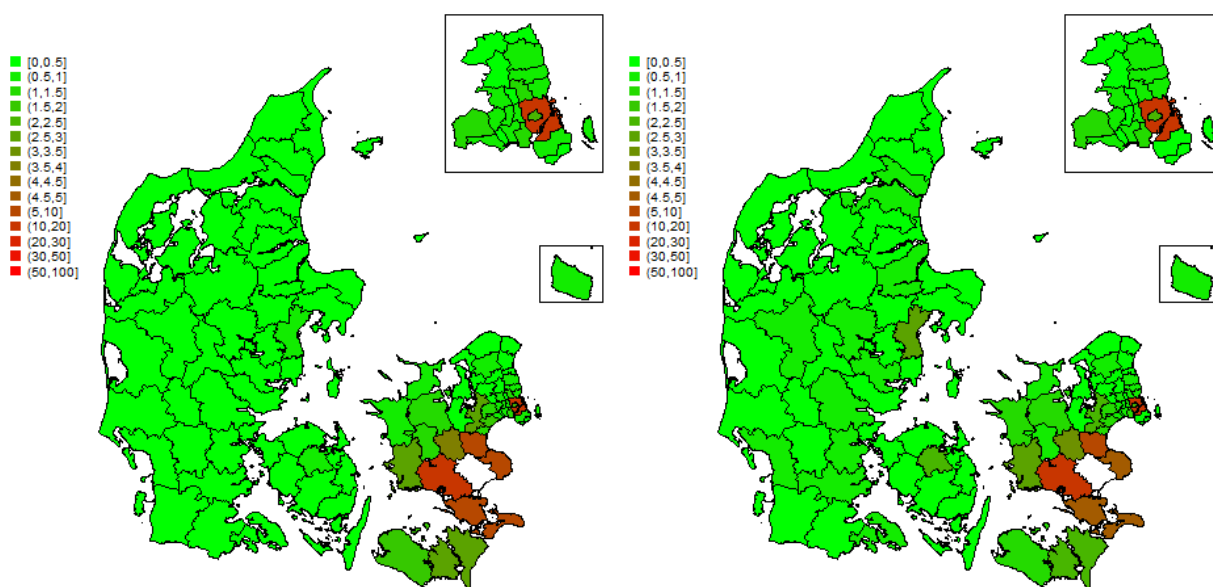

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.10. Koncentration af fraflyttere fra Faxe Kommune fordelt på tilflytningskommuner

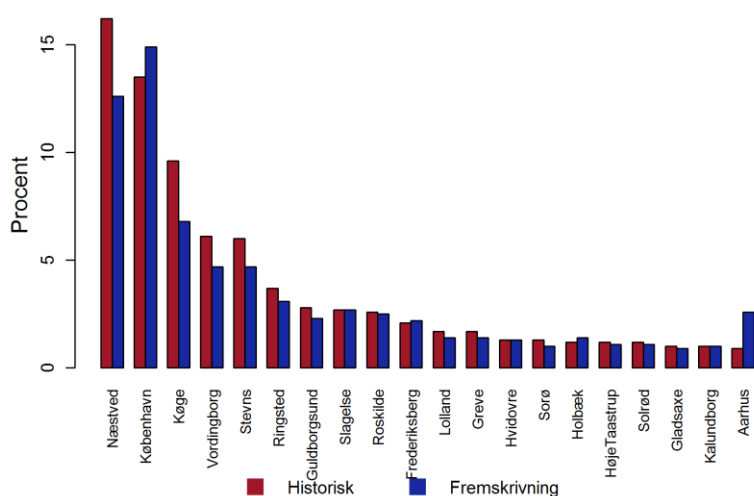
a) Historisk: gennemsnit 2000-2012

b) Fremskrevet: gennemsnit 2013-2039

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.11. Gennemsnitlig historisk og fremskrevet andel af samtlige flytninger fra Faxe Kommune fordelt på de 20 historisk dominerende tilflytningskommuner

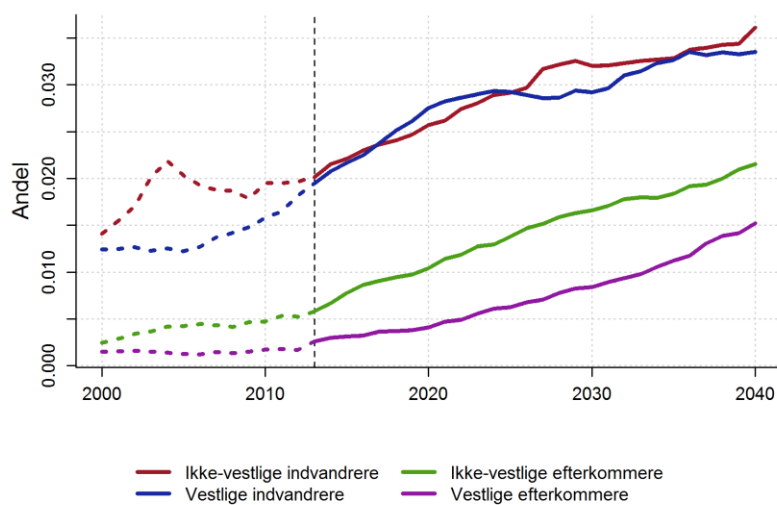
Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

De 20 kommuner, som i gennemsnit har aftaget den største andel af fraflytninger fra Faxe Kommune, er stort set de samme som de 20 kommuner, der leverer den største andel af tilflyttere til Faxe Kommune, om end rækkefølgen er lidt en anden, jf. Figur 2.10 og Figur 2.11. De fem kommuner, som historisk aftager den største andel af fraflyttere fra Faxe Kommune, vil også være ophav til de fleste tilflyttere.

Historisk er gennemsnitligt 16,2 pct. af fraflytningen rettet mod Næstved Kommune, mens henholdsvis 13,5 pct. og 9,6 pct. af den årlige fraflytning fra Faxe retter sig mod Københavns og Køge Kommune. Herefter følger Vordingborg og Stevns Kommune, der i gennemsnit aftager 6,1 pct. og 6 pct. af fraflytningen. København er lidt højere grad ophav til tilflytning til end mål for fraflytning fra Faxe Kommune. Aldersfordelingen tilsiger, at fraflytning typisk er knyttet til videreuddannelse, mens tilflytning er relateret til de aldersklasser, hvor familier med børn søger andre boligmuligheder, end de, der er tilgængelige i København. Som tilfældet var for tilflytningerne til Faxe Kommune, vil de fraflytningskommuner, der karakteriserer det historiske flyttemønster, også gøre det fremadrettet.

Til- og fraflytningen vil sammen med ind- og udvandringen give anledning til en ændring i den etniske sammensætning i Faxe Kommune. Tabel 2.1 viser for udvalgte år udviklingen i befolkningssammensætningen i kommunen, Landsdel Vest- og Sydsjælland og hele landet, mens Figur 2.12 for kommunens vedkommende tydeliggør ændringen i indvandreres og efterkommers andel af den samlede befolkning over tid. Andelen af både vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere ventes at stige over tid, men ligger for kommunens vedkommende samlet set under niveauet for såvel Landdel Vest- og Sydsjælland som for hele landet. For vestlige indvandrere og efterkommere ventes andelen i kommunen dog at være højere end tilfældet er for landsdelen.

Figur 2.12. Udvikling i vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, andel af den samlede befolkning i Faxe Kommune

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Tabel 2.1. Befolkningen fordelt på oprindelse, pct.

		2013	2020	2040
Dansk oprindelse	Faxe	95,2	93,2	89,4
	Vest- og Sydsjælland	93,5	92,1	89,0
	Hele landet	89,3	87,2	83,5
Ikke-vestlige indvandrere	Faxe	2,0	2,6	3,6
	Vest- og Sydsjælland	3,1	3,7	4,5
	Hele landet	4,8	5,4	6,3
Vestlige indvandrere	Faxe	1,9	2,8	3,4
	Vest- og Sydsjælland	1,9	2,4	3,2
	Hele landet	3,4	4,2	5,2
Ikke-vestlige efterkommere	Faxe	0,6	1,0	2,2
	Vest- og Sydsjælland	1,3	1,6	2,3
	Hele landet	2,2	2,6	3,6
Vestlige efterkommere	Faxe	0,3	0,4	1,5
	Vest- og Sydsjælland	0,2	0,3	0,9
	Hele landet	0,4	0,6	1,4

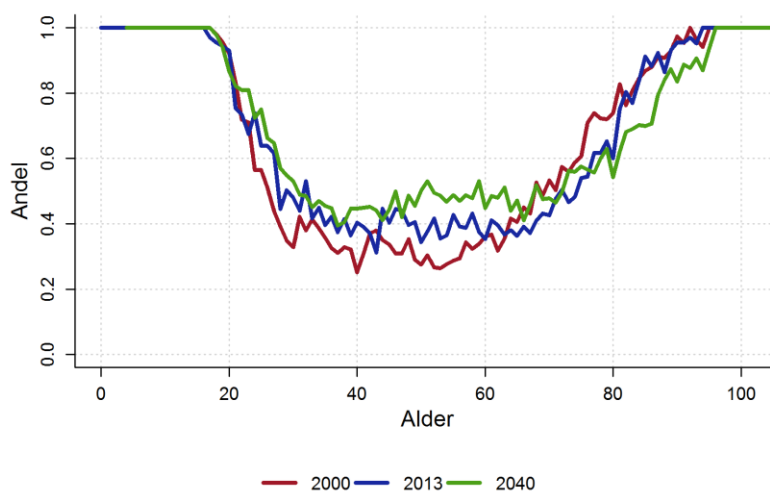
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

2.5 Familiestruktur

På landsplan stiger antallet af enlige familier, mens antallet af par er stabilt omkring det nuværende niveau.⁶ Det stigende antal af enlige familier har flere forklaringer. Dels har unge et længere uddannelsesforløb end tidligere og venter med at danne par og stifte familie, og dels er tilværelsen som enlig i højere grad mulig i dag på grund af stigende velstand. For ældre over 67 år skyldes tilværelsen som enlig typisk dødsfald af den ene person i en parfamilie, hvilket betyder, at en større andel af ældre familier udgøres af enlige. Dette modvirkes dog i nogen grad af, at par fremadrettet forventes at leve længere tid sammen, da forskellen mellem mænd og kvinders forventede middellevetid⁷ i højere grad udlignes.

Den ændrede familiestruktur i Faxe Kommune afspejles i Figur 2.13, der viser enliges andel af det samlede antal familier fordelt på alder i henholdsvis år 2000, 2013 og 2040. I forhold til år 2000 er tendensen både i 2013 og 2040, at andelen af familier bestående af enlige vil være højere indtil familien opnår en alder⁸ i starten af 60'erne til starten af 70'erne. Herefter er der relativt færre, der lever som enlige i 2013 og 2040 sammenholdt med situationen i år 2000, hvilket tilskrives den ovenfor omtalte udvikling i det indbyrdes forhold mellem mænds og kvinders forventede levealder. Mønstret er således det samme, som gør sig gældende på landsplan⁹.

Figur 2.13. Enliges andel af det samlede antal familier fordelt på alder i Faxe Kommune, udvalgte år

Anm.: Enlige omfatter både enlige med og uden børn. Alder for en parfamilie opgøres som gennemsnittet af alderen for de to voksne familiemedlemmer.

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

⁶ Kapitel 4.7 i Hansen og Markeprand (2015), s. 97-100 og kapitel 4.2 i Hansen, Stephensen og Kristensen (2013), s. 97-104 redegør uddybende for udviklingen i familiestrukturen på landsplan.

⁷ Kvinders middellevetid er højere end mænds i Danmark, se evt. figur 4.7 i Hansen og Markeprand (2015)

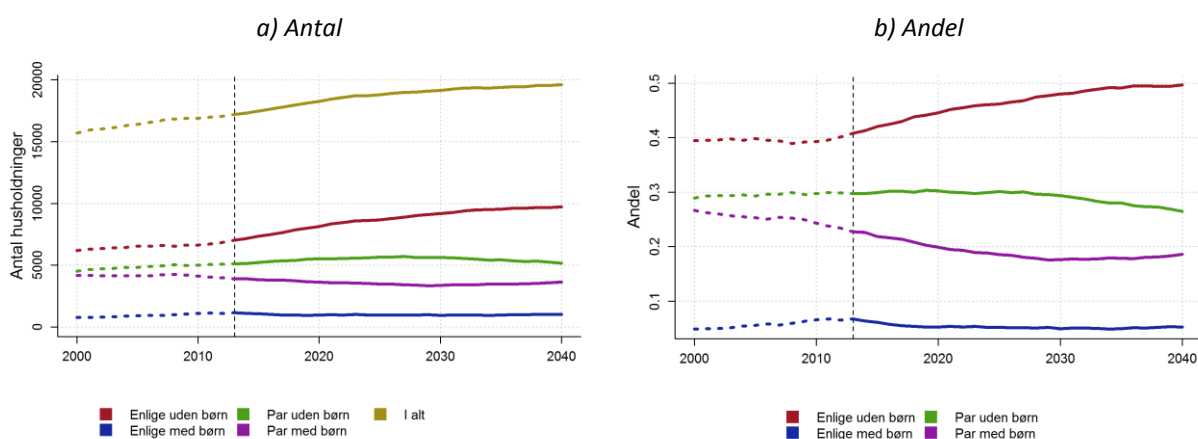
⁸ Familiens alder er defineret ved gennemsnitsalderen af de voksne i husstanden.

⁹ Se Figur 4.20 i Hansen og Markeprand (2015)

Det samlede antal familier bosiddende i Faxe Kommune var ca. 17.200 i år 2013. Understøttet af den demografiske udvikling, vil ændringer i samlivsmønstret betyde, at antallet af familier stiger til et niveau på omkring 19.600 frem mod år 2040. Udviklingen er forklaret ved, at stigningen i antallet af enlige familier uden børn mere end modsvarer nedgangen i antallet af parfamilier, jf. Figur 2.14. Den interne forskydning i familiemønstret supplerer således den positive befolkningstilvækst. Det samlede antal parfamilier har været svagt stigende gennem den historiske periode, hvilket dækker over en stigning i antallet af par uden børn og et mindre fald i antallet af par med børn.

For enlige er der tale om en historisk stigning, der både skal henføres til udviklingen i antallet af enlige familier med og uden børn. Selv om den absolutte stigning er størst for enlige uden børn, er det antallet af enlige familier med børn, der stiger relativt mest. I fremskrivningen ventes antallet af enlige familier uden børn fortsat at øges fra 7.000 til 9.700, mens antallet af enlige med børn er relativt stabilt gennem fremskrivningen. Antallet af parfamilier uden børn falder stiger svagt fra et niveau omkring 5.100 til 5.200 familier. Antallet af parfamilier med børn nedskrives med næsten 300 gennem fremskrivningsperioden fra udgangsniveauet på ca. 3.900 familier.

Figur 2.14. Udviklingen i familiestrukturen 2000-2040, Faxe Kommune, antal og andele

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Betegnelsen "uden børn" henviser til, at familien ikke har hjemmeboende børn.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

I Tabel 2.2 fremgår udviklingen i familiestrukturen opgjort på andele for de fire familietyper *enlige uden børn*, *enlige med børn*, *par med børn* og *par uden børn* for henholdsvis Faxe Kommune, Landsdel Vest- og Sydsjælland og hele landet. I basisåret 2013 er andelen af enlige i Faxe Kommune 47,5 pct., hvilket er væsentligt lavere end i Landsdel Vest- og Sydsjælland (51,7 pct.) og hele landet (53,6 pct.), jf. Tabel 2.2. Frem mod 2040 stiger andelen af enlige dog mere i Faxe Kommune relativt til både landsdelen og hele landet. Således forventes andelen af enlige at være øget til 55 pct. i 2040, mens udviklingen i landsdelen og hele landet giver anledning til, at enlige her udgør omkring 57,5 pct. og 58,2 pct. på sigt. Faxe Kommune forventes dermed som i resten af landet at være karakteriseret ved, at enlige fremadrettet udgør den største andel af familierne og bevæger sig over tid fra en status som en udpræget par-kommune til en kommune, hvor den enlige familietype dominerer.

Tabel 2.2. Udvikling i familiestruktur opgjort på andele, procent

	2013	2020	2040
Faxe			
Enlige uden børn	40,8	44,6	49,7
Enlige med børn	6,7	5,3	5,3
Par uden børn	29,7	30,2	26,5
Par med børn	22,7	19,9	18,6
Vest- og Sydsjælland			
Enlige uden børn	45,0	48,1	51,9
Enlige med børn	6,7	5,6	5,6
Par uden børn	28,5	28,5	25,2
Par med børn	19,9	17,8	17,3
Hele landet			
Enlige uden børn	47,3	49,7	52,1
Enlige med børn	6,3	5,8	6,1
Par uden børn	25,6	25,4	23,1
Par med børn	20,9	19,1	18,8

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

3 Befolkningens uddannelsesniveau

I SMILE opdeles befolkningen på højest fuldførte og igangværende uddannelse i henhold til UNI-C's kategorisering, der fremgår af Tabel 3.1.

Tabel 3.1. Oversigt over uddannelseskategorier

Uddannelseskategori	Gruppering
Ukendt	
Grundskole (til og med 9. klasse)	Grundskole
10. klasse	
Almengymnasial uddannelse	Gymnasial uddannelse
Erhvervsgymnasial uddannelse	
Erhvervsfaglig uddannelse	Erhvervsfaglig uddannelse
Kort videregående uddannelse	Kort videregående uddannelse (KVU)
Professionsbachelor	
Mellemlang videregående uddannelse	Mellemlang videregående uddannelse (MVU)
Universitetsbachelor	
Udelt kandidatuddannelse	
Delt kandidatuddannelse	
Ph.d.	Lang videregående uddannelse (LVU)
Masteruddannelse	

Anm.: I tabellen er uddannelseskategorierne opsat i stigende orden.

Kilde: Tabel 3.1 i Hansen og Markeprand (2015) samt Uni-C's uddannelsesgruppering på hovedgrupper.

For at kunne sammenfatte udviklingen i befolkningens uddannelsesniveau konstrueres et uddannelsesindeks. Til beregning af uddannelsesindekset fordeles befolkningen på uddannelsesgrupperingen i højre søjle i Tabel 3.1. Hver af disse uddannelser tildeles en vægt som angivet i Tabel 3.2. Uddannelsesindekset beregnes ved at summere over de relative andele af befolkningen fordelt på uddannelseskategorierne, hvor disse andele er ganget med vægtene i Tabel 3.2.

Tabel 3.2. Vægtning af uddannelse i uddannelsesindeks

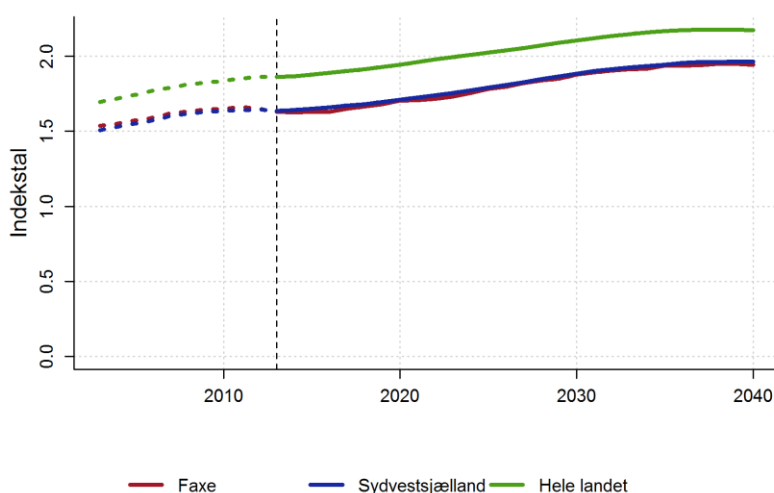
Uddannelse	Grundskole	Gymnasial	Erhv. faglig	KVU	MVU	LVU
Vægt	0	1	2	3	4	5

Anm.: Vægtene i denne tabel er en rettelse i forhold til tabel 5.1. i Hansen og Markeprand (2015). I beregningen af uddannelsesindekset i Hansen og Markeprand (2015) anvendes også heltal som vægten i uddannelsesindekset til trods for, at det er angivet i femtededele.

Kilde: Hansen og Markeprand (2015).

Figur 3.1 viser udviklingen i uddannelsesindekset i Faxe Kommune, landsdelen Vest- og Sydsjælland og hele landet for befolkningen i alderen 16-67 år. Det fremgår, at uddannelsesniveaet ventes at stige frem mod år 2040, idet en større andel af befolkningen opnår en videregående uddannelse. Uddannelsesniveaet i kommunen sammenfattet ved indekset er såvel historisk som fremadrettet sammenfaldende med niveauet i landsdelen, men forventes fortsat at ligge lavere end, hvad der er gældende på nationalt plan. På sigt skønnes det, at forskellen mellem uddannelsesniveaet i kommunen og de øvrige geografiske områder stort set bevares.

Figur 3.1. Udvikling i uddannelsesindeks i Faxe Kommune, Vest- og Sydsjælland og hele landet 2003-2040, 16-67 årige

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Forskellen mellem uddannelsesniveaet i Faxe Kommune sammenholdt med hele landet skal i stor udstrækning tilskrives forskellen i andelen af personer med en videregående uddannelse. Der gælder således, at andelen med en mellemlang eller lang videregående uddannelse på såvel kort som langt sigt er lavere i kommunen, jf. Tabel 3.3. Generelt er andelen med en mellemlang eller lang videregående uddannelse stigende over tid, men den initiale forskel mellem de geografiske områder bevares gennem fremskrivningen for personer med en lang videregående uddannelse. Hvad mellemlange videregående uddannelser angår, sker der en konvergens mod landsniveaet over tid og for korte videregående uddannelser vil andelen på sigt overstige det nationale niveau. På både kort og langt sigt er Faxe Kommune kendetegnet ved, at en mindre andel af befolkningen har en gymnasial uddannelse som højest fuldførte sammenholdt med, hvad der gør sig gældende i landet som helhed. Andelen med en grundskole- eller erhvervsfaglig uddannelse er omvendt højere i kommunen. Andelen af grundskole- og erhvervsuddannede falder gennem fremskrivningen, mens andelen med en gymnasial uddannelse som højest fuldførte omvendt forventes at øges.

Tabel 3.3. Befolkningen opdelt på højest fuldførte uddannelse, 16-67 år, procent

	2013	2020	2040
Grundskole			
Faxe	35,1	32,6	30,0
Vest- og Sydsjælland	35,6	32,8	29,5
Hele landet	31,5	30,3	28,9
Gymnasial uddannelse			
Faxe	5,1	8,1	8,6
Vest- og Sydsjælland	5,8	8,4	9,2
Hele landet	9,2	10,3	9,9
Erhvervsfaglig uddannelse			
Faxe	39,7	36,8	30,4
Vest- og Sydsjælland	37,7	35,5	29,5
Hele landet	31,5	28,8	22,8
KVU			
Faxe	4,6	5,0	5,3
Vest- og Sydsjælland	4,4	4,8	5,1
Hele landet	4,8	4,9	4,8
MVU			
Faxe	12,4	13,3	17,3
Vest- og Sydsjælland	13,2	14,3	18,2
Hele landet	15,3	16,1	18,7
LVU			
Faxe	3,1	4,3	8,5
Vest- og Sydsjælland	3,3	4,2	8,4
Hele landet	7,7	9,6	14,9

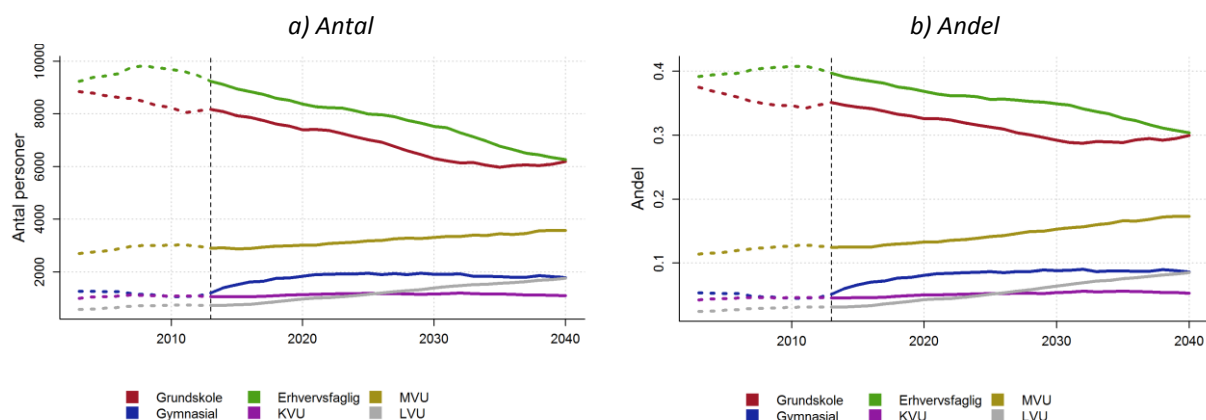
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 3.2 viser forventningen til udviklingen i henholdsvis antallet og andelen af personer i alderen 16-67 år fordelt på højest fuldførte uddannelse i Faxe Kommune. Det forventes, at antallet og andelen af personer med en gymnasial eller en videregående uddannelse vil øges fremadrettet, mens der omvendt kan ventes et fald for de, der højest har fuldført en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse. Ændringen i befolkningens uddannelsesbaggrund skyldes, at de yngre generationer, som generelt har længere uddannelser, erstatter ældre generationer, der typisk har en uddannelsesbaggrund af kortere varighed. Endvidere har tilbøjeligheden til at starte på en videregående uddannelse været stigende på landsplan.

I fremskrivningen ventes en positiv nettotilflytning af personer med en videregående uddannelse og til dels med en erhvervsfaglig uddannelse, mens der omvendt forventes en nettofratflytning af betydeligt større omfang af personer med en grundskoleuddannelse eller en gymnasial uddannelse, jf. Figur 3.3. Tendensen er således konsistent med opgørelsen af nettotilflytningen fordelt på alder i Figur 2.7 og tilsiger, at fratflytning af unge med en gymnasial uddannelse eller grundskoleuddannelse er knyttet til påbegyndelse af en videregående uddannelse og i den forbindelse typisk flytning til en

anden kommune¹⁰. Der er endvidere en udpræget tendens til, at befolkningen næsten 20 år efter færdiggørelsen af grundskolen, vil være bosiddende i samme landsdel eller kommune, hvor grundskolen afsluttedes¹¹. Selvom der i starten af livsforløbet sker en fraflytning, vil der altså være en tendens til, at de pågældende efter kortere eller længere tids ophold i andre kommuner flytter tilbage til ophavskommunen. Tendensen afhænger af oprindelseskommune, tilflytningskommune og ikke mindst tid siden fraflytning fra oprindelseskommunen. Mønsteret er konsistent med en positiv nettotilflytning af personer med et højere uddannelsesniveau. I øvrigt gælder på landsplan, at mobiliteten på tværs af kommunegrænser er stigende i uddannelsesniveauet og i graden af tilknytning til arbejdsmarkedet¹². Dette tilsiger dog ikke i sig selv, at nettotilflytningen af højt uddannede er positiv. Der ses nærmere på, hvilken effekt det har at øge tilflytningen, samtidig med at tilflytningens uddannelsessammensætning ændres i afsnit 6.1.

Figur 3.2. Antal personer opdelt på højest fuldførte uddannelse i Faxe Kommune, 16-67 år

Anm.: Grundskole indeholder både ukendte, grundskole og tiende klasse; Gymnasial er almen og erhvervsgymnasial; kortere videregående uddannelser (KVV) er med varighed på mellem 2 og 3 år; mellemlang videregående uddannelser (MVU) indeholder professions- og universitetsbachelor. Lang videregående uddannelse (LVU) indeholder universitetskandidater, ph.d.-uddannelser og Master-uddannelser. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

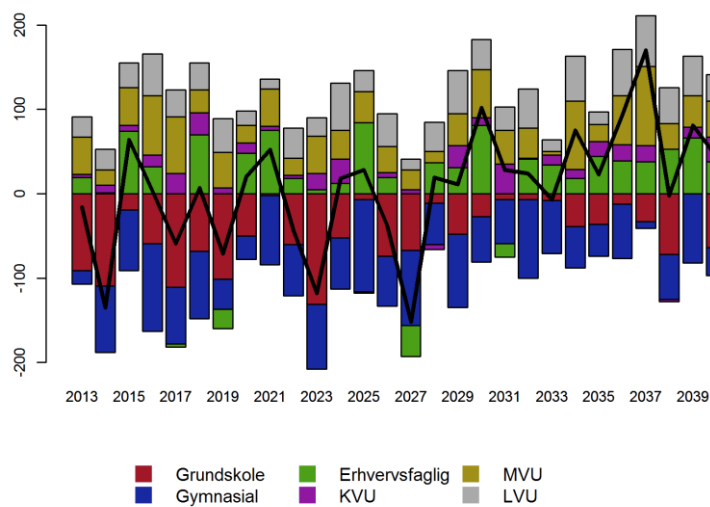
Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

¹⁰ I SMILE kendes beliggenheden af uddannelsesstedet ikke, idet modellen alene redegør for arten af befolkningens uddannelsesaktivitet fordelt på bopælskommune. Således kan modellen i sin nuværende form eksempelvis ikke redegøre for omfanget af uddannelsespendling. Tilsvarende kan omfanget af beskæftigelsesrelateret pendling ikke belyses, da arbejdsstedets beliggenhed ligeledes er ukendt.

¹¹ Momentum (2014).

¹² Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.34.

Figur 3.3. Forventet nettotilflytning opdelt på højest fuldførte uddannelse i Faxe Kommune, antal personer, 16-67 år

Anm.: Nettotilflytningen er antallet af personer der flytter bopæl til kommunen fratrasket antallet af personer der flytter bopæl fra kommunen.

Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

4 Arbejdsmarkedet

I dette afsnit præsenteres den historiske og fremskrevne udvikling i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning. Udviklingen kan dels opgøres i *niveauet* for arbejdsmarkedstilknytningen og dels i den *relative andel* af en given population i forskellige arbejdsmarkedskategorier. Niveauet er centralt i forhold til skatteprovenu og offentlige udgifter mv., mens de relative andele korrigerer for udviklingen i de demografiske komponenter. De relative andele udtrykker således bedre de adfærdsmæssige aspekter af befolkningens arbejdsmarkedstilknytning og beskriver dermed potentialet for politiske tiltag, der har til formål at rette op på en uhensigtsmæssig udvikling.

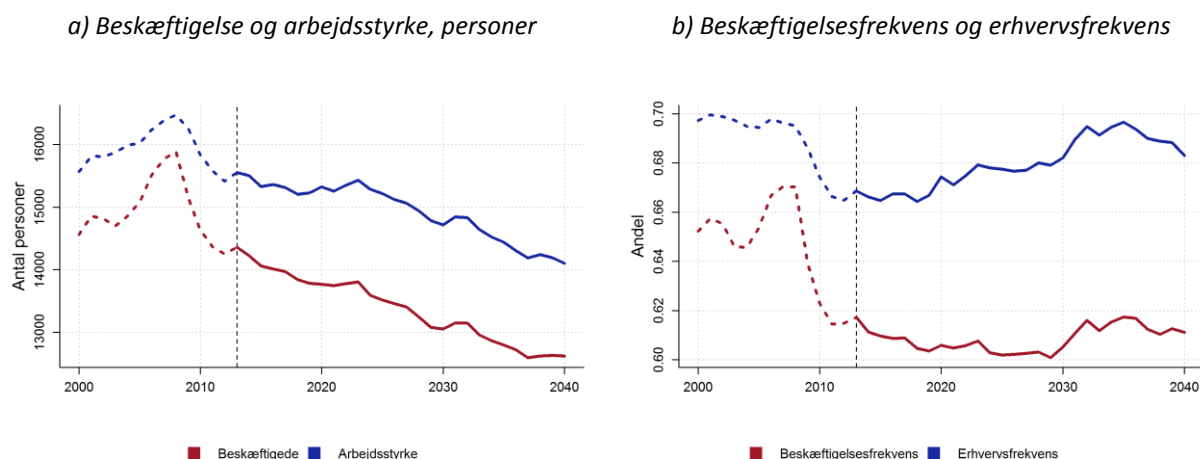
I Faxe Kommune har antallet af personer i arbejdsstyrken været betydeligt aftagende siden 2008 jf. Figur 4.1a. Faldet finder sin primære forklaring i den faldende ungedeltagelse på arbejdsmarkedet, jf. Figur 4.3, hvilket delvist skal henføres til ændringen af det økonomiske klima i 2008. Udviklingen i befolkningen i den erhvervsaktive alder (ikke illustreret) har dog også været aftagende. Arbejdsstyrken ventes også at være faldende i perioden frem til 2040. Således forventes arbejdsstyrken i aldersgruppen 16-67 år at falde fra et niveau på ca. 15.600 personer i 2013, til 15.300 i 2020 og 14.100 i 2040. Beskæftigelsen i aldersgruppen 16-67 år har ligeledes været faldende siden krisen i 2008 og er herudover karakteriseret af et midlertidigt opsving i årene umiddelbart forud herfor. Antallet af beskæftigede ventes at falde yderligere i fremskrivningsårene fra ca. 14.400 i 2013 til omkring 12.600 personer i 2040. Faldet i beskæftigelsen efter 2008 er væsentlig mere udtalt end ændringen i arbejdsstyrken, hvilket skal tilskrives, at beskæftigelsen er betydeligt mere konjunkturfølsom. Stigningen i beskæftigelsen umiddelbart forud for starten på den økonomiske krise kan ikke genfindes i arbejdsstyrken.

Fremadrettet vil arbejdsstyrken og beskæftigelsen i større udstrækning end tilfældet er historisk afspejle den demografiske udvikling. Befolkningen i alderen 16-67 år ventes at falde med godt 11 pct. frem mod år 2040 relativt til niveauet i år 2013. Nedgangen i befolkningen er dermed mere udtalt end nedgangen arbejdsstyrken, der er på 9 pct. Dette udmønter sig i, at erhvervsfrekvensen¹³ for de 16-67-årige er stigende gennem stort set hele fremskrivningen, jf. Figur 4.1b. Et stigende uddannelsesniveau bidrager således sammen med den gradvist voksende pensionsalder og forkortelse af efterlønsperioden til at øge befolkningens erhvervstilknytning over tid. Beskæftigelsen falder omvendt relativt mere end befolkningen, hvilket betyder, at beskæftigelsesfrekvensen¹⁴ for de 16-67-årige på sigt er lidt mindre end i udgangsåret.

I Tabel 4.1 ses beskæftigelses- og erhvervsfrekvensen samt ledigheden i Faxe Kommune, Landsdel Vest- og Sydsjælland og hele landet for årene 2013, 2020 og 2040. Heraf fremgår det, at Faxe Kommune klarer sig relativt godt sammenholdt med såvel landsdelen som med udviklingen på landsplan, idet beskæftigelses- og erhvervsfrekvensen både på kort og langt sigt er højere i kommunen, trods faldet i beskæftigelsesfrekvensen. Det bemærkes, at ledigheden i Faxe Kommune initialt er på niveau med de øvrige geografiske områder og også ventes at være det fremadrettet.

¹³ Erhvervsfrekvensen beregnes som antallet i beskæftigelse samt ledige på henholdsvis dagpenge eller kontanthjælp delt med hele befolkningen i aldersgruppen 16-67 år. I SMILE kan en person kun tilhøre en kategori på et givet tidspunkt. Derfor skal der tages forbehold for, at studerende, som har job ved siden af studierne, ikke indregnes i arbejdsstyrken.

¹⁴ Beskæftigelsesfrekvensen beregnes her som antallet i beskæftigelse delt med hele befolkningen i aldersgruppen 16-67 år.

Figur 4.1. Beskæftigelse og arbejdsstyrke, 16-67 år

Anm.: Beskæftigede indeholder selvstændige, lønmodtagere og personer på syge- eller barselsdagpenge, der er fraværende fra beskæftigelse primo året. Arbejdsstyrken består af beskæftigede og ledige. Som følge af Tilbagetrækningsreformen hæves folkepensionsalderen gradvist til 67 år i 2022 og levetidsindekseres efterfølgende fra 2030. DREAM (2014) skønner den forventede folkepensionsalder til 68 år i 2030, 69 år i 2035 og 70 år i 2040. Endvidere sker en gradvis reduktion af længden af efterlønsperioden til tre år. Det bemærkes, at figuren ikke tager højde for den fulde effekt på beskæftigelsen og arbejdsstyrken af øget tilbagetrækningsalder, da den maksimale aldersgrænse er fastholdt på 67 år. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Tabel 4.1. Beskæftigelsesfrekvens, erhvervsfrekvens og ledighed, 16-67 år, procent

		2013	2020	2040
Beskæftigelsesfrekvens	Faxe	61,7	60,6	61,1
	Vest- og Sydsjælland	57,1	58,4	60,5
	Hele landet	57,9	58,0	59,6
Erhvervsfrekvens	Faxe	66,9	67,4	68,3
	Vest- og Sydsjælland	62,1	65,0	68,0
	Hele landet	62,6	64,4	66,8
Ledighed	Faxe	7,7	10,2	10,5
	Vest- og Sydsjælland	8,1	10,2	11,0
	Hele landet	7,4	10,1	10,8

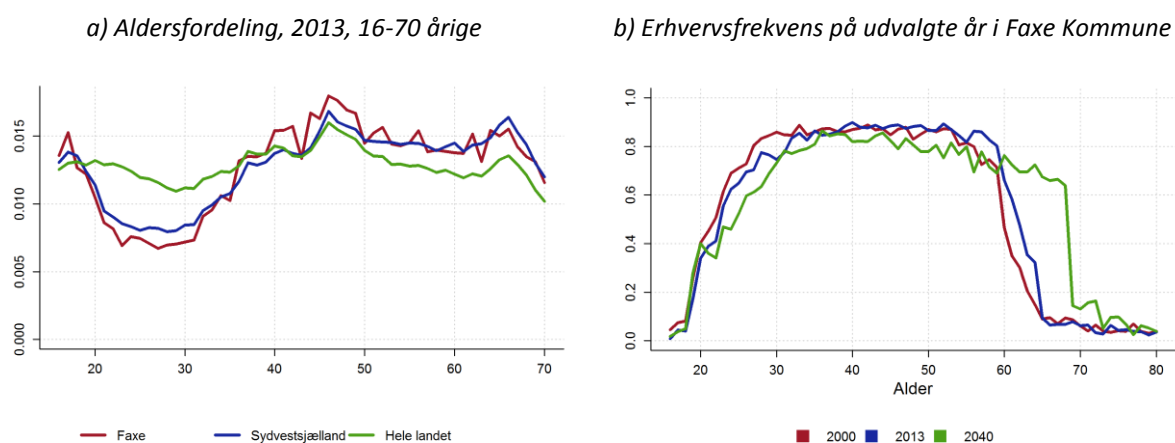
Anm.: Ledigheden er beregnet som andelen af ledige ud af den samlede arbejdsstyrke. Erhvervsfrekvensen og beskæftigelsesfrekvensen er defineret i fodnote 13 og 14.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Befolkningens alderssammensætning i Faxe Kommune vil samlet set bidrage til at trække den gennemsnitlige erhvervsfrekvens op i udgangsåret. I kommunen er der sammenholdt med de øvrige geografiske områder en mindre andel under 30 år, hvor erhvervsfrekvensen er relativt lav, men

omvendt er en højere andel af befolkningen ældre end 60 år, der typisk også har en relativt lav arbejdsmarkedstilknytning, jf. Figur 4.2a. Selv om andelen af 60-67-årige er lidt højere end i resten af landet, jf. Figur 4.2 og Figur 4.3, og de pågældende på kort sigt har en erhvervsdeltagelse, der er lidt lavere end den yngste aldersklasse, vil den positive effekt fra den lavere andel af unge dominere¹⁵. Desuden viser Figur 4.2b, at erhvervsfrekvensen for ældre i alderen 65-68 år forventes at være betydeligt højere i 2040 som følge af arbejdsmarkedsreformer, som beskrives nærmere nedenfor.

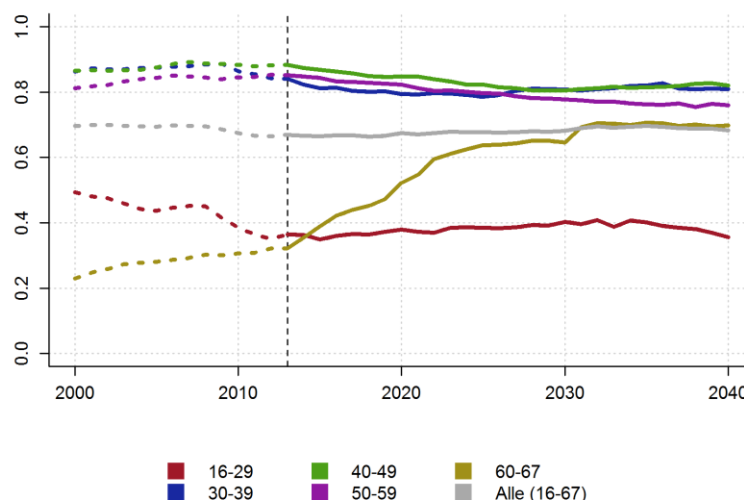
Figur 4.2. Befolkningens aldersfordeling og aldersopdelt erhvervsfrekvens

Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

Med Velfærdsaftalen og Tilbagetrækningsreformen hæves pensionsalderen og efterlønsalderen. Pensionsalderen hæves gradvist til 67 år i 2022, mens efterlønsalderen gradvist hæves til 64 år i 2023. Herefter levetidsindekseres både efterløns- og folkepensionsalderne, så disse forøges i takt med, at middellevetiden stiger. Dette forventes at have en væsentlig betydning for de 60-67 åriges arbejdsmarkedstilknytning, jf. Figur 4.2b. Arbejdsmarkedstilknytningen for denne aldersgruppe har historisk fulgt en opadgående tendens fra år 2000, jf. Figur 4.3. Den accelererer dog fremover. Udviklingen gør sig gældende på såvel kommunalt som nationalt niveau. Således stiger andelen af 60-67 årige i arbejdsstyrken fra omkring 32 pct. i 2013 til godt 50 pct. i 2020 og når frem mod 2040 op på et niveau på omkring 70 pct. Den første acceleration skyldes, at efterlønsalderen steg allerede i 2014. Udviklingen fremover styrkes på den ene side på grund af den fortsatte stigning i tilbagetrækningsalderen og forkortelse af efterlønsperioden og på den anden side, fordi antallet af medlemmer af efterlønsordningen falder for fremtidige generationers vedkommende. Baseret på 2013-tal er ca. 55 pct. af de 59-årige på landsplan tilmeldt efterlønsordningen, mens denne andel er nærmere 30 pct. for de 50-årige. Overordnet er aldersstrukturen i erhvervsdeltagelsen relativt ensartet på tværs af geografi, jf. Tabel 9.2 i appendiks.

¹⁵ Vurderingen er baseret på beregning af den gennemsnitlige erhvervsfrekvens for 16-67-årige i udgangsåret under forudsætning af, at befolkningens sammensætning på alder er som i henholdsvis Faxe Kommune og som i landet som helhed. De to aldersstrukturer kombineres i begge tilfælde med de aldersfordelte erhvervsfrekvenser for Faxe Kommune. Forskellen er på ca. 1,5 pct. point og udgør dermed en udmåling af det demografiske bidrag til forskellen i erhvervsdeltagelsen mellem de geografiske områder.

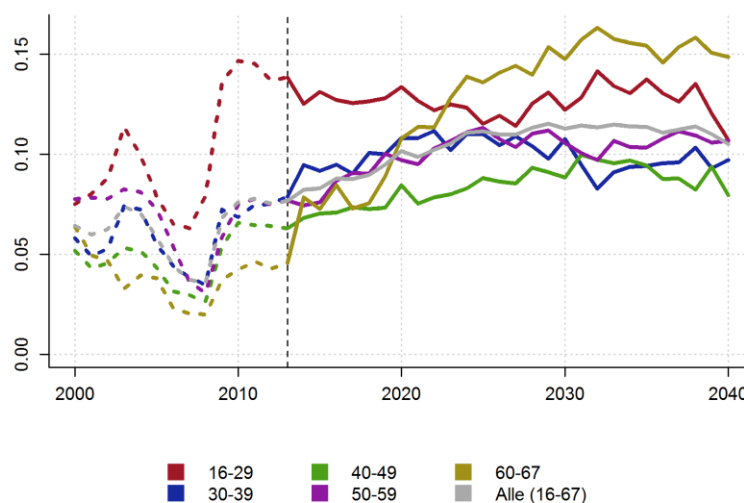
Figur 4.3. Aldersopdelt erhvervsfrekvens, Faxe Kommune

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

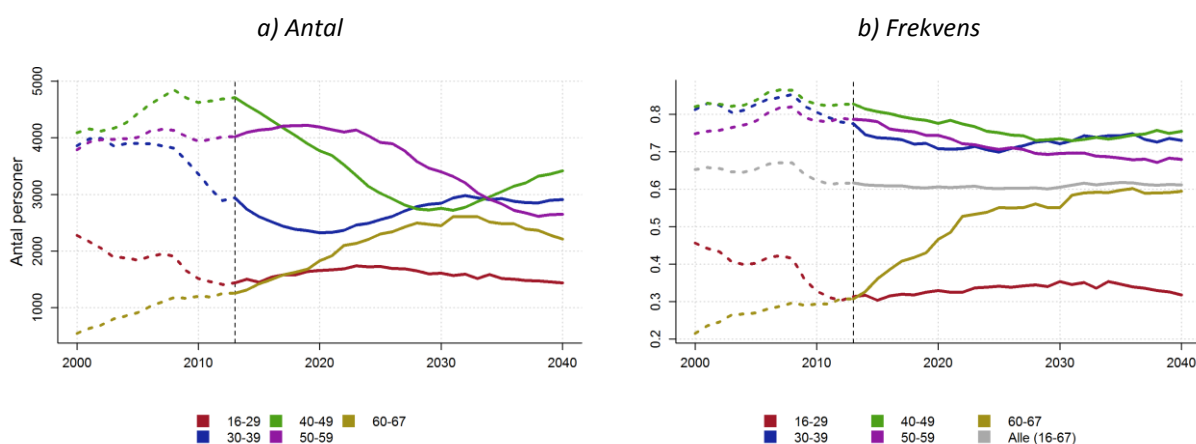
Den samlede ledighed i Faxe ventes at stige fra 7,7 pct. i 2013 til 10,2 pct. i 2020, hvorefter den når et niveau på 10,5 pct. i år 2040, jf. Figur 4.4 og Tabel 4.1. Det samme scenarie gør sig gældende for landsdelen Vest- og Sydsjælland, hvor ledigheden ventes at stige fra 8,1 pct. i 2013 til 10,2 pct. i 2020 og 11 pct. i 2040, og for hele landet, hvor ledigheden ventes at stige fra 7,4 pct. i 2013 til 10,1 pct. i 2020 og 10,8 pct. i 2040.

Med undtagelse af aldersgruppen omfattende de 16-29-årige, ventes ledigheden for personer under 60 år at øges fremadrettet relativt til udgangsniveauet. Ledigheden for personer i alderen 60-67 år bosiddende i Faxe Kommune ventes dog at stige markant fra omkring 5 pct. i 2013 til 15 pct. i 2040, hvilket også trækker det generelle ledighedsniveau op, jf. Figur 4.4. Udviklingen skyldes som førnævnt forringede muligheder for at gå på efterløn og folkepension som følge af arbejdsmarkedsreformer og færre medlemmer af efterlønsordningen i de nyere generationer. Historisk er det særligt personer, som har været ledige, der har benyttet sig af efterlønsordningen til at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet. De forringede muligheder for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet resulterer derfor ikke alene i en højere beskæftigelse, men også i en højere ledighed, fordi de personer, som vil trække sig fra arbejdsmarkedet tidligere, også typisk har en lavere arbejdsmarkedstilknytning. Derfor finder man også samme mønster i Landsdel Vest- og Sydsjælland og hele landet, jf. Tabel 4.1. Også fordelt på alder er ledighedsmønsteret forholdsvis ensartet mellem Faxe Kommune, Landsdel Vest- og Sydsjælland og landet som helhed, jf. Tabel 9.3 i appendiks.

Figur 4.4. Ledighedsandel opdelt på aldersgrupper, Faxe Kommune

Anm.: Ledigheden er defineret som i Tabel 4.1. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 4.5. Aldersfordelt beskæftigelse i Faxe Kommune, personer og frekvenser

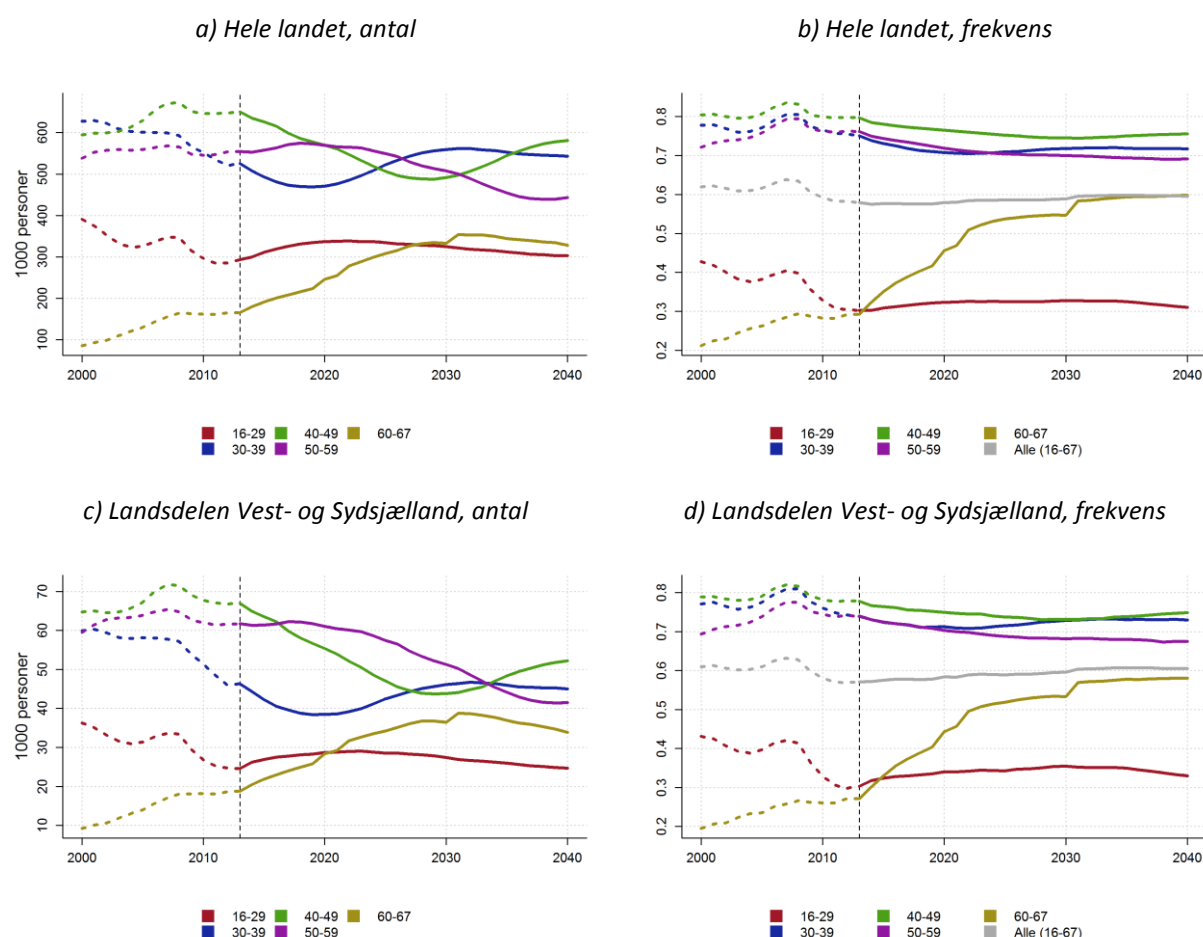
Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Frekvenserne udtrykker beskæftigelsens andel af hele befolkningen i aldersgruppen.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 4.5a viser udviklingen i beskæftigelsen fordelt på aldersgrupper i Faxe Kommune. Det fremgår af Figur 4.5b, at beskæftigelsesfrekvensen med undtagelse af den yngste og ældste alderskategori er en smule aftagende i alle aldersgrupper. Det vidner om, at udviklingen i antallet af beskæftigede fordelt på alder i Figur 4.5a hovedsageligt er et udtryk for demografiske ændringer, men at adfærsændringer dog også spiller en rolle. De 60-67 årige skiller sig ud, idet både antallet og andelen af personer i beskæftigelse stiger markant for denne gruppe gennem fremskrivningen. Det skyldes som tidligere nævnt, at erhvervsdeltagelsen og beskæftigelsestilbøjeligheden i denne aldersgruppe ventes at øges som følge af arbejdsmarkedsreformer og færre medlemmer af

efterlønsordningen i de senere generationer. Befolkningens aldring spiller en mindre rolle, idet der fremadrettet blot forventes midlertidige udsving i antallet af 60-67-årige, jf. Figur 2.2. Trods det markant stigende beskæftigelsesomfang for aldersgruppen 60-67 år ventes den samlede andel af befolkningen i beskæftigelse for alle aldre (16-67 år) som tidligere nævnt at falde marginalt gennem fremskrivningen, jf. Figur 4.5b. Sammenholdes udviklingen i beskæftigelsen med hele landet og landsdelen Vest- og Sydsjælland, så fremgår det, at udviklingen i beskæftigelsen i Faxe Kommune både historisk og fremadrettet overordnet følger mønsteret for beskæftigelsen såvel i landsdelen som på landsplan, om end der er mindre forskelle, jf. Figur 4.6. I landsdelen og på landsplan vil beskæftigelsestilbøjeligheden for de 16-67-årige stige gennem fremskrivningen. For udvalgte år er den aldersfordelte beskæftigelse opgjort i såvel antal personer som i frekvenser sammenholdt mellem de tre geografiske områder i Tabel 9.1 i appendiks.

Figur 4.6. Aldersfordelt beskæftigelse i hele landet og Landsdel Vest- og Sydsjælland, 1.000 personer og frekvenser

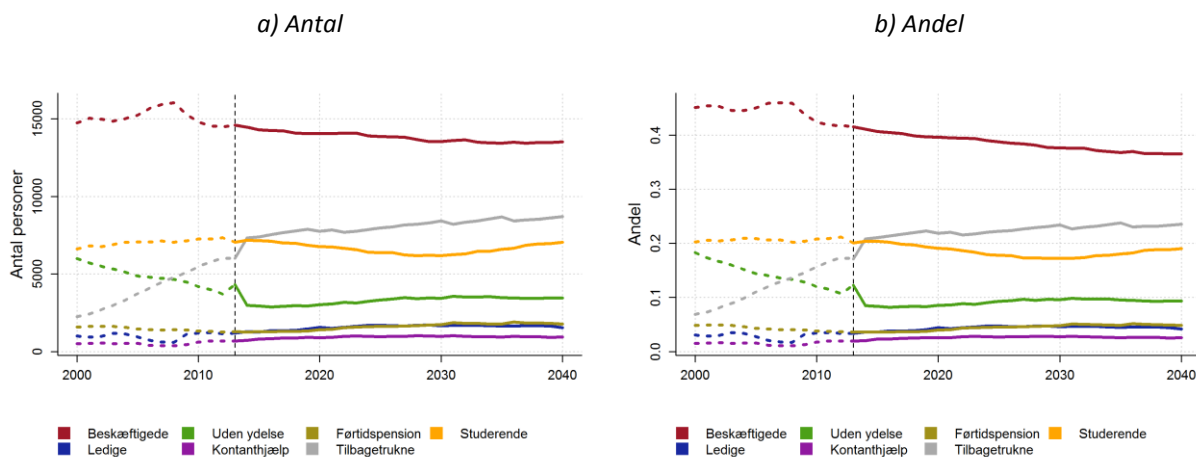
Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Frekvenserne udtrykker beskæftigelsens andel af hele befolkningen i aldersgruppen.

Kilder: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Betragtes hele befolkningens socioøkonomiske tilhørsforhold både inden og uden for arbejdsstyrken opnås et mere fuldstændigt billede af erhvervsdeltagelsen i forhold til ovenstående, jf. Figur 4.7. Det samlede antal beskæftigede ventes at falde fra ca. 14.600 personer i 2013 til 14.000 personer i 2020 og 13.500 personer i 2040. Antallet af studerende ventes ligeledes at falde fra omkring 7.000 personer i 2013 for sidenhen at stige til samme niveau i år 2040. Det samlede antal af kontanthjælpsmodtagere uden tilknytning til arbejdsmarkedet og førtidspensionister ventes at øges med henholdsvis næsten 300 og godt 500 personer gennem fremskrivningsperioden. Der ses således ingen umiddelbar intern forskydning i retning mod flere kontanthjælpsmodtagere på bekostning af førtidspensionister og dermed ikke en klar effekt af førtidspensionsreformen, som markant indskrænker mulighederne for at tildele førtidspension til personer under 40 år.

Antallet af tilbagetrukne, dvs. folkepensionister og efterlønsmodtagere, stiger i den historiske periode fra ca. 2.300 personer i år 2000 til 6.000 personer i 2013. Udviklingen dækker over en mindre nedgang i antallet af efterlønsmodtagere på omkring 300 personer og en stigning i antallet af folkepensionister. Faldet i antallet af efterlønsmodtagere skyldes dels forkortelsen af efterlønperioden og dels, at senere generationer har en lavere tilknytning til efterlønssordningen. Antallet af folkepensionister fortsætter dog med at øges, men hvor hoppet fra 2013 til 2014 skyldes en omklassificering af personer, som ikke modtager ydelser, til modtagere af folkepension. Antallet af tilbagetrukne ventes fremadrettet at nå et niveau på omkring 8.700 personer, hvoraf stort set alle kan henregnes som modtagere af folkepension frem for efterløn. Antallet af personer uden ydelser er historisk faldet fra omkring 6.000 personer til ca. 4.300 personer i 2013 og ventes bl.a. grundet ovenfor nævnte omklassificering at nå et langsigtet niveau på omkring 3.500 personer.

Figur 4.7. Befolkningen opdelt på arbejdsmarkedskategorier, alle aldersgrupper, Faxe Kommune

Anm.: Tilbagetrukne omfatter både efterlønsmodtagere og folkepensionister. Ledige omfatter ledige, der modtager dagpenge eller kontanthjælp. Kontanthjælpskategorien omfatter modtagere af kontanthjælp, der vurderes at have andre problemer end ledighed. Antallet af tilbagetrukne stiger markant i første fremskrivningsår, hvilket skal tilskrives, at personer over 64 år, som ikke modtager ydelser, kategoriseres som "uden ydelse" i den historiske periode, men som folkepensionister i fremskrivningsperioden. Studerende omfatter personer helt ned til 6 års alderen, mens personer uden ydelser omfatter alle børn under 6 år. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Tabel 4.2 opsummerer befolkningens fordeling på arbejdsmarkedskategorier for alle aldre i Faxe Kommune og sammenholder udviklingen med landsdelen og på landsplan. Tallene her og Figur 4.7b nuancerer Tabel 4.1 og Figur 4.7a.

Tabel 4.2. Befolkning opdelt i andele på arbejdsmarkedskategorier i Faxe Kommune, i Landsdel Vest- og Sydsjælland og i hele landet, alle aldre, procent

	2013	2020	2040
Beskæftigede			
Faxe	41,5	39,6	36,5
Vest- og Sydsjælland	38,3	37,8	36,3
Hele landet	39,6	38,8	37,8
Ledige			
Faxe	3,4	4,4	4,2
Vest- og Sydsjælland	3,3	4,2	4,4
Hele landet	3,1	4,3	4,5
Uden ydelse			
Faxe	12,3	8,5	9,3
Vest- og Sydsjælland	12,7	8,3	9,2
Hele landet	13,7	10,0	10,6
Kontanthjælp			
Faxe	1,9	2,5	2,6
Vest- og Sydsjælland	2,2	2,6	2,6
Hele landet	2,0	2,5	2,6
Førtidspension			
Faxe	3,6	4,0	4,8
Vest- og Sydsjælland	5,6	5,2	5,1
Hele landet	4,1	4,1	4,4
Tilbagetrukne			
Faxe	17,1	21,9	23,5
Vest- og Sydsjælland	18,3	23,2	23,6
Hele landet	15,5	18,9	18,8
Studerende			
Faxe	20,1	19,1	19,0
Vest- og Sydsjælland	19,6	18,7	18,8
Hele landet	21,9	21,4	21,2

Anm.: Bemærk at andelen af beskæftigede og ledige her er beregnet som andel af hele befolkningen i alle aldre. Ledigheden i Tabel 4.1 er defineret som andel af arbejdsstyrken, mens andelen af ledige her er defineret som andel af hele befolkningen. Endvidere stiger andelen af tilbagetrukne markant fra 2013 til 2020, men andelen uden ydelse falder markant i samme periode. Grunden hertil er forklaret i figurteksten til Figur 4.7. Studerende indeholder også grundskoleelever i alderen 6 år og opefter.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Af Tabel 4.2 fremgår det, at befolkningens fordeling på socioøkonomisk status i Faxe Kommune minder meget om mønsteret i landsdelen og til dels landet som helhed. Relativt til udviklingen på landsplan er den væsentlige forskel, at andelen af tilbagetrukne på både kort og langt sigt er

væsentligt højere, mens andelen af studerende omvendt er lavere. Dette finder i vidt omfang sin forklaring i, at aldersstrukturen i Faxe Kommune og i landsdelen afviger fra befolkningens aldersfordeling på landsplan, jf. Figur 4.2a. Forskellen bevares gennem fremskrivningen. Faldet i beskæftigelsesandelen er forholdsmæssigt lidt større end i resten af landet. Det skal i øvrigt bemærkes, at beskæftigelsesandelen for den samlede befolkning på lang sigt udvikler sig i samme retning som beskæftigelsesandelen for personer i alderen 16-67 år, jf. Tabel 4.1.

5 Udviklingen i boligefterspørgslen

SMILE fremskriver antallet af familier og i udgangspunktet tildeles hver familie netop én bolig i modellen. I virkeligheden kan en bolig imidlertid huse flere familier. I år 2013 er der således godt 15.800 boliger og 17.200 familier i Faxe Kommune, hvorfor hver bolig i gennemsnit bebos af 1,09 familier, hvilket er lidt mindre end på landsplan. På landsplan er antallet af boliger i år 2013 godt 2.620.000, mens antallet af familier er tæt på 2.880.000. Skønnet over det fremtidige antal boliger er opnået ved, at det forventede antal familier normeres med forholdet mellem antallet af boliger og familier i fremskrivningens startår 2013. Der beregnes en skaleringsfaktor for alle kombinationer af beskrivende boligkarakteristika og familietyper, herunder for hver kommune.

I det følgende betragtes forventningen til antallet af boliger karakteriseret ved henholdsvis boligtype og -art samt størrelsen på boligen og boligens bystørrelse udtrykt ved indbyggertallet for boligens beliggenhed. Type og -arts klassifikationen repræsenterer boligmassens mest centrale karakteristika, der omfatter kategorierne anført i Tabel 5.1.

Tabel 5.1. Kategorier af boligtyper og boligarter

<i>Boligtype</i>	<i>Boligart</i>
Ejerbolig	Parcelhus
Almen bolig	Rækkehus
Andelsbolig	Stuehus
Offentlig udlejningsbolig	Etagebolig
Privat udlejningsbolig	Døgninstitution (eks. plejehjem)
	Erhvervsbolig
	Kollegium
	Fritidshus
	Anden helårsbeboelse

Anm.: Parcelhuse, rækkehuse, stuehuse og etageboliger udgør de mest udbredte anvendelsesformer, hvorfor de øvrige boligartskategorier i dette kapitel er sammenlagt under betegnelsen "Øvrige".

Kilde: Egen tilblivelse.

Det skønnes, at det samlede boligbehov i Faxe Kommune vil øges fremadrettet fra et niveau på ca. 15.800 boliger i 2013 til et niveau på 18.200 boliger i 2040. Udviklingen afspejler dermed den forventede stigning i antallet af familier, jf. Figur 2.14. Endvidere ventes en mindre forskydning i boligefterspørgslens sammensætning på karakteristika, hvilket overordnet indebærer en forholdsmæssig større søgning mod primært almene boliger og private udlejningsboliger på bekostning af efterspørgslen efter ejerboliger. Opgjort på boligart er der fortrinsvis tale om en stigning i efterspørgselsandelen efter etageboliger, rækkehuse og boligarter i kategorien øvrige, mens der er faldende efterspørgsel efter stue- og parcelhuse, hvor sidstnævnte i basisåret udgør den mest udbredte boliganvendelse. I overensstemmelse med udviklingen i befolkningens præferencer vedrørende boligtype og -art ventes en svagt stigende efterspørgsel efter boliger med et areal under 100 m² beliggende i byområder med mellem 1.000 og 50.000 indbyggere, på bekostning af en mindre søgning mod det mindste byområde.

Fordelingen af boligbehovet på underliggende karakteristika afspejler i vidt omfang befolkningens uddannelsesniveau, arbejdsmarkedstilknytning samt familie- og aldersstruktur¹⁶. I de følgende afsnit relateres befolkningens boligpræferencer med den adfærd, der på landsplan kendetegner forholdet mellem boligstruktur og underliggende demografiske og socioøkonomiske karakteristika. Endvidere forklares den indbyrdes sammenhæng mellem de enkelte boligkarakteristika ligeledes ud fra de nationale tendenser. Det er dog vigtigt at bemærke, at befolkningens gennemsnitlige præferencer kan afvige fra, hvad der observeres på kommunalt plan, idet særlige forhold kan gøre sig gældende lokalt, eksempelvis grundet det indbyrdes prisforhold mellem boligarter. Eksempelvis vil et parcelhus typisk være genstand for relativt større søgning for en enlig familie uden for storbykommunerne og det tilhørende opland. I de pågældende områder er der således ikke nødvendigvis en væsentlig forskel i præferencerne for parcelhuse mellem enlige og parfamilier, selvom dette gør sig gældende på landsplan. Selvom det følgende ikke på kommunalt plan kvantificerer det estimerede forhold mellem demografiske og socioøkonomiske baggrundskarakteristika på den ene side og boligvalg på den anden side, omtales løbende hvorledes søgningen mod de enkelte boligkarakteristika overordnet er estimeret i Faxe Kommune. Dvs. beskrivelsen redegør ikke i detaljeret form for de betingede boligvalg på kommunalt plan, men omtaler i stedet præferencerne i kommunen på tværs af samtlige underliggende karakteristika.

5.1 Boligtype

Valget af boligtype afhænger af en række underliggende karakteristika for familien og dens medlemmer, hvilket er uddybet i kapitel 3 i Hansen et al. (2013). I det følgende fremhæves en række af de mest væsentlige underliggende karakteristika og uddybes, hvordan disse karakteristika isoleret set præger flyttemønstre og boligvalg i SMILE, men listen er ikke udtømmende:

- Alder
- Familiestruktur
- Oprindelse
- Uddannelsesniveau
- Arbejdsmarkedstilknytning

De enkelte karakteristika beskrives ud fra den forudsætning, at en familie ellers følger det gennemsnitlige adfærdsmønster på tværs af øvrige karakteristika. Beskrivelsen vil derfor dække over en underliggende variation. Eksempelvis er der i gennemsnit større sandsynlighed for, at en parfamilie flytter i en ejerbolig frem for andre boligtyper, men betragtes alene parfamilier over 75 år, er sandsynligheden for, at der i tilfælde af flytning vælges en ejerbolig mindre, end hvad er tilfældet for den gennemsnitlige parfamilie.

Alderen for den typiske borger i Faxe Kommune ventes som i resten af landet at stige gennem fremskrivningen. Denne udvikling er central i forhold til såvel flytteadfærd som boligpræferencer. Alderen er således med til at bestemme, om en familie vælger at flytte, om familien flytter til en ny kommune og hvilken boligtype familien vælger at flytte til. Den generelle flyttetilbøjelighed er typisk højst omkring 25-års alderen, men vil herefter monotont aftage indtil en mindre stigning indtræder omkring 80-års alderen. Sandsynligheden for at flytte til en ny kommune er generelt også faldende

¹⁶ Se kapitel 3.6 i Hansen og Markeprand (2015) for en uddybelse heraf.

med alderen. Alderens betydning for boligpræferencerne kommer i forhold til eksempelvis valg af boligtype til udtryk ved, at ejerboliger er relativt populære for yngre familier, mens offentlige udlejningsboliger fortrinsvist foretrækkes af familier i pensionsalderen. Derimod er private udlejningsboliger populære blandt både yngre og ældre familier¹⁷.

Befolkningens *etnicitet* eller *oprindelse* er også af betydning for boligvalget. Parfamilier, hvor begge voksne er ikke-vestlige indvandrere, er i højere grad bosat i almene boliger, men i mindre grad bosat i ejerboliger relativt til en familie, hvor begge voksne har dansk oprindelse. Det samme mønster tegner sig for enlige ikke-vestlige indvandrere relativt til enlige familier af dansk oprindelse¹⁸. Uagtet familieforhold vil forskydningen i den bosiddende befolknings sammensætning på oprindelse til fordel for en større andel af ikke-vestlige indvandrere, jf. Figur 2.12, altså styrke søgningen mod almene boliger. Enlige familier med vestlig baggrund og parfamilier, hvor begge voksne er vestlige indvandrere, bor i højere grad i private udlejningsboliger, men i mindre grad i ejerboliger relativt til familier, hvor de voksne har dansk oprindelse. Derimod har parfamilier, hvor den ene voksne er vestlig eller ikke-vestlig indvandrer og den anden er af dansk oprindelse, omtrent samme bopælsmønster som en familie, hvor begge forældre er af dansk oprindelse.

Familiestrukturen ventes at forskydes i retning mod en større andel af enlige familier. Familiestrukturen nuancerer boligtypepræferencerne fordelt på alder ved, at eksempelvis ejerboliger er væsentligt mere populære for par end de er for enlige. Endvidere er andelsboliger eksempelvis betydeligt mere populære for unge enlige, end de er for par, mens de omvendt er mere populære blandt par end blandt enlige efter 50 års alderen. Herudover udviser enlige en større grad af mobilitet såvel inden for som på tværs af kommunegrænser, end tilfældet er for parfamilier¹⁹.

*Uddannelsesniveaue*t ventes at ændre sig, så befolkningen generelt opnår et højere uddannelsesniveau. Det påvirker boligtypepræferencerne, fordi personer med højere uddannelse i større grad foretrækker en ejerbolig fremfor almene boliger og private udlejningsboliger end personer med en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse. Isoleret set, ville en mindre stigning i uddannelsesniveaue i Faxe Kommune dermed betyde, at udviklingen i søgningen mod ejerboliger ville dæmpes.

Udviklingen i befolkningens *arbejdsmarkedsstatus* ventes generelt at trække boligtypepræferencerne mod almene boliger og private udlejningsboliger. Det skyldes, at disse boligtyper er populære blandt familier uden tilknytning til arbejdsmarkedet, eksempelvis pensionister, hvis antal vokser betydeligt i både antal og andel i fremskrivningen²⁰. Den direkte effekt på boligstrukturen af befolkningens aldring dæmpes delvist af den gradvise forhøjelse af tilbagetrækningsalderen, der løfter erhvervsdeltagelsen for befolkningen i de tidligere efterløns- og folkepensionsaldrer, jf. Figur 4.3.

Ejerboliger, almene boliger og private udlejningsboliger udgør de tre mest udbredte boligtyper i Faxe Kommune. På tværs af samtlige karakteristika har 37 pct. af de historiske flytninger været målrettet ejerboliger, mens 32 pct. har været rettet mod private udlejningsboliger. I 20 pct. af tilfældene har en

¹⁷ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) afsnit 3.6.1

¹⁸ Samme konklusion finder man i Andersen (2015) om end, der anvendes et andet datasæt og definitionen af ikke-vestlige indvandrere adskiller sig i forhold til den anvendte i SMILE. I SMILE anvendes Danmarks Statistiks definitioner, hvor personer med oprindelse i EU-lande betragtes som vestlige indvandrere, mens Andersen (2015) også definerer personer med oprindelse i østeuropæiske EU-lande som ikke-vestlige indvandrere.

¹⁹ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.33.

²⁰ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 63 f.

flytning været målrettet en almen bolig, mens 10 pct. af tilflytningsboligerne har været en andelsbolig eller en offentlig udlejningsbolig²¹. Dette søgemønster forskydes fremadrettet grundet den ændrede sammensætning af befolkningen på underliggende karakteristika. Fremadrettet forventes således en absolut stigning i efterspørgslen efter samtlige boligtyper, dog hovedsageligt private udlejningsboliger og almene boliger og i mindre udstrækning ejerboliger, andelsboliger og offentlige udlejningsboliger, jf. Figur 5.1a. Udviklingen i efterspørgslen efter de enkelte boligtyper afstedkommer dermed, at der over tid ventes en forskydning i præferencestrukturen, idet specielt ejerboliger bliver relativt mindre eftertragtede relativt til primært private udlejningsboliger og almene boliger, jf. Figur 5.1b.

De direkte effekter på boligstrukturen af de enkelte forklarende variable vil enten dæmpes eller forstærkes når samvariationen med de øvrige baggrundsvARIABLE tages i betragtning. Som nævnt ovenfor varierer boligpræferencerne for par og enlige betydeligt over alder, men familiestrukturens betydning for boligpræferencerne ændres også, når den forventede stigning i levealderen indregnes. En del af søgningen mod private udlejningsboliger og almene boliger kan henføres til ældre, der fraflytter deres ejerboliger, hvilket isoleret set giver anledning til et fald i efterspørgslen efter denne boligtype. Faldet dæmpes dog af forventningen til en stigende restlevetid, hvilket indebærer, at parfamilier fremadrettet overgår til en status som enlige ved en stadigt højere alder. Dette vil betyde, at flyttebegivenheden udskydes, og dermed bidrage til, at det forholdsmæssige fald i søgningen mod ejerboliger dæmpes²².

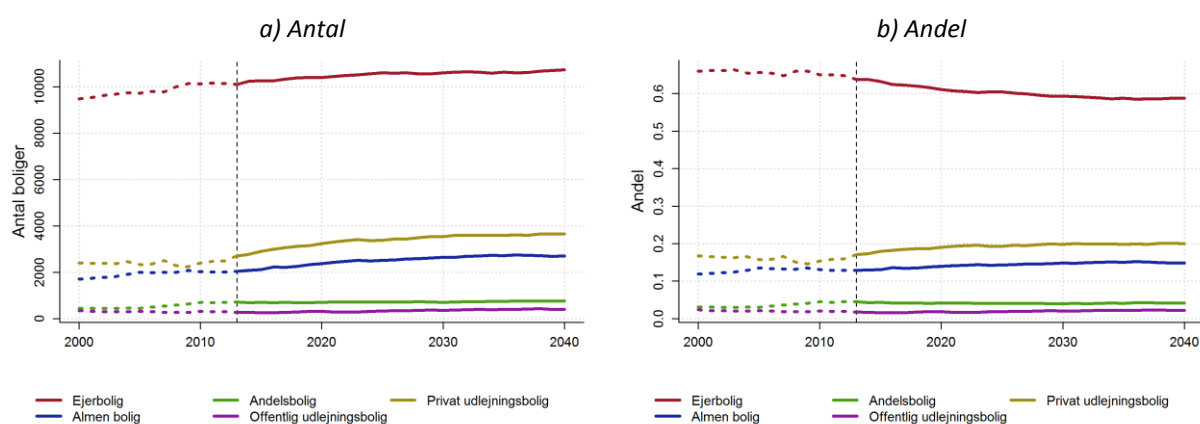
Et andet eksempel på interaktion mellem faktorer med betydning for boligefterspørgslens sammensætning på type kan findes i forholdet mellem uddannelsesniveau og arbejdsmarkedstilknytning. Idet uddannelsesniveauet og graden af tilknytning til arbejdsmarkedet er positivt korrelerede, vil ændringer i uddannelsesniveauet typisk kunne modvirke tendenser, der isoleret set dæmper erhvervstilknytningen, eksempelvis forskydninger i befolkningens aldersstruktur. Som nævnt ovenfor er uddannelsesniveauet generelt stigende og bidrager således til en højere erhvervsdeltagelse blandt personer i den arbejdsdygtige alder. Selvom andelen af yngre personer i kommunen falder, vil den typisk være bedre uddannet og tættere knyttet til arbejdsmarkedet, hvilket begge er faktorer, der øger efterspørgslen på ejerboliger i de yngre årgange. Det ændrer dog ikke ved det overordnede billede i Figur 5.1b, der viser, at der ventes en forskydning i præferencestrukturen for boligtyper, så ejerboliger bliver relativt mindre eftertragtede i forhold til private udlejningsboliger og almene boliger, men et højere uddannelsesniveau vil altså dæmpe det fald, som aldersforskydningen isoleret set giver anledning til.

²¹ Se evt. Hansen og Markebrand (2015), s. 145, Tabel A.9.8. Bemærk, at kvantificeringen alene gælder flytninger, der ikke er foranlediget af flytning hjemmefra, pardannelse eller parsplittelse. Denne type flytninger udgør i gennemsnit langt hovedparten af samtlige flyttebevægelser. Estimationen er baseret på flytninger i perioden 2000-2012, hvor der desuden er forudsat, at der flyttes til en anden boligtype end den nuværende. Estimaterne er dog ikke begrænsede til at omfatte flytninger til en ny kommune.

²² Bemærk, at udskydelsen af flyttebegivenheden for par til en stigende alder alene er motiveret af, at den stigende levealder fastholder familiens status som parfamilie i længere tid og dermed den relativt mindre sandsynlighed i forhold til enlige for at fraflytte en ejerbolig, der typisk er et parcelhus. Med stigende levealder formodes befolkningens sundhedstilstand for en given alder også at blive forbedret. Dette fænomen betegnes som sund aldring. Med rimelighed må dette formodes også at udskyde flytning mod mere ældrevenlige boliger, men effekten heraf indgår ikke i modellens adfærdsmønster. Søgningen mod ældrevenlige boliger i den nærværende fremskrivning kan dermed siges at være et overkantsskøn.

For udvalgte år er indholdet i Figur 5.1 sammenfattet i Tabel 9.4 i appendiks, hvor udviklingen i Faxe Kommune endvidere er sammenholdt med tendenserne i Landsdel Vest- og Sydsjælland og på nationalt plan. Den geografiske sammenligning viser specielt, at ejerandelen i Faxe Kommune såvel i udgangsåret som i fremskrivningen er væsentligt højere end på landsplan, en forskel der også gør sig gældende relativt til forventningen til udviklingen i Landsdel Vest- og Sydsjælland. Trods forskelle i niveauerne gengives det centrale skifte i præferencestrukturen i Faxe Kommune dog også i Vest- og Sydsjælland og i hele landet. Såvel i Faxe Kommune som i landsdelen og på landsplan ses en gradvis stigning i andelen af private udlejningsboliger på bekostning af andelen af ejerboliger. Andelen af almene boliger forventes også øget på landsplan om end i mindre omfang end i kommunen. Opgjort absolut øges andelen af almene boliger i Landsdel Vest- og Sydsjælland i stort set samme omfang som i kommunen.

Figur 5.1. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligtype

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt type, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt type i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0

5.2 Boligart

Stigningen i den samlede boligefterspørgsel dækker over, at der fremadrettet ventes en større absolut efterspørgsel efter samtlige boligarter, dog hovedsageligt etageboliger og rækkehuse, jf. Figur 5.2a. Ændringen i boligarterne er således primært afledt af den indbyrdes relation mellem ejerboliger og stue- og parcelhuse samt mellem almene boliger og etageboliger og rækkehuse

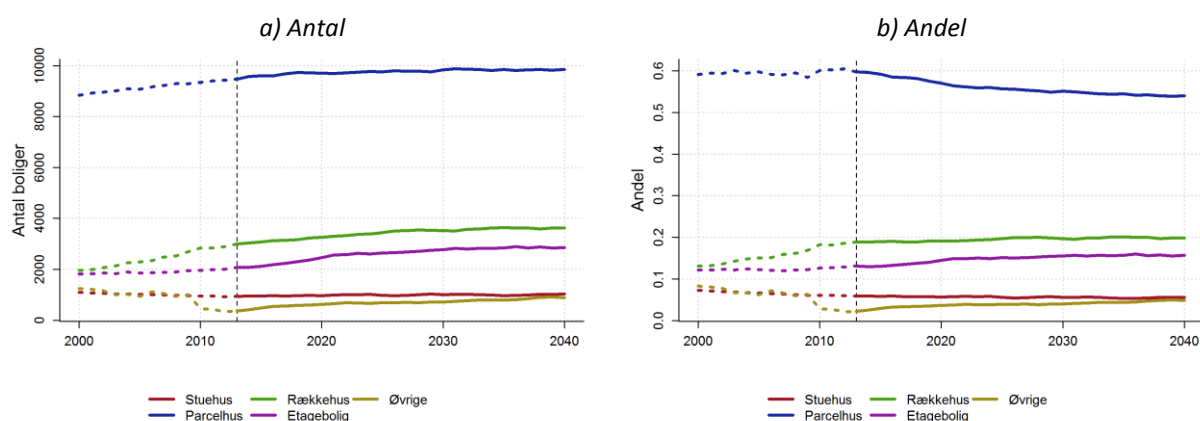
På trods af ændringer i familiemønsteret og befolkningens alderssammensætning samt forholdet mellem ejerboliger og parcelhuse, vil efterspørgslen efter parcelhuse øges fremadrettet bl.a. pga. det stigende uddannelsesniveau og den stigende erhvervsdeltagelse. Såfremt man flytter i en ejerbolig er der på landsplan sammenlagt godt 65 pct. sandsynlighed for, at der er tale om et parcelhus. I Faxe Kommune motiverer flytning til en ejerbolig i mere end 75 pct. af tilfældene, at der er tale om et parcelhus. Stuehuse foretrækkes i godt 9 pct. af tilfældene, hvilken næsten afspejler tilbøjeligheden på landsplan. På landsplan er rækkehuse og etageboliger med 25 pct. sandsynlighed mål for søgning, hvis man flytter til en ejerbolig, mens det tilsvarende tal for Faxe Kommune er godt 10 pct. En

etagebolig er på landsplan det hyppigste valg, hvis man er søgt mod en almen bolig eller en offentlig eller privat udlejningsbolig. Søgning mod en almen bolig indebærer også på kommunalt niveau, at der hyppigst flyttes i en etagebolig, mens et rækkehus er det næsthyppigste valg. Flytning til en privat udlejningsbolig er i Faxe Kommune primært kendetegnet ved, at der flyttes i enten parcelhus eller etagebolig. Et rækkehus er i denne sammenhæng det tredje mest populære valg²³.

For enlige er etageboliger på landsplan den foretrukne boligart i de aldersgrupper, hvor flytninger er hyppige. Parcel- og rækkehuse følger umiddelbart efter. Efter tilbagetrækningsalderen dominerer søgningen efter etageboliger og rækkehuse tilbøjeligheden til at flytte i et parcelhus. Den markante stigning i antallet af ældre over 70 år fra 2013 til 2040, jf. Figur 2.2, vil således styrke søgningen mod rækkehuse og etageboliger. Det samme vil den stigende andel af enlige.

Som tilfældet er det for boligstrukturen fordelt på type, vil udviklingen i efterspørgslen efter boliger fordelt på art afstedkomme, at der over tid indtræder en gradvis forskydning i præferencestrukturen. Her til fordel for rækkehuse, etageboliger og de mindre udbredte boligarter på bekostning af parcel- og stuehuse, jf. Figur 5.2b.

Figur 5.2. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligart

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt art, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt art i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Kategorien "Øvrige" er en sammenlægning af kategorierne "Kollegium", "Anden helårsbeboelse", "Erhvervsbolig", "Døgninginstitution" og "Fritidshus". Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0

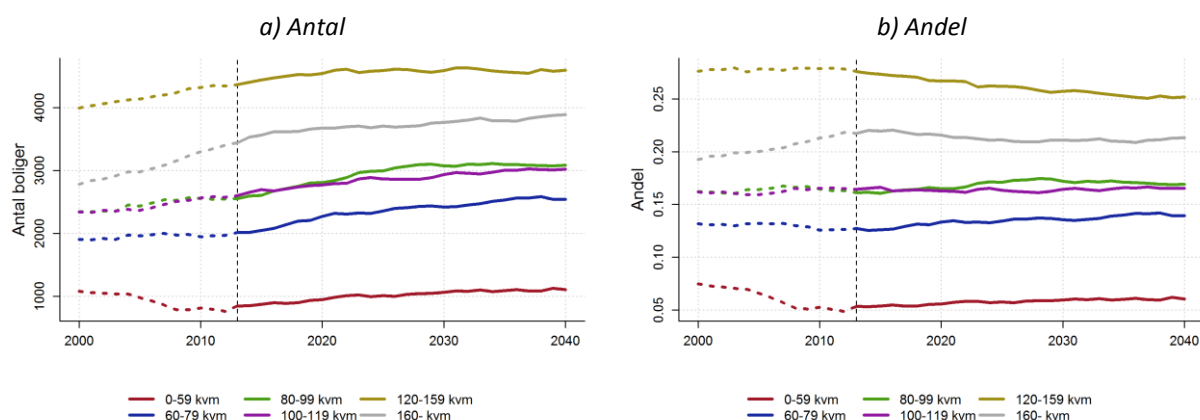
Indholdet i Figur 5.2 er sammenfattet i Tabel 9.5 i appendiks, hvor udviklingen i Faxe Kommune endvidere sammenholdes med tendenserne i Landsdel Vest- og Sydsjælland og på landsplan. Som tilfældet er det for boligtypen minder boligstrukturen i såvel udgangsåret som på sigt kvalitativt om udviklingen i de øvrige geografiske områder. I kommunen er andelen af parcelhuse væsentlig højere end tilfældet er i landsdelen, mens andelen af etageboliger omvendt er betydeligt mindre. Dette mønster genfindes, når udviklingen i kommunen sammenholdes med forventningen til den nationale tendens. Det generelle billede er dog, at stue- og parcelhuse fortrænges til fordel for rækkehuse og etageboliger.

²³ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 66 ff.

5.3 Boligstørrelse

Fremadrettet forventes boligefterspørgslen i større udstrækning at rette sig mod boliger med et areal under 100 m², mens søgningen mod de større boliger vil øges relativt mindre. Betragtes boligstrukturen, forventes ligeledes en forskydning til fordel for boliger under 100 m², hvor den væsentligste præferenceændring optræder i kategorierne 80-99 m² og 120-159 m², jf. Figur 5.3. Udviklingen i boligmassens foretrukne areal i Faxe Kommune er i Tabel 9.6 i appendiks sammenholdt med præferencerne for Vest- og Sydsjælland og hele landet, der kvalitativt gengiver den lokale tendens.

Figur 5.3. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligstørrelse

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt størrelse, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt størrelse i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Den over tid relativt stigende søgning mod etageboliger og rækkehuse er forenelig med, at flytning til disse boligarter på landsplan typisk vil rette sig mod boliger med et areal på mellem 60 og 120 m². Flytning til et parcelhus indebærer hyppigst, at tilflytningsboligen er af en størrelse mellem 120 og 160 m², mens flytning til et stuehus oftest afstedkommer søgning mod en bolig større end 160 m². Tendenserne er gældende på såvel kommunalt som nationalt plan. Den begrænsede stigning i den absolutte efterspørgsel rettet mod de største boliger er dermed forenelig med den forventede udvikling i efterspørgslen efter specielt stuehuse, mens den svage stigning i søgningen mod boliger med et areal på 120-159 m² hovedsageligt afspejler forventningen til søgningen mod parcelhuse²⁴. Den indbyrdes sammenhæng mellem boligkarakteristika har her afgørende betydning for udviklingen i præferencerne relateret til boligmassens areal. På landsplan gælder dog, at boliger på 80-99 m² uanset familiens alder er en af de foretrukne boligstørrelser ved flytning for såvel enlige som par. For par er søgningen mod denne boligstørrelse specielt udpræget for par over pensionsalderen. Omvendt er det for enlige udpræget mest populært at vælge en bolig på mellem 60 og 99 m²,

²⁴ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 68 ff.

hvorfor den stigende andel af enlige medvirker til at styrke søgningen mod disse boligstørrelser i Faxe Kommune.

Som tidligere anført kan estimerne for de lokale præferencer sagtens variere relativt til forholdene på landsplan. Eksempelvis kan de enliges præferencer på landsplan meget vel være præget af tendenserne i de større byer, hvor et større boligareal ikke er typisk for en enlig familie, selv om dette meget vel kan være tilfældet i Faxe Kommune. I storbykommuner er den gennemsnitlige boligstørrelse også typisk mindre grundet såvel pladsmæssige restriktioner som højere kvadratmeterpriser. Hvis der flyttes til Københavns Kommune vil sandsynligheden for, at der vælges en bolig af størrelsen 60-79 m², historisk estimeres til 28 pct., mens det samme kun vil gøre sig gældende i 16 pct. af tilfældene, hvis der flyttes til Faxe Kommune. Betinges der imidlertid på, at man forudgående er flyttet til en etagebolig er sandsynligheden for at flytte til den pågældende boligstørrelse omkring 32 pct. i Faxe Kommune mod 7 pct. i København og 32 pct. på landsplan. I den historiske periode indebærer en flytning til Faxe Kommune med en sandsynlighed på ca. 55 pct., at der flyttes til en bolig større end 100 m², mens den tilsvarende sandsynlighed estimeres til 20 pct. ved flytning til Københavns Kommune²⁵.

5.4 Bystørrelse

I SMILE er kategorisering af boligen i henhold til bystørrelse et statisk begreb forstået på den måde, at bystørrelsen refererer til det indbyggerantal, der karakteriserede byen ved fremskrivningens start. Selv om indbyggerantallet i en kommune øges over tid, vil dette altså ikke give anledning til, at en bolig beliggende i en by med et voksende indbyggertal omklassificeres til at ligge i en større bystørrelse i løbet af fremskrivningen. På samme vis kan der heller ikke over tid opstå bystørrelser, der ikke fandtes i en kommune i basisåret 2013.

Figur 5.4a viser udviklingen i boligefterspørgslen fordelt i henhold til indbyggerantallet i den by, hvor boligen er beliggende. Udviklingen i den samlede boligefterspørgsel ventes fremadrettet at kunne henføres til en større søgning mod boliger beliggende i samtlige bystørrelser, dog vil den relative stigning være størst for boliger beliggende i byer med flere end 1.000 indbyggere. Flytning til et parcelhus vil i Faxe Kommune i næsten ligeligt omfang være målrettet boliger beliggende i de to mindste byområder, men det største byområde er dog også genstand for en betydelig søgning i denne forbindelse. Søgning mod stuehuse er i næsten 85 pct. af tilfældene forenelig med flytning til det mindste byområde²⁶. I Faxe Kommune vil godt 80 pct. af flytningerne mod et rækkehus historisk være forbundet med flytning til et af de to største byområder – primært det næststørste. Søgning mod en etagebolig vil i omkring 60 pct. af tilfældene indebære, at der flyttes til en bolig beliggende i et område med mellem 10.000 og 50.000 indbyggere, mens godt 30 pct. af flytningerne vil være målrettet det næststørste byområde. Den øgede søgning mod disse to boligarter er dermed konsistent med den geografiske præferenceforskydning inden for kommunen.

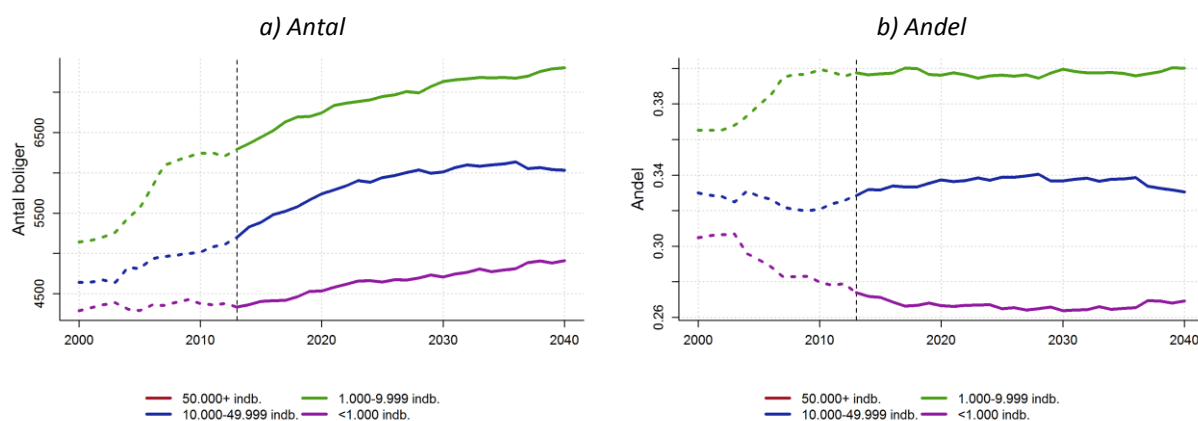
På tværs af samtlige baggrundskarakteristika estimeres de historiske præferencer for valg af bystørrelse ved flytning i Faxe Kommune til, at de tre størrelser af byområder med næsten ensartet

²⁵ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 148, Tabel A.9.10. Bemærk, at kvantificeringen alene gælder flytninger, der ikke er foranlediget af flytning hjemmefra, pardannelse eller parsplittelse. Denne type flytninger udgør i gennemsnit langt hovedparten af samtlige flyttebevægelser.

²⁶ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 73, figur 3.49.

sandsynlighed er mål for søgning – dog vil de to største byområder dominere det geografiske valg²⁷. Præferencerne er næsten konstante over tid, men forventes dog fremadrettet at forskydes marginalt i retning mod boliger beliggende i et af de to største byområder på bekostning af en forholdsmæssigt mindre søgning mod områder med færre end 1.000 indbyggere, jf. Figur 5.4b. Tabel 9.7 i appendiks opsummerer for udvalgte år indholdet i Figur 5.4b og sammenholder udviklingen med tendenserne for Vest- og Sydsjælland og hele landet. Generelt er tendensen, at boliger beliggende i de største byområder er genstand for større søgning, om end der er geografisk forskel på, hvor stor en del af boligmassen, der er beliggende i disse områder.

Figur 5.4. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på bystørrelse

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt bystørrelse, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt bystørrelse i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

²⁷ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 150, Tabel A.9.11. Bemærk, at kvantificeringen alene gælder flytninger, der ikke er foranlediget af flytning hjemmefra, pardannelse eller parsplittelse. Denne type flytninger udgør i gennemsnit langt hovedparten af samtlige flyttebevægelser. Sandsynlighederne i denne tabel er ikke korrigeret for, at visse bystørrelser ikke er konsistente med, hvad der initialt forekommer i de enkelte kommuner. I SMILE undergår estimerne derfor en skalering således, at sandsynligheden for valg af ikke gyldige bystørrelser fordeles forholdsmæssigt på de relevante bystørrelser.

6 Marginaleksperimenter

I det følgende præsenteres en serie af marginaleksperimenter, der primært har til formål at give illustrative eksempler på, hvorledes ændrede adfærdsmønstre selv på kort eller mellemlangt sigt kan dæmpe eller øge de negative økonomiske konsekvenser, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Viden om den grundlæggende udviklings følsomhed over for ændringer i adfærdsstrukturen kan således betyde forbedrede muligheder for at imødekomme kommunens langsigtede servicebehov, herunder eksempelvis forbedrede vilkår for at tilvejebringe den finansiering, der er knyttet til børnepasning, ældrepleje og udbetaling af indkomstoverførsler. Ved at afdække adfærdskorrektionens konsekvenser for centrale størrelser som befolkningens alderssammensætning, familiestruktur og boligpræferencer, kan eksperimenterne desuden potentielt finde anvendelse som et redskab til brug for eksempelvis planlægning af udstykning af jord, omlægning af jord og opførelse eller nedrivning af bestemte boligtyper, der vil være eksponeret for ændret søgning, hvis antagelserne i marginaleksperimenterne opfyldes. Resultaterne af eksperimenterne er grundlæggende symmetriske. En modsatrettet ændring i adfærdsmønsteret kan dermed, alt andet lige, forventes at give et nogenlunde tilsvarende resultat som oprindeligt, blot med omvendt fortegn. Eksperimenter, der i den her præsenterede form ikke giver anledning til en udvikling i erhvervsdeltagelsen, der styrker den kommunale budgetbalance, kan således tænkes som havende den omvendte effekt, hvis adfærden ændres i modsat retning.

Som anført i kapitel 1, skal modellens resultater fortolkes med varsomhed. Ud over, at resultaterne er behæftet med en modelteknisk usikkerhed, er udviklingen også udtryk for en videreførelse af de historiske strukturelle adfærdsmønstre. Modellens resultater repræsenterer dermed den udvikling, der forventes på sigt i fravær af vedvarende ændringer i befolkningens adfærdsstruktur. Resultaterne skal dermed tænkes som beskrivende en overordnet retning for udviklingen i kommunale forhold omkring hvilken, der med stor sandsynlighed vil forekomme betydelige udsving. En ændring i kommunens lokalplaner, en ændring i det økonomiske klima eller en ændring i udbuddet af finansielle produkter er eksempler på faktorer, der alle betyder, at udviklingen i kortere eller længere perioder afviger fra, hvad modellens resultater umiddelbart tilsiger. Hvis grundlæggende strukturer undergår en vedvarende ændring, vil dette typisk betyde, at kommunen på langt sigt udvikler sig i en markant anden retning, end hvad kan udledes af fremskrivningen. Eftersom udviklingen i Faxe Kommune er tæt knyttet til udviklingen i de omkringliggende kommuner, vil ændringer her også kunne få afgørende betydning for Faxe Kommune. Eksempelvis kan opretholdelse af en øget tilflytning til Faxe Kommune af højtuddannede vanskeliggøres, hvis forholdene uden for kommunen ændres væsentligt. Som grundforløbet har marginalbetragtningerne altså primært til formål at belyse konsekvenserne af udvalgte adfærdsændringer uden sideløbende ændringer i andre grundlæggende forhold.

For en bedre forståelse for eksperimenternes udformning præsenteres hovedidéen bag SMILE's opbygning kort. SMILE er bygget op omkring, at hver familie og person i modellen hvert år udsættes for en lang række begivenheder eller hændelser, som bestemmer, om familien flytter, får børn, familiens personer får et arbejde, boligkarakteristika for tilflytningsboligen i tilfælde af flytning mv. Til hver hændelse er estimeret en sandsynlighed for, at den pågældende hændelse indtræffer. Sandsynligheden varierer på tværs af baggrundskaraktistika for de enkelte personer, familien eller for den bolig, som familien er bosiddende i. Ofte vil sandsynlighederne både afhænge af familie- og boligkarakteristika. En teknisk udredning af estimationstilgangen anvendt til bestemmelse af de

såkalde overgangssandsynligheder ligger uden for denne fremstillings rammer, men interesserede kan med fordel se kapitel 3 i Hansen & Markeprand (2015).

Hvorvidt en hændelser indtræffer bestemmes ved at trække et tilfældigt tal mellem 0 og 1 og sammenholde det med den estimerede sandsynlighed knyttet til hændelsen. Skal det eksempelvis besluttes, hvorvidt en familie flytter eller ej, trækkes således et tilfældigt tal mellem 0 og 1. Hvis tallet er mindre end den estimerede sandsynlighed for, at en familie med de pågældende karakteristika flytter, så indtræffer flytningen, mens familien bliver boende, hvis tallet er større end den estimerede sandsynlighed. Hvis det tilfældige tal, der trækkes, eksempelvis er 0,15 og den estimerede sandsynlighed for at flytte er 20 pct. (= 0,2), så flytter familien, mens den bliver boende, hvis tallet er større end 0,2.

Metaforisk svarer ovenstående til, at alle familier årligt trækker en seddel fra en tombola, der afgør, hvorvidt den flytter. Der trækkes enten en seddel med "Bliv boende" eller "Flyt". Antallet af sedler, hvor der står hhv. "Bliv boende" eller "Flyt" afhænger af de estimerede sandsynligheder. Hvis der eksempelvis er 20 pct. sandsynlighed for, at en familie med bestemte karakteristika flytter, kan man forestille sig en tombola med 20 sedler, der viser "Flyt" og 80 sedler, der viser "Bliv boende". Hvis der er få familier (som alle har 20 pct. sandsynlighed for at flytte), der trækker en seddel fra tombolaen, kan der være betydelig variation i hvor mange, der flytter. Hvis der derimod er mange, der trækker en seddel fra tombolaen (som alle har 20 pct. sandsynlighed for at flytte), vil der være meget tæt på 20 pct., der flytter. Jo flere familier en begivenhed berører, des større sikkerhed vil der være om resultatet af begivenheden. Dette fænomen kaldes "Store tals lov". Ideelt set bør man gentage et eksperiment et stort antal gange og lade resultatet være et gennemsnit af udfaldet af de enkelte eksperimenter. Afviklingstiden i SMILE tillader desværre ikke denne tilgang, hvorfor en gentagelse af et eksperiment ville føre til et andet resultat opgjort kvantitativt. Forskellen mellem resultaterne af gentagne afviklinger er et udtryk for modellens usikkerhed. Ambitionen med eksperimenterne er således ikke at afgøre om der i 2040 efterspørges 1.527 eller 1.586 flere boliger end i grundforløbet, for det berettiger modelrammen ikke til, at man kan udtale sig om, men man skulle gerne kunne konkludere, at den ændrede adfærd resulterer i en større boligsøgning i omegnen af 1.500 flere boliger. Der sigtes således mod, at det kvalitative udfald af eksperimentet er forholdsvist entydigt og at ændringen kan approksimeres kvantitativt. Er disse kriterier opfyldt anses resultatet for robust²⁸.

Et eksperiment udformes ved at skalere en given sandsynlighed. Hvis sandsynligheden for at flytte skaleres ned med 50 pct., svarer det til, at vi erstatter 10 sedler i tombolaen med "Flyt" til fordel for 10 sedler med "Bliv boende", således fordelingen af sedler nu er 90/10 fremfor 80/20. Hvis eksperimentet berører få familier, kan tilfældigheder resultere i, at *flere* flytter i eksperimentet relativt til grundforløbet. Derfor er det som nævnt ovenfor vigtigt, at eksperimentet er stort nok til at give "robuste" resultater.

I SMILE er der overordnet to måder at gøre et eksperiment mere robust på. For det første kan et eksperiment gøres mere robust ved at udvide størrelsen af den risikogruppe, som eksperiment berører. Det kan eksempelvis være ved at udvide aldersgruppen, som skal have reduceret sandsynligheden for at flytte fra 18-20 år til 15-30 år. For det andet kan udfaldet af eksperimentet gøres mere robust ved at skalere sandsynlighederne med mere end det, der ville være nødvendigt,

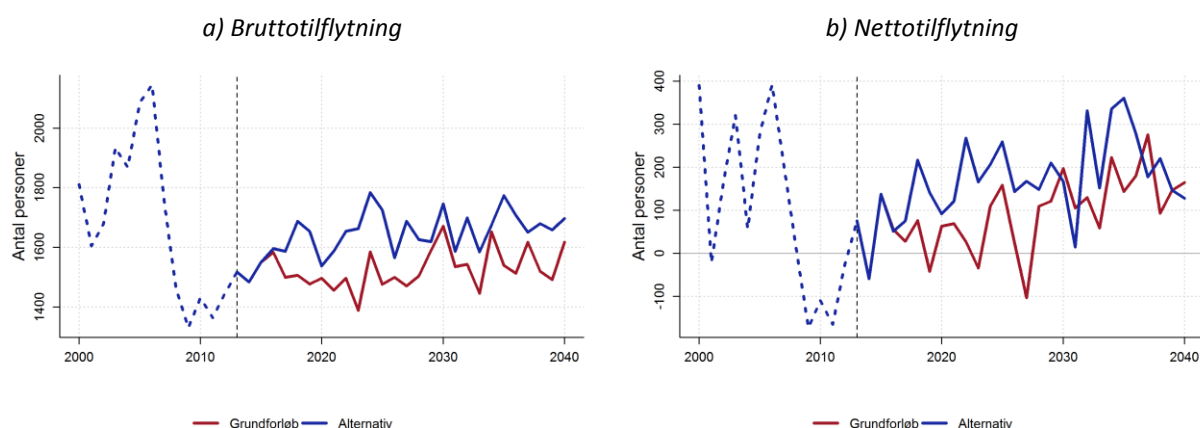
²⁸ For en generel vejledning til fortolkning af modellens resultater henvises til kapitel 2 i Hansen & Markeprand (2015).

hvis den risikogruppe, eksperimentet berører, er stor nok. Hvis eksperimentet berører en lille gruppe (unge fra 18-20 år), og der ønskes et robust resultat af ændret adfærd (sandsynlighed for at flytte), kan resultatet gøres mere robust ved at skalere sandsynlighederne kraftigere (nedskalér sandsynligheden med 75 pct. i stedet for 50 pct.). Det sikrer, at en større del af gruppen ændrer adfærd relativt til grundforløbet, så effekterne af eksperimentet fremstår tydeligere.

For hvert af de fire marginaleksperimenter præsenteres resultaterne som afvigelser relativt til grundforløbet. Modellens stokastiske struktur betyder dog, at et eksperiment, der sigter mod enten en bestemt stigning eller et fald i en given størrelse ikke nødvendigvis vil resultere i et forløb, hvor dette er kvalitativt eller kvantitativt opfyldt for samtlige fremskrivningsår. Adfærden i eksperimenterne er derfor fastlagt således, at den gennemsnitlige årlige ændring relativt til grundforløbet i perioden 2020 til 2040 svarer til det ønskede. Modellens stokastik nødvendiggør altså, at ændringen vurderes på baggrund af en længere årrække efter indfasningen er fuldført. Samtlige eksperimenter er indfaset fra 2016 til 2020, hvorefter ændringen fastholdes i den resterende del af fremskrivningen. Relativt til grundforløbet vurderes marginaleksperimenterne med hensyn til effekten på befolkningens overordnede aldersfordeling, familiestrukturen, befolkningens uddannelsesniveau samt tilknytning til arbejdsmarkedet. Endvidere betragtes ændringen i boligefterspørgslen nuanceret på de fire centrale boligkarakteristika. Ændringerne præsenteres som absolutte ændringer relativt til grundforløbet, men eventuelle konsekvenser vedrørende den langsigtede sammensætning af befolkningen og boligefterspørgslen på underliggende karakteristika belyses også. Hvis intet andet er anført, så er de langsigtede ændringer af robusthedshensyn baseret på et gennemsnit over årene 2036-2040. For de eksperimenter, hvor der kun er begrænsede afledte effekter på befolkning, familiestruktur, socioøkonomi og boligstruktur udelades sammenligningen med grundforløbet.

6.1 Øget tilflytning af familier med et højt uddannelsesniveau

I dette eksperiment øges tilflytningen af højt uddannede til Faxe Kommune på en sådan måde, at det samlede årlige flytteomfang for de pågældende stiger med ca. 25 pct. relativt til grundforløbet. Ændringen indfases gradvist frem mod år 2020, hvorefter det nye adfærdsmønster fastholdes i den resterende del af fremskrivningen. Konkret øges tilflytningen af højtuddannede ved at opjustere sandsynligheden for, at en familie fra en anden kommune, hvor mindst et voksent medlem har en videregående uddannelse, flytter til Faxe Kommune. Samtidig skaleres sandsynligheden for, at den fraflyttende familie vælger en anden kommune end Faxe forholdsmæssigt ned. Tilflytningen øges forholdsmæssigt på tværs af underliggende karakteristika som køn, alder, familietype, arbejdsmarkedstilknytning, fraflytningskommune og karakteristika for fraflytningsboligen. Således svarer karakteristika for de nye tilflyttere til dem, der kendetegnede tilflytningen for personer med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse i grundforløbet. Figur 6.1 illustrerer brutto- og nettotilflytningen i grundforløbet og eksperimentet og niveauerne er som ventet gennemsnitligt højere i alternativscenariet.

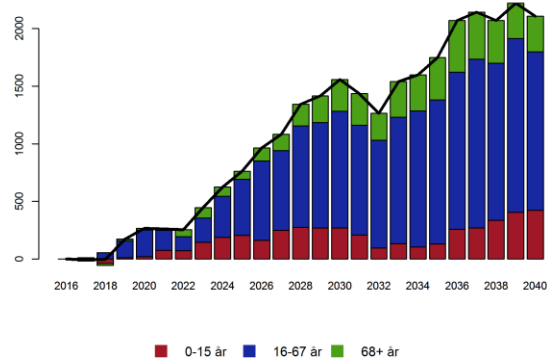
Figur 6.1. Brutto- og nettotilflytning i grundforløb og alternativ

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

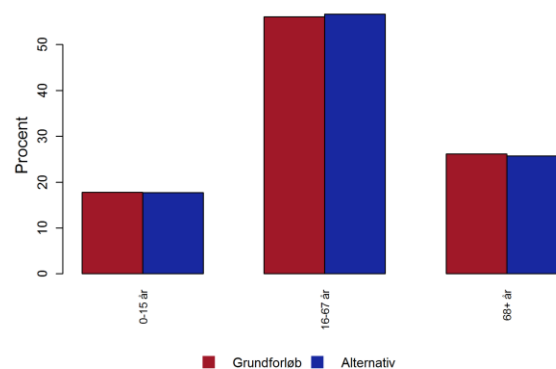
Baseret på udviklingen fra 2016 og frem flytter der årligt i gennemsnit godt 1.500 personer til Faxe Kommune i grundforløbet, hvoraf mere end 20 pct. eller godt 300 personer har en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse. I alternativforløbet er det gennemsnitlige årlige tilflytningsomfang af personer med en videregående uddannelse øget med omkring 80 personer, hvilket giver anledning til en gennemsnitlig årlig stigning i det samlede antal flytninger på omkring 150 personer, hvor den yderligere stigning skal henføres til, at en del af de højtuddannede tilflyttere danner par med en person, der ikke har en videregående uddannelse. Hertil kommer, at en del af tilflytterne har børn.

Figur 6.2. Ændring i befolkningens aldersstruktur

a) Ændring i befolkningen fordelt på alder, antal personer

b) Befolkningens overordnede aldersfordeling, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

På sigt har den vedvarende ændring i flytteomfanget givet anledning til en opjustering af den samlede befolkning bosiddende i Faxe Kommune på omkring 2.100 personer, jf. Figur 6.2a. Fordelt på alder er der fortrinsvist tale om en stigning i antallet af personer i alderen 16-67 år, hvor befolkningen også er øget med ca. 1.400 personer relativt til grundforløbet. Den primære del af ændringen i denne aldersgruppe skal tilskrives tilflytning af personer under 40 år, hvor

flyttetilbøjeligheden er størst og hvor andelen af befolkningen med de relevante uddannelseskvalifikationer er relativt høj. Ændringen i antallet af personer under 16 år opgøres til omkring 350 på sigt, hvilket også svarer til omfanget af stigningen i befolkningen i den ældste aldersgruppe. For den yngste aldersklasse skal tilvæksten både henføres til medflyttende hjemmeboende børn, men også til de børn, der fødes i løbet af fremskrivningen. Selvom den ældste aldersgruppe udgør en relativt stor andel af den samlede befolkning uden for Faxe Kommune, vil en relativt lille andel have en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse. Således vil ændringer i denne aldersgruppe relativt til grundforløbet være udtryk for, at tilflytterne ældes fremfor, at tilflytningen af højtuddannede personer i den ældste aldersklasse øges. Herudover dæmpes tilflytningen af ældre yderligere, eftersom denne aldersgruppe typisk har en lav tilbøjelighed til både at flytte og til at skifte kommune i tilfælde af flytning²⁹. På sigt vil den øgede tilflytning af personer med en videregående uddannelse betyde, at alderssammensætningen i kommunen forskydes marginalt til fordel for flere i den erhvervsaktive alder på bekostning af den ældre befolkning, jf. Figur 6.2b.

Den større tilflytning af højtuddannede giver ikke blot anledning til en stigning i befolkningen, men også i det samlede antal familier, der på sigt er bosiddende i Faxe Kommune. Frem mod 2040 er det samlede antal familier øget med godt 1.000 relativt til grundforløbet, hvor omkring 48 pct. udgøres af enlige familier, jf. Figur 6.3a. I udgangspunktet udviser enlige familier i gennemsnit en større grad af tværkommunal mobilitet relativt til parfamilier, men denne forskel mindskes dog i nogen udstrækning, når der alene ses på flytninger af familier kendetegnet af et videregående uddannelsesniveau. Specielt vil parfamilier med en lang videregående uddannelse i gennemsnit være mere mobile på tværs af kommunegrænser end enlige med samme uddannelsesniveau³⁰. Tilflytningen af enlige familier til Faxe Kommune udgør i gennemsnit mere end 60 pct. af den samlede tilflytning, hvilket således er i overensstemmelse med, at enlige udviser en større grad af mobilitet på tværs af kommunegrænser³¹. Ses imidlertid alene på tilflytningen med et videregående uddannelsesniveau, udgør den årlige tilflytning af enlige fra andre kommuner omkring 45 pct. af den samlede tilflytning af familier. Hensyntagen til uddannelsesniveauet ændrer dermed på sammensætningen af tilflytningen til fordel for par. Også grundet løbende pardannelse vil ændringen i familiestrukturen for den bosiddende befolkning dermed være præget af parfamilier. Da sammensætningen af tilflytningen på karakteristika ikke er helt repræsentativ for den samlede tilflytning til Faxe Kommune, vil familiestrukturen for den bosiddende befolkning på sigt forskydes marginalt til fordel for parfamilier, jf. Figur 6.3b.

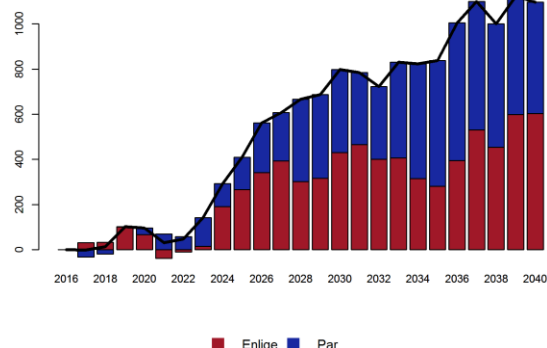
²⁹ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58.

³⁰ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.33 og figur 3.34.

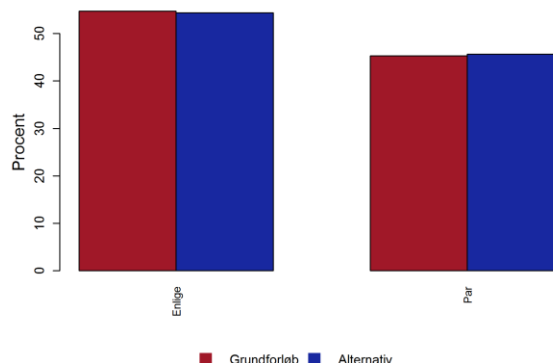
³¹ Vurderingen er baseret på familier, der i grundforløbet flytter til Faxe fra landets øvrige kommuner. Interne flytninger er dermed fraregnet. Flyttehændelsen skal henføres til flytning hjemmefra, pardannelse, parsplittelse eller øvrige flytninger.

Figur 6.3. Ændring i befolkningens familiestruktur

a) Ændring i antal familier

b) Familiestrukturen, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

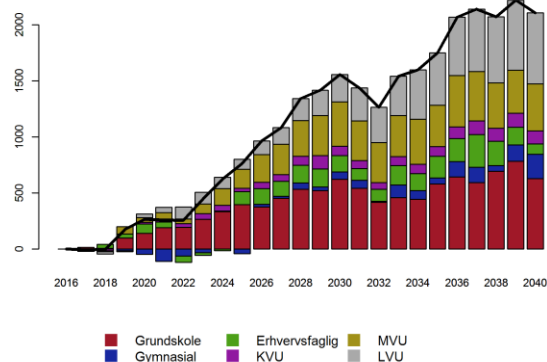

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

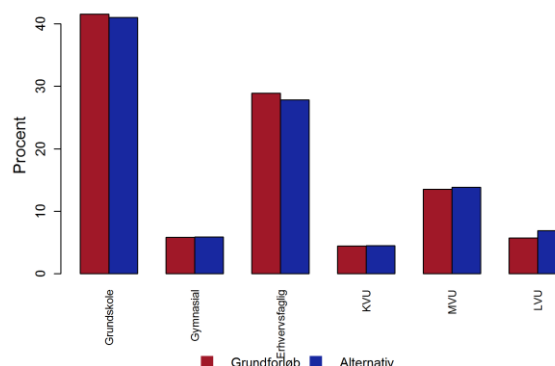
Den samlede langsigtede befolkningsstigning på omkring 2.100 personer er i lidt mere end 50 pct. af tilfældene forklaret af en stigning i befolkningen med en videregående uddannelse. Lidt mere end 30 pct. af ændringen skal henføres til befolkningen med en grundskoleuddannelse. Hertil kommer en mindre stigning i antallet af personer med enten en gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse, jf. Figur 6.4a. Mens den samlede befolkning øges med ca. 6 pct. på sigt relativt til grundforløbet, vil befolkningen med de uddannelsesniveauer, der er genstand for øget tilflytning, øges noget mere. Således øges antallet af personer med en kort videregående uddannelse med ca. 7 pct. på sigt, antallet med en mellemlang videregående uddannelse stiger med omkring 8 pct. relativt til grundforløbet, mens det langsigtede skøn for personer med en lang videregående uddannelse omkring fremskrivningens afslutning er øget med hele 28 pct. relativt til grundforløbet. Samlet set er befolkningen med en videregående uddannelse på sigt øget med ca. 13 pct. relativt til grundforløbet. I omkring 60 pct. af tilfældene skal stigningen i befolkningen med en grundskoleuddannelse henføres til personer yngre end 16 år. Ses således alene på befolkningen i alderen 16-67 år, vil stigningen i antallet med en videregående uddannelse udgøre næsten 65 pct. af den langsigtede ændring i befolkningen og bidraget fra grundskoleuddannede eller personer med ukendt uddannelse spiller dermed en langt mindre rolle end når alle aldersklasser betragtes.

Figur 6.4. Ændring i befolkningens uddannelsesniveau

a) Ændring i uddannelseskategorier, antal personer

b) Fordeling på højest fuldførte uddannelse, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

Anm.: Alle aldersgrupper. Kategorien grundskole omfatter også her personer med ukendt uddannelsesniveau. Dvs. indvandrere og børn, der er i gang med en grundskoleuddannelse.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

I og med, at ændringen i antallet med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse per konstruktion tegner sig for en væsentlig del af den samlede befolkningsændring og eftersom mertilflytningens uddannelsesniveau ikke repræsenterer mønsteret for den samlede tilflytning i grundscenariet, vil befolkningens uddannelsessammensætning på sigt forskydes. Således ses på sigt en fortrængning af andelen af grundskole- og erhvervsuddannede af et omfang på ca. 1,5 pct. point til fordel for andelen med en videregående uddannelse, jf. Figur 6.4b. Uddannelsesindekset, der alene er baseret på de 16-67-årige, er som forventet konsekvent højere end i grundforløbet.

Ændringen i befolkningens arbejdsmarkedsdeltagelse relativt til grundforløbet er overordnet præget af en stigning i antallet af beskæftigede, studerende og tilbagetrukne. På sigt er beskæftigelsesomfanget omkring 1.000 personer højere end i referenceforløbet, hvilket på dette tidspunkt udgør godt 45 pct. af den samlede ændring i befolkningen, jf. Figur 6.5a. På sigt er antallet af ledige øget med omkring 100 personer relativt til grundforløbet, men denne ændring indtræder sent i fremskrivningen og formodes primært knyttet til aldersgrupper i omegnen af tilbagetrækningsalderen. Isoleret set er denne udvikling konsistent med, at tilflytningen domineres af personer med en videregående uddannelse, der er kendetegnet ved en relativt højere grad af tilknytning til arbejdsmarkedet og lavere ledighedsprocent end de øvrige uddannelsesgrupper³². Efterhånden som tilflytterne får børn, og evt. medflyttende børn indtræder i uddannelsessystemet, sker en gradvis stigning i antallet af studerende, der på sigt når et omfang godt 300 personer. Stigningen i antallet af personer uden ydelse er konsistent med opgangen befolkningen under 16 år³³. Antallet af tilbagetrukne øges på sigt i et omfang, der stort set afspejler ændringen i den ældste aldersgruppe, jf. Figur 6.2. Eksperimentet giver anledning til en forskydning i befolkningen, der afspejler ændringen i alderssammensætningen, idet andelen af beskæftigede øges til fordel for

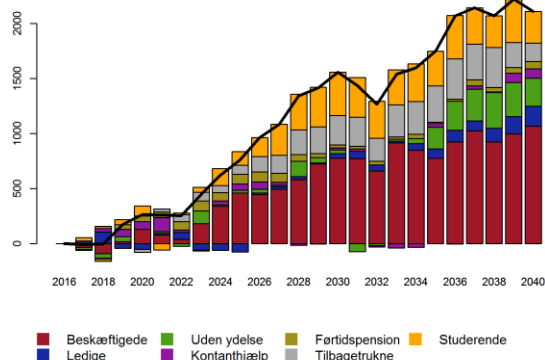
³² Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 45, figur 3.23.

³³ Børn i alderen 0-5 år opgøres som personer uden ydelse, mens børn i alderen 6-15 år primært er registreret som studerende. For ældre aldersgrupper fastlægges tilknytningen til uddannelsessystemet af uddannelsesmodulet i SMILE.

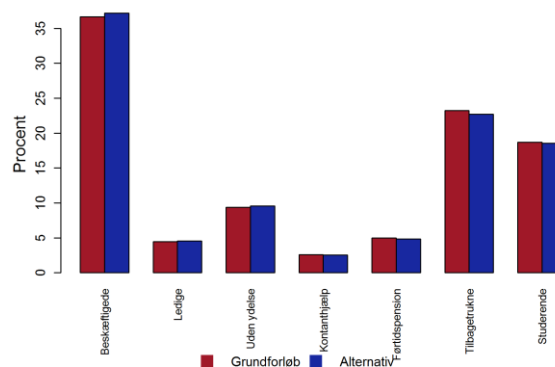
tilbagetrukne, jf. Figur 6.5b. Den øgede tilflytning af højt uddannede vil give anledning til et mindre løft i den samlede erhvervsfrekvens for de 16-67-årige.

Figur 6.5. Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal personer

b) Tilknytning til arbejdsmarkedet, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

Anm.: Alle aldersgrupper.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

På sigt er der efterspørgsel efter omkring 1.000 flere boliger i alternativforløbet relativt til grundforløbet³⁴. Overordnet er den øgede efterspørgsel sammensat af en øget søgning mod ejerboliger (+500), almene boliger (+200) og private udlejningsboliger (+200), mens andelsboliger og offentlig udlejning i nogenlunde ligeligt omfang forklarer den resterende del af stigningen, jf. Figur 6.6a.

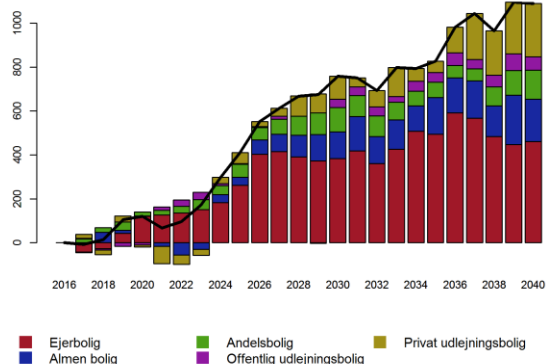
Valget af boligtype understøttes af tilflytningens familiemønster, uddannelsesniveau og til dels arbejdsmarkedstilknytning. I de aldersgrupper, hvor tilbøjeligheden til at flytte til en ny kommune er størst, vil ejerboliger være blandt de foretrukne boligtyper for såvel enlige som par. På tværs af familietype er ejerboliger også blandt de foretrukne valg for personer med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse, hvilket også er tilfældet for familier med en høj grad af tilknytning til arbejdsmarkedet³⁵. Søgningen mod almene boliger og private udlejningsboliger kan primært henføres til stigningen i antallet af tilbagetrukne og studerende. Der er her tale om overordnede gennemsnitlige tendenser på tværs af alle øvrige karakteristika herunder geografi. Relativt til grundforløbet giver eksperimentet på sigt ikke anledning til en nævneværdig forskydning i præferencerne, jf. Figur 6.6b.

³⁴ Kvantificeringen vedrører af robusthedshensyn gennemsnittet af ændringen i perioden 2036-2040.

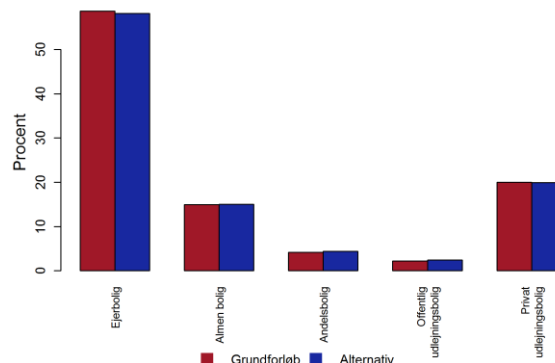
³⁵ Se evt. Hansen og Markebrand (2015), s. 63 f.

Figur 6.6. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligtype

a) Ændring i boligtyper, antal boliger

b) Boliger fordelt på type, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

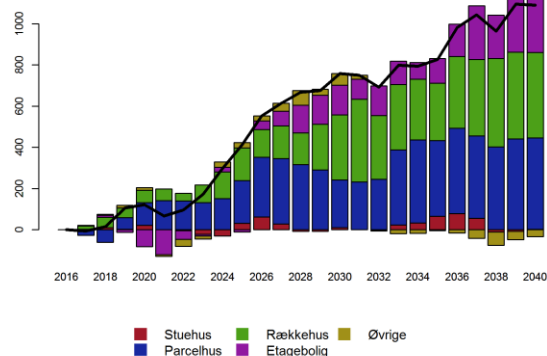
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Den langsigtede stigning i boligefterspørgslen vil overordnet rette sig mod parcelhuse og rækkehuse. I alternativforløbet efterspørges på sigt således godt 400 flere parcelhuse og næsten 400 flere rækkehuse, end tilfældet er i grundforløbet, jf. Figur 6.7a. Ændringen i disse boligarter motiveres primært af den øgede søgning mod ejerboliger. Den øgede søgning mod parcelhuse er endvidere konsistent med, at denne boligart er et populært valg for specielt parfamilier og kan knyttes til familier med en videregående uddannelse³⁶. En del af stigningen i søgningen mod rækkehuse er dog også forenelig med større søgning mod almene boliger og understøttes desuden af den langsigtede stigning i antallet af tilbagetrukne. Den større søgning mod etageboliger knyttes ligeledes til ændringen i søgningen mod almene boliger og privat udlejning og er forenelig med stigningen i antallet af ældre og personer under uddannelse. Det højere tilflytningsomfang af højtuddannede giver på sigt anledning til en mindre forskydning i præferencestrukturen til fordel for almene boliger og private udlejningsboliger, jf. Figur 6.7b.

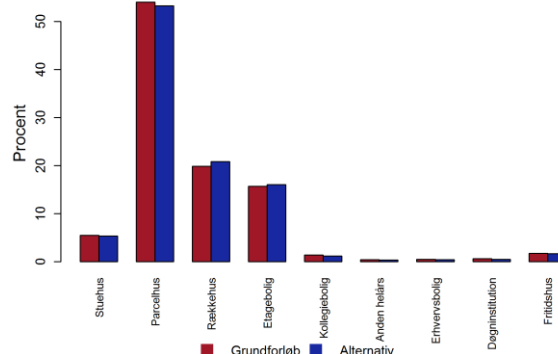
³⁶ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 67, figur 3.42.

Figur 6.7. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligart

a) Ændring i boligarter, antal boliger

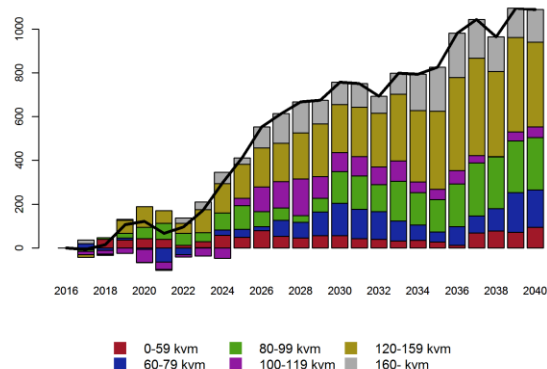
b) Boliger fordelt på art, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

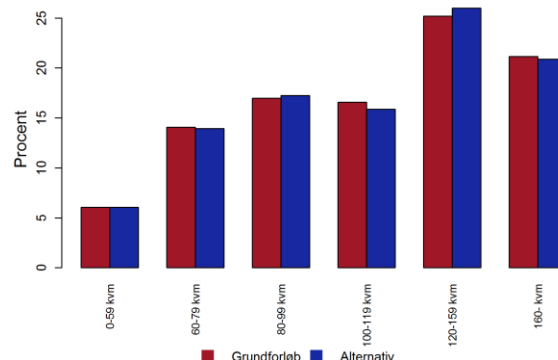
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 6.8. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligstørrelse

a) Ændring i boligstørrelser, antal boliger

b) Boliger fordelt på størrelse, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

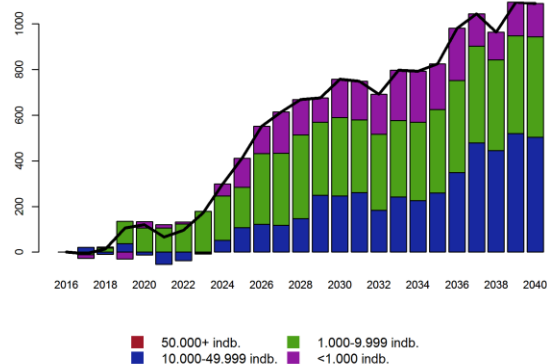
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Overordnet vil den øgede efterspørgsel efter boliger på sigt i nogenlunde ligeligt omfang rette sig mod boliger med et areal henholdsvis over og under 100 m² med en lille overvægt til de større boliger. Det typiske parcelhus er af størrelsen 100-200 m², hvilket derfor forklarer stigningen i søgningen mod de større boliger³⁷. Herudover er arealet for et typisk rækkehus eller etagebolig på såvel landsplan som kommunalt plan 60-99 m², hvilket således grundet stigningen i disse boligarter motiverer udviklingen i efterspørgslen efter boliger i dette arealinterval. Mindre parcelhuse forefindes dog også, ligesom rækkehuse og lejligheder selvsagt også kan være større end 100 m². Tilflytningen foranlediger blot et mindre skifte i præferencerne, der primært er til fordel for en større søgning mod boliger med et areal på 120-159 m² og boliger med et areal på 80-99 m², jf. Figur 6.8a og Figur 6.8b.

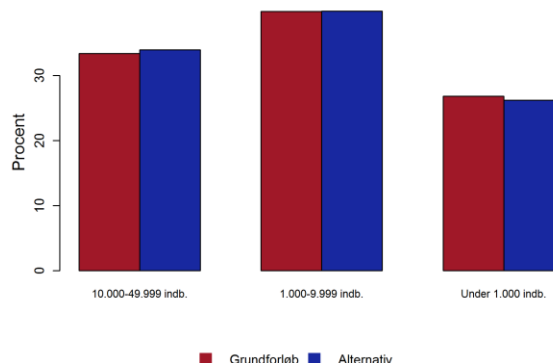
³⁷ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 70, figur 3.45.

Figur 6.9. Ændring i antallet af boliger fordelt på bystørrelse

a) Ændring i bystørrelse, antal boliger

b) Boliger fordelt på bystørrelse, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Den øgede søgning mod parcelhuse giver primært anledning til øget efterspørgsel efter boliger beliggende i de mindste geografiske byområder, men stigningen er dog også delvist rettet mod byområder med flere end 10.000 indbyggere, jf. Figur 6.9a. Den øgede søgning mod byområder med flere end 1.000 indbyggere understøttes desuden af den øgede efterspørgsel efter rækkehuse og etageboliger³⁸. Disse forekommer dog også i de mindste geografiske byområder, men i mindre udstrækning. Den indbyrdes fordeling af den efterspurgte boligmasse giver anledning til en mindre forskydning i befolkningens præferencer til fordel for det største byområde, jf. Figur 6.9b.

Ændringerne i samtlige boligkarakteristika relativt til grundforløbet er for udvalgte år sammenfattet i Tabel 9.8 i appendiks.

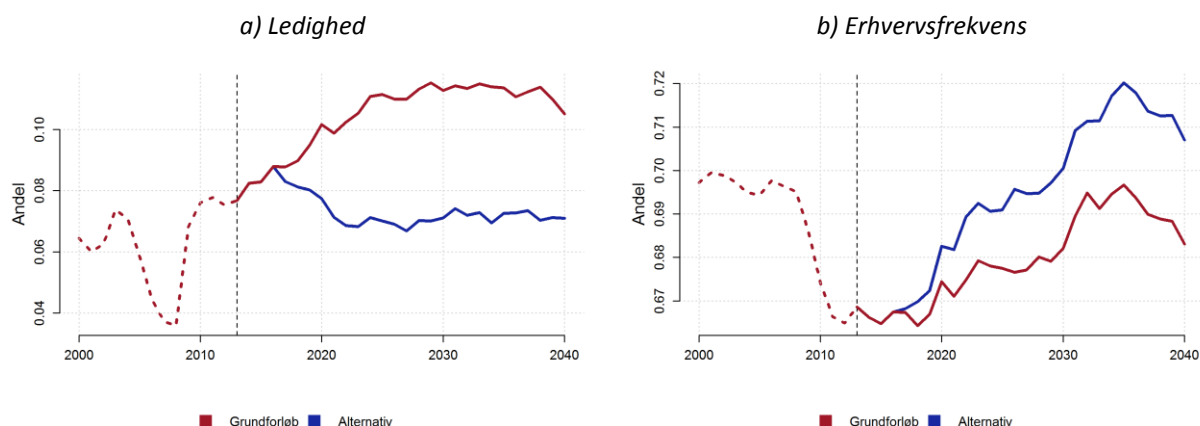
6.2 Lavere ledighedsgrad

I dette eksperiment opskaleres sandsynligheden for at overgå fra ledig på dagpenge eller kontanthjælp til beskæftigelse. Justeringen indføres gradvist fra 2016 til 2020, hvorefter korrektionen fastholdes i resten af fremskrivningsperioden frem til 2040.

Eksperimentet resulterer i, at ledigheden blandt de 16-67-årige på sigt falder med omkring 4 pct. point relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.10a. Samtidig resulterer eksperimentet i en højere erhvervsfrekvens, jf. Figur 6.10b, hvilket skyldes, at der er mindre risiko for at forlade arbejdsmarkedet, når en person er i beskæftigelse fremfor ledig. Resultatet af eksperimentet kan fortolkes som en konsekvens af et arbejdspolitisk tiltag, der søger at hjælpe ledige tilbage i beskæftigelse eller som udtryk for den effekt etablering af flere arbejdspladser i kommunen kan formodes at have.

³⁸ Se evt. Hansen og Markebrand (2015), s. 73, figur 3.49.

Figur 6.10. Udvikling i ledigheden og erhvervsfrekvensen ved grundforløb og eksperiment, Faxe Kommune, 16-67 år

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

I Figur 6.11a ses det, at eksperimentet gennem fremskrivningen afstedkommer en nedskrivning af befolkningstallet i kommunen, der ved fremskrivningens afslutning er godt 300 personer lavere end i grundforløbet. Graden af erhvervstilknytning har en betydelig indflydelse på mobiliteten både inden for og på tværs af kommunegrænser. Typisk vil en højere arbejdsmarkedsdeltagelse resultere i en større flyttetilbøjelighed³⁹, men kan også samtidig motivere, at flere søger i en ejerbolig eller forbliver boende i en sådan. Dette dæmper omvendt mobiliteten. En afledt effekt af større fastholdelse i ejerboliger er desuden, at tilbøjeligheden til parsplit falder, hvilket også dæmper flyttetilbøjeligheden, da denne generelt er lavere for par end for enlige familier. Dette er dog en gennemsnitsbetragtning på tværs af øvrige karakteristika, hvorfor forskydninger i eksempelvis aldersstruktur og uddannelsesniveau kan trække i modsat retning. Herudover kan forholdene i en given kommune meget vel afvige fra gennemsnittet.

Ændringen i befolkningen kan ikke entydigt henføres til enten par- eller enlige familier og ændringen i antallet af familier er generelt lille og fluktuerende, hvilket gør det vanskeligt at adskille effekten fra modellens usikkerhed. Dog ses på kort og mellemlangt sigt en tendens til fald i antallet af enlige familier, mens der på sigt kan spores en tilbøjelighed til stigning i søgningen mod ejerboliger i eksperimentet. Dermed synes den øgede mobilitet at udgøre den dominerende effekt på det korte og mellemlange sigt, mens de øgede præferencer for ejerboliger og tendensen til fastholdelse i disse, på sigt synes at dæmpe mobilitetseffekten.

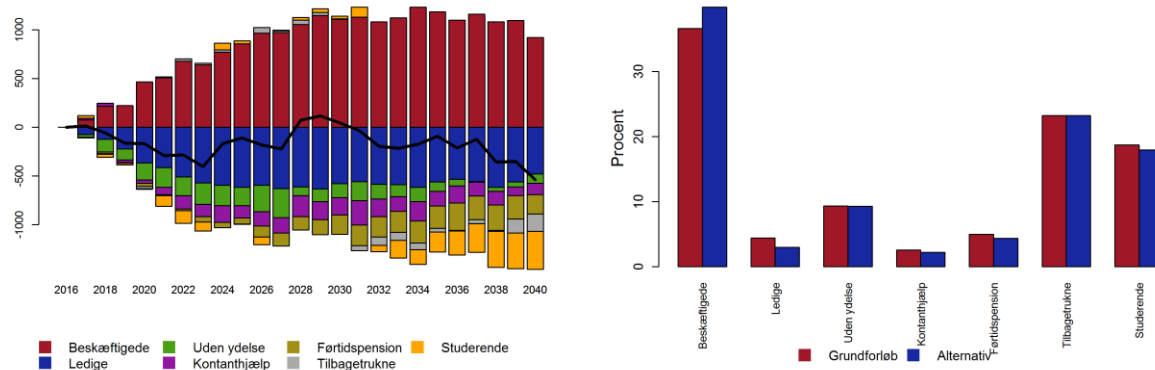
I Figur 6.11a og Figur 6.11b fremgår det endvidere klart, at beskæftigelsen stiger betydeligt relativt til grundforløbet på bekostning af primært ledige, men også i nogen grad på bekostning af kontanthjælpsmodtagere udenfor arbejdsstyrken, personer uden ydelse og førtidspensionister. Den indbyrdes forskydning mellem beskæftigede og ledige er primært direkte afledt af de ændrede adfærdsmønstre. Det lavere antal af kontanthjælpsmodtagere udenfor arbejdsstyrken, personer uden ydelse og til dels førtidspensionister skyldes andenordenseffekter, idet der er større sandsynlighed for, at en person overgår til disse kategorier fra at være ledig i forhold til, hvis personen er i beskæftigelse. For førtidspension gælder endvidere, at tilgangen til ordningen primært

³⁹ Se Hansen og Markeprand (2015) figur 3.34 s. 58

sker fra gruppen af kontanthjælpsmodtagere uden for arbejdsmarkedet. Således vil reduktionen i sidstnævnte gruppe på sigt mindske antallet knyttet til førtidspension. Nedskrivningen i antallet af ledige mindsker således størrelsen af den risikogruppe, som personer, der træder ud af arbejdsmarkedet fortrinsvist rekrutteres fra⁴⁰. Den større tilslutning til arbejdsstyrken øger som nævnt ovenfor mobiliteten og vil derfor resultere i et lavere befolkningstal.

Figur 6.11. Ændring i befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal personer b) Tilknytning til arbejdsmarkedet, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 6.12a viser henholdsvis ændringen i beskæftigelsen og antallet af ledige relativt til grundforløbet fordelt på uddannelse. Det fremgår, at den øgede beskæftigelse primært ventes at udgøres af personer, der højst har en mellemlang videregående uddannelse, en erhvervsfaglig eller en grundskoleuddannelse. Antallet af beskæftigede personer inden for de øvrige uddannelsesgrupper ventes dog også at øges relativt til grundforløbet, men mere beskedent. Omfanget af ændringen i beskæftigelsen fordelt på uddannelse afspejler således i stor udstrækning den generelle uddannelsessammensætning for befolkningen i Faxe Kommune, jf. Tabel 3.3. Dog er uddannelsesniveaue for personer i arbejdsstyrken, som eksperimentet er målrettet, typisk lidt højere end for befolkningen som helhed, hvilket viser sig ved, at personer med en grundskoleuddannelse udgør en mindre andel af beskæftigelses- og ledighedsændringen end af den samlede befolkning. Repræsentationen af personer med en grundskoleuddannelse i beskæftigelsesændringen styrkes dog af, at disse har en markant højere ledighedsgrad end de øvrige uddannelsesgrupper og dermed i eksperimentet alt andet lige vil opleve den største absolutte reduktion i ledighedsprocenten⁴¹. Opgjort over perioden 2020 til 2040 vil eksperimentet resultere i, at beskæftigelsen i gennemsnit er ca. 900 personer højere årligt end i grundforløbet.

Nedskrivningen i antallet af ledige fordelt på højst fuldførte uddannelse i forhold til grundforløbet afspejler forventeligt ændringen i beskæftigelsen, jf. Figur 6.12b. Der gælder dog, at reduktionen i antallet af ledige inden for de enkelte uddannelser typisk er mindre end tilvæksten i antallet af beskæftigede med samme uddannelsesniveauer. Dette kan umiddelbart forklares ved, at

⁴⁰ Se Hansen og Markeprand (2015) figur 3.19 s. 42.

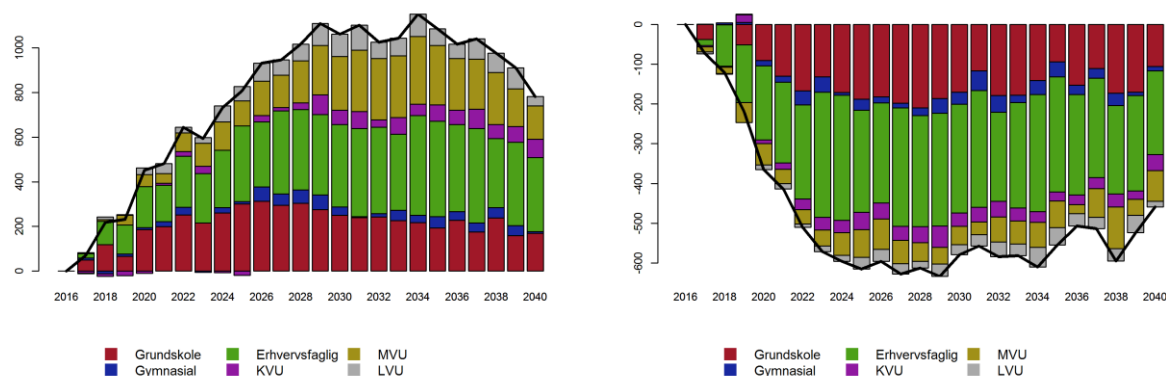
⁴¹ Se Hansen og Markeprand (2015) figur 3.23b s. 45.

beskæftigede med de pågældende uddannelsesniveauer på sigt ikke blot kommer fra ledighed, men også fra grupper uden for arbejdsstyrken.

Figur 6.12. Ændring i antal beskæftigede og ledige fordelt på uddannelse, 16-67 år

a) Ændring i antal beskæftigede fordelt på højst gennemførte uddannelse, antal personer

b) Ændring i antal ledige fordelt på højst gennemførte uddannelse, antal personer

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 6.13 viser henholdsvis ændringen i antallet af beskæftigede og ledige i forhold til grundforløbet fordelt på alder. Af Figur 6.13a fremgår det, at beskæftigelsen primært ventes at øges for de 50-59-årige og de 60-67-årige, ligesom det også er i disse aldersgrupper, hvor faldet i antallet ledige er størst.

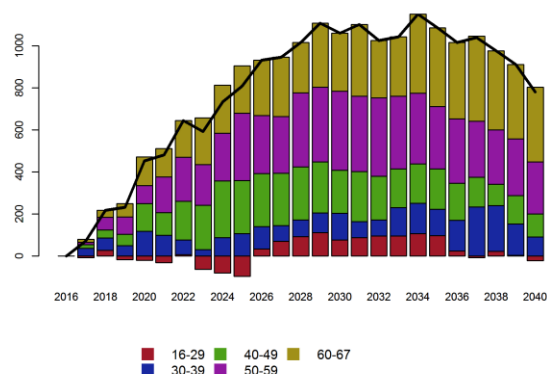
Årsagen til, at faldet i ledigheden for de ældste aldersgrupper er mest fremtrædende skal tilskrives flere forhold. Der gælder typisk, at ledigheden generelt øges omkring tilbagetrækningsalderen og i øvrigt vil være stigende gennem fremskrivningen i takt med forøgelsen af tilbagetrækningsalderen, jf. Figur 4.4. Endvidere gælder, at den demografiske udvikling tilsiger, at antallet af 50-59-årige og 60-67-årige på det korte og mellemlange sigt, ventes at være lidt større end henholdsvis antallet af 30-39-årige og 40-49-årige i fremskrivningen, jf. Figur 2.2. Forskellen udlignes dog delvist på sigt, hvorfor denne antalseffekt spiller en mindre rolle. Ovenstående giver dog anledning til, at de 50-59-årige og 60-67-årige udgør de største enkeltstående (risiko)grupper blandt de ledige i forhold til at overgå til beskæftigelse, og derfor vil de største absolutte ændringer i beskæftigelsen kunne henføres til disse aldersgrupper.

Den aldersfordelte ændring i antallet af ledige i de yngre aldersgrupper er mindre end for de ældre aldersklasser og reflekteres i mindre udstrækning i mønsteret for ændringen i beskæftigelsen, jf. Figur 6.13b. Selvom ledigheden blandt de 16-29-årige er relativ høj, jf. Figur 4.4, er en stor del af denne aldersgruppe udenfor arbejdsstyrken, fordi de eksempelvis studerer⁴². Antallet af ledige i denne aldersgruppe er derfor relativt lavt, hvilket betyder, at det kun er et mindre antal af de unge, eksperimentet berører. Dette også til trods for, at gruppen demografisk er forholdsvis godt repræsenteret i fremskrivningen, jf. Figur 2.2. At ændringen i ledigheden er mindre end forøgelsen af beskæftigelsen kan som før nævnt begrundes med, at beskæftigelse dæmper aldersklassernes afgang til kategorier uden for arbejdsstyrken.

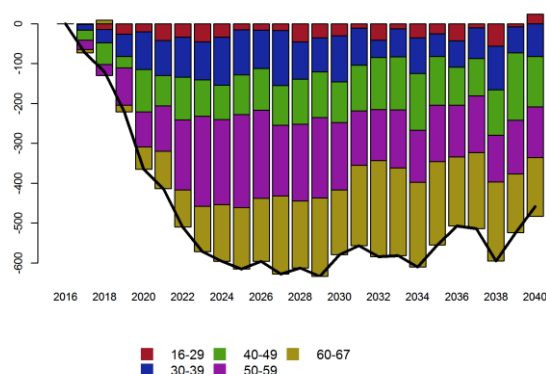
⁴² I SMILE 3.0 antages forsimpelt, at uddannelsessøgende ikke kan være i beskæftigelse.

Figur 6.13. Ændring i antal beskæftigede og ledige fordelt på aldersgrupper, 16-67 år

a) Ændring i antal beskæftigede fordelt på alder

b) Ændring i antal ledige fordelt på alder

Anm.: Alle aldersgrupper. Kategorien grundskole omfatter også her personer med ukendt uddannelsesniveau. Dvs. indvandrere og børn, der er i gang med en grundskoleuddannelse.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Alt i alt er eksperimentets resultater udtryk for, at øget beskæftigelse styrker befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet på sigt. Herudover kan den øgede erhvervsdeltagelse have både direkte og indirekte konsekvenser for befolkningens mobilitet, der her samlet set resulterer i en lidt højere fraflytningstilbøjelighed, der dog dæmpes gennem fremskrivningen, men giver anledning til et lille fald i den bosiddende befolkning på det lange sigt relativt til grundforløbet. Herudover er eksperimentets konsekvenser for familiestruktur og boligpræferencer generelt beskedne og ikke-monotone relativt til grundforløbet, hvorfor disse ikke omtales i nærmere detaljer.

6.3 Øget tilflytning fra de fem historisk største ophavskommuner

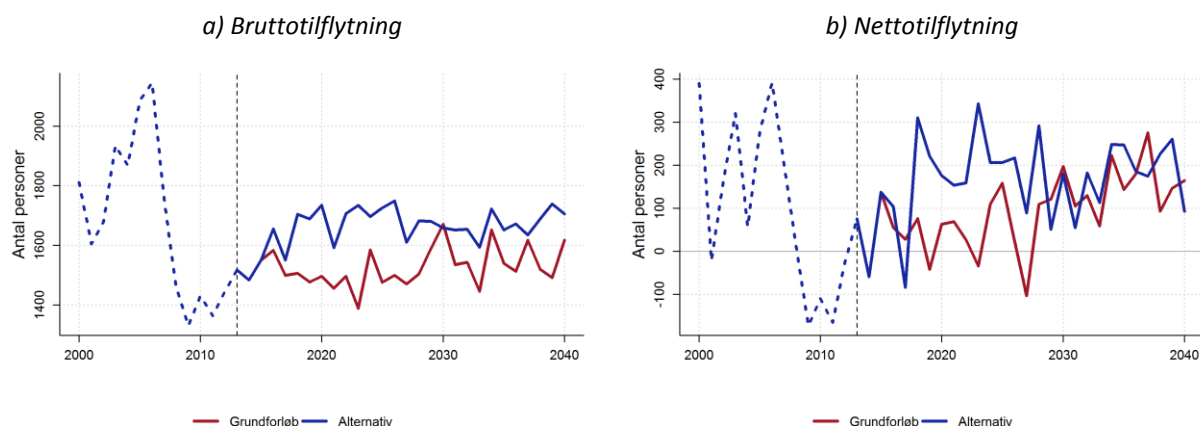
I dette eksperiment øges sandsynligheden for tilflytning fra de fem kommuner, der historisk har udgjort de største ophavskommuner (København, Køge, Næstved, Stevn og Vordingborg) og som dermed har leveret den væsentligste andel af tilflytningen til Faxe Kommune. Opjusteringen af tilflytningssandsynligheden fra de pågældende kommuner indføres gradvist i årene 2016 til 2020, hvorefter det ændrede adfærdsmønster fastholdes i resten af fremskrivningsperioden til 2040.

Sandsynligheden for at flytte til Faxe Kommune fra de udvalgte kommuner opjusteres på bekostning af en forholdsmæssig nedjustering af sandsynligheden for at flytte til øvrige kommuner. Tilflytningen øges forholdsmæssigt på tværs af underliggende karakteristika som køn, alder, familietype, uddannelsesniveau, arbejdsmarkedstilknytning og karakteristika for fraflytningsboligen. Således svarer karakteristika for de nye tilflyttere til dem, der kendetegnede tilflytningen fra de pågældende kommuner historisk.

De udvalgte ophavskommuner tegner sig historisk for omkring 48 pct. af den samlede tilflytning til Faxe Kommune, mens de i grundforløbet repræsenterer ca. 45 pct. af ophavet af tilflytningen i fremskrivningsårene. Som resultat af de ændrede flyttesandsynligheder stiger antallet af tilflyttere fra de udvalgte kommuner i gennemsnit med godt 20 pct. årligt relativt til grundforløbet opgjort over perioden 2020 til 2040. De fem kommuner er således ophav til omkring 49 pct. af den samlede tilflytning i alternativforløbet. Figur 6.14 viser brutto- og nettotilflytningen i grundforløbet og

alternativet, hvoraf det fremgår, at bruttotilflytningen og nettotilflytningen som ventet gennemsnitligt er højere i eksperimentet.

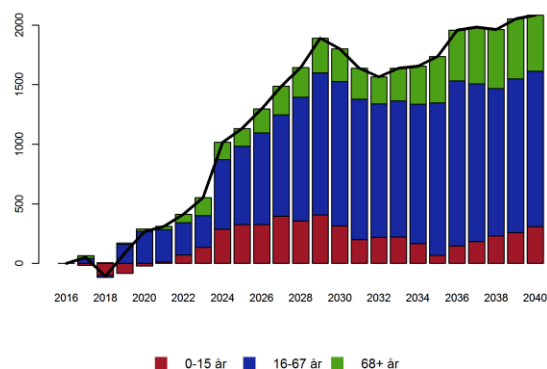
Figur 6.14. Brutto- og nettotilflytning i grundforløb og alternativ

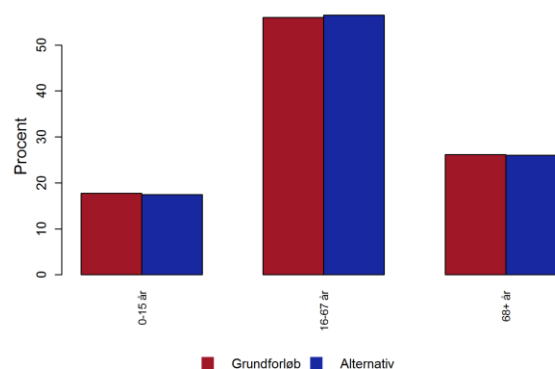
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 6.15. Ændring i befolkningens aldersstruktur

a) Ændring i befolkningen fordelt på alder, antal personer

b) Befolkningens overordnede aldersfordeling, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

I grundforløbet flytter der i gennemsnit ca. 700 personer til Faxe Kommune hvert år fra de udvalgte ophavskommuner, når udviklingen fra og med år 2020 til 2040 betragtes. I eksperimentet er det gennemsnitlige årlige tilflytningsomfang øget med omkring 150 personer i samme periode. På sigt har den vedvarende ændring i flytteomfanget givet anledning til en opjustering af den samlede befolkning bosiddende i Faxe Kommune på godt 2.000 personer relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.15a. Fordelt på alder kan omkring 65 pct. af ændringen forklares af en stigning i antallet af personer i alderen 16-67 år, hvor befolkningen er øget med omkring 1.300 personer relativt til grundforløbet. På sigt ses endvidere en ændring i den yngste aldersklasse på godt 200 personer, mens befolkningen i den ældste aldersgruppe forventes øget med næsten 500 personer.

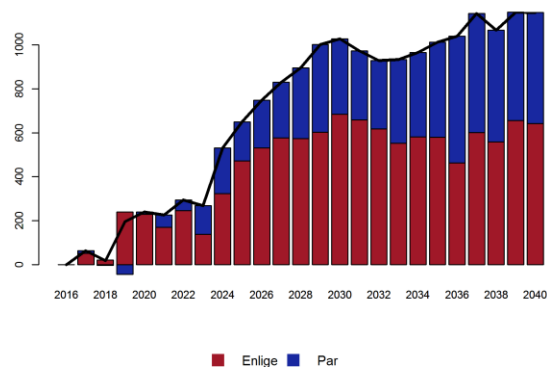
På sigt er befolkningen i Faxe Kommune steget med godt 5 pct. relativt til grundforløbet, og den øgede tilflytning fra de udvalgte kommuner giver ikke anledning til en nævneværdig forskydning i befolkningens overordnede aldersfordeling, jf. Figur 6.15b.

Den øgede tilflytning giver ud over stigningen i befolkningen også naturligt anledning til et større antal familier, der på sigt er bosiddende i Faxe Kommune. Frem mod 2040 øges det samlede antal familier med godt 1.100 relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.16a. Tilvækstens fordeling mellem par og enlige beror på flere forskellige faktorer: På landsplan er enlige familier generelt kendetegnet ved en større grad af mobilitet relativt til parfamilier⁴³, hvorfor ændringen i antallet af enlige familier relativt til grundforløbet kan have tendens til at dominere ændringen i par. Fordelingen finder desuden sin forklaring i familiestrukturen i ophavskommunerne, der vil karakterisere den risikogruppe, som adfærdsændringen målrettes. Over tid vil ændringen i antallet af par desuden afspejle løbende pardannelse. For Faxe Kommunes vedkommende er tilvæksten i antallet af enlige større end tilvæksten i antallet af par. I afsnit 6.1 redegjordes der for, at den gennemsnitlige tilflytning til kommunen er domineret af enlige, hvorfor den typiske mobilitetsforskel mellem familietyperne her ikke er afgørende. På sigt tegner enlige familier sig for omkring 53 pct. af forøgelsen i antallet af familier relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.16a, vurderet på sammensætningen af tilvæksten fra 2036-2040.

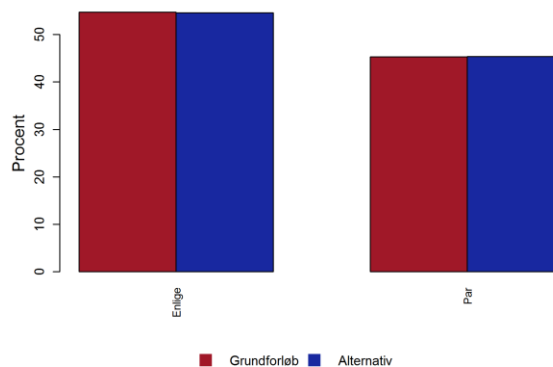
Familiestrukturen forskydes på sigt ikke nævneværdigt relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.16b, på trods af, at sammensætningen af tilflytningen fra de udvalgte kommuner på karakteristika ikke er helt repræsentativ for den samlede tilflytning fra alle kommuner.

Figur 6.16. Ændring i befolkningens familiestruktur

a) Ændring i antal familier

b) Familiestrukturen, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

⁴³ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.33.

Opgjort over perioden 2036 til 2040, vil befolkningstilvæksten i eksperimentet relativt til grundforløbet udgøres af, jf. Figur 6.17a:

- 34 pct., som højst har opnået en grundskoleuddannelse
- 5 pct., som højst har opnået en gymnasial uddannelse
- 28 pct., som højst har opnået en erhvervsuddannelse og
- 33 pct., som har opnået en videregående uddannelse

Vurderet over samme periode, vil en mindre andel af tilflytterne end den bosiddende befolkning have en grundskoleuddannelse, gymnasial uddannelse eller erhvervsuddannelse som højst fuldførte, mens flere vil have opnået en videregående uddannelse. Tilflytningen af personer, som højst har opnået en grundskoleuddannelse, er i et vist omfang børn, som flytter til Faxe Kommune med deres forældre, samt børn, der bliver født i løbet af fremskrivningen af tilflyttende familier, hvilket kan ses ved i stedet at betragte befolkningstilvæksten i aldersgruppen 16-67 år.

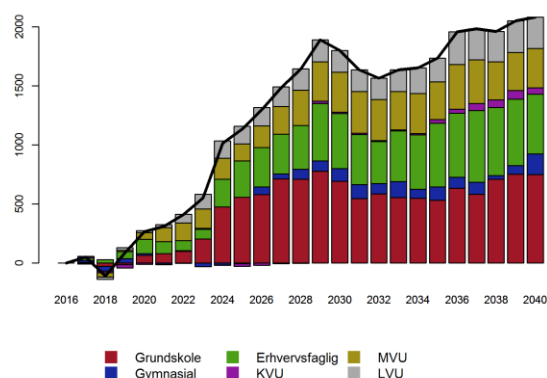
Den langsigtede gennemsnitlige ændring i den bosiddende befolkning i aldersgruppen 16-67 år udgøres af:

- 25 pct., som højst har opnået en grundskoleuddannelse
- 7 pct., som højst har opnået en gymnasial uddannelse
- 26 pct., som højst har opnået en erhvervsuddannelse og
- 43 pct., som har opnået en videregående uddannelse

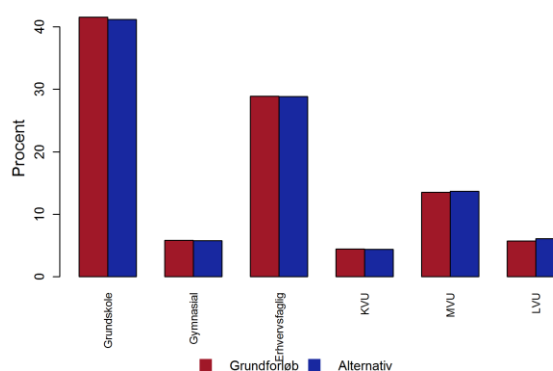
Sammenholdt med den langsigtede fordeling af befolkningen på højst fuldførte uddannelse bosiddende i kommunen, gælder der også for aldersgruppen 16-67 år, at en relativt mindre andel af tilflytterne vil have opnået en grundskole-, gymnasial eller erhvervsfagliguddannelse. Til gengæld vil flere have en videregående uddannelse som højst fuldførte.

Figur 6.17. Ændring i befolkningens uddannelsesniveau

a) Ændring i uddannelseskategorier, antal personer

b) Fordeling på højst fuldførte uddannelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Anm.: Alle aldersgrupper. Kategorien grundskole omfatter også her personer med ukendt uddannelsesniveau. Dvs. indvandrere og børn, der er i gang med en grundskoleuddannelse.

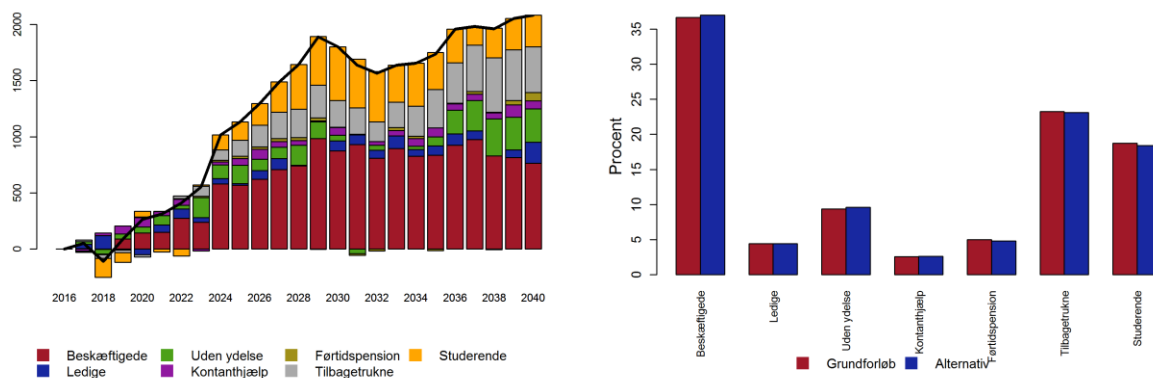
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Ændringen i tilflytningens uddannelsessammensætning afspejler sig kun marginalt i den i kommunen bosiddende befolknings fordeling på højst fuldførte uddannelse, som blot udviser en ganske lille forskydning i retning mod flere med en mellemlang eller lang videregående uddannelse på bekostning af færre med en grundskoleuddannelse, jf. Figur 6.17b. Sammenfattet ved uddannelsesindekset ventes den større tilflytning at give anledning til et løft i uddannelsesniveaue i kommunen.

Betragtes ændringen i befolkningen fordelt på arbejdsmarkedstilknytning kan ca. 47 pct. af den langsigtede befolkningstilvækst henføres til personer i arbejdsstyrken. Tilbagetrukne ventes til sammenligning at udgøre 21 pct. af befolkningsændringen, mens studerende (delvist børn over 6 år) forventes at repræsentere 13 pct. af tilvæksten. Personer uden ydelser (delvist børn under 6 år), kontanthjælpsmodtagere uden for arbejdsstyrken og førtidspensionister udgør tilsammen omkring 19 pct. af det øgede befolkningstal relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.18a. I grundforløbet ventes ca. 41 pct. af befolkningen i kommunen på sigt at være i arbejdsstyrken, mens andelen af studerende og tilbagetrukne i gennemsnit ventes at udgøre henholdsvis 19 pct. og 23 pct. af den samlede befolkning i perioden 2036-2040, jf. Figur 6.18b. At tilflytningen giver anledning til en befolkningstilvækst, der fra et socioøkonomisk perspektiv afviger fra den i kommunen bosiddende befolkning, betyder en blot marginal forskydning i befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet, idet der ses en mindre stigning i andelen af beskæftigede og personer uden ydelse, jf. Figur 6.18b. Ses alene på de 16-67-årige, vil ændringen i arbejdsstyrken udgøre 67 pct. af den samlede ændring, mens de studerende tegner sig for 15 pct. af befolkningsændringen. Tilflytningen giver ikke anledning til en vedvarende og langsigtet styrkelse af erhvervsfrekvensen for de 16-67-årige relativt til grundforløbet.

Figur 6.18. Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal b) Tilknytning til arbejdsmarkedet, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Anm.: Alle aldersgrupper.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

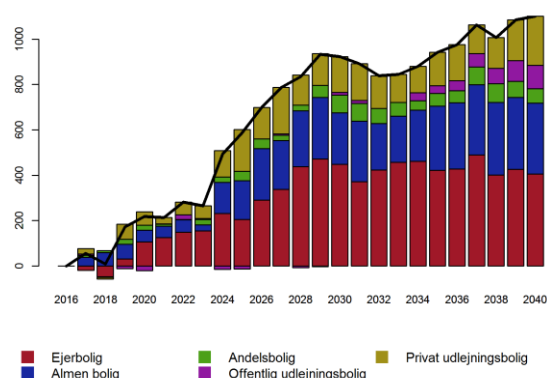
Efterspørgslen på boliger ventes at være stigende som resultat af det større antal tilflyttere. Således ventes efterspørgslen at nå op på omkring 1.000 boliger yderligere på sigt sammenholdt med grundforløbet. Det svarer til en tilvækst i efterspørgslen på omkring 40 boliger om året over perioden 2020-2040, men med betydelige udsving. På lang sigt giver den øgede tilflytning til Faxe Kommune sig hovedsageligt udslag i en større søgning mod ejerboliger, almene boliger og private

udlejningsboliger, mens der ses ensartede mindre ændringer i søgningen mod andelsboliger og offentlige udlejningsboliger, jf. Figur 6.19a.

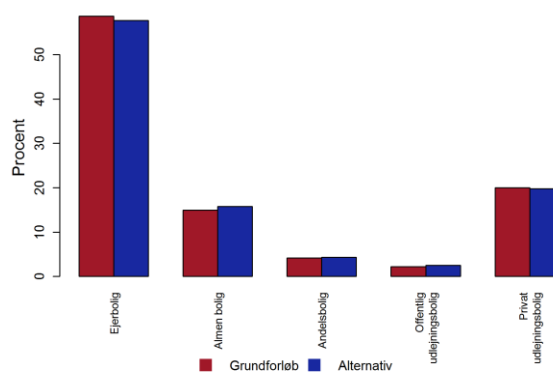
Som omtalt i beskrivelsen af grundforløbet afhænger efterspørgslen fordelt på boligtype af en række underliggende karakteristika som eksempelvis familiens uddannelsesniveau, de voksnes gennemsnitlige alder, om familien består af enlige eller par og familiens arbejdsmarkedstilknytning. Ejerboliger er særligt populære blandt familier, hvor en eller flere af de voksne i familien er en del af arbejdsstyrken og har et relativt højt uddannelsesniveau⁴⁴. En betydelig del af efterspørgslen efter ejerboliger kan derfor henføres til, at en stor del af de tilflyttende er tilknyttet arbejdsmarkedet og har en videregående uddannelse. Samtidig trækker det efterspørgslen på ejerboliger op, at størstedelen af de tilflyttende er under 67 år og dermed relativt tilbøjelige til at vælge en ejerbolig. Søgningen styrkes delvist af, at parfamilier repræsenterer omkring 50 pct. af tilvæksten i antallet af familier. Andelsboliger er for par typisk mest populære umiddelbart forud for tilbagetrækningsalderen, hvor dette kan forklare, at efterspørgslen stiger gradvist for denne boligtype, der for såvel par som enlige er blandt de mindst populære boligtyper.

Figur 6.19. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligtype

a) Ændring i boligtyper, antal boliger

b) Boliger fordelt på type, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Private udlejningsboliger er særligt populære blandt familier, hvor mindst en voksen i familien er tilknyttet arbejdsmarkedet, eller hvor uddannelsesniveauet er relativt højt. Desuden er private udlejningsboliger uanset alder en af de mest populære boligtyper. Tilflytningens sammensætning styrker således efterspørgslen på private udlejningsboliger i eksperimentet. For almene boliger ses også en betydelig ændring relativt til grundforløbet. Almene boliger er særligt populære blandt familier, hvor alle er udenfor arbejdsstyrken og er givetvist genstand for øget søgning blandt de tilflyttere, der er studerende, tilbagetrukne eller uden for arbejdsmarkedet i øvrigt. Uagtet familietype, uddannelsesbaggrund og tilhørsforhold til arbejdsmarkedet er de boligtyper, der er genstand for større søgning de overvejende mest populære valg ved flytning forud for tilbagetrækningsalderen. I Figur 6.19b sammenholdes de gennemsnitlige relative andele af boliger fordelt på type mellem grundforløbet og eksperimentet i perioden 2036 til 2040. Eksperimentet giver

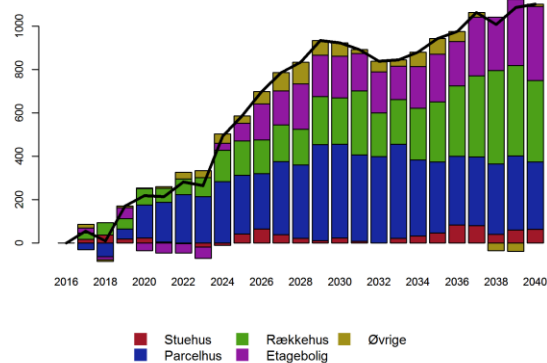
⁴⁴ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 63 f.

anledning til en lille forskydning i boligefterspørgslens sammensætning på type til fordel for almene boliger på bekostning af ejerboliger relativt til grundforløbet.

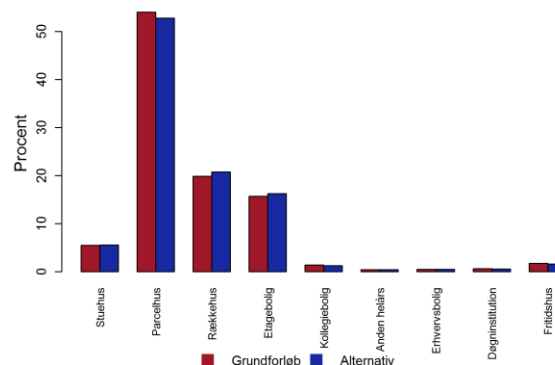
Eksperimentet peger relativt entydigt på, at en større tilflytning fra de udvalgte kommuner vil resultere i en større boligefterspørgsel, som fordelt på boligart ventes at være rettet mod primært parcelhuse, etageboliger og rækkehuse, jf. Figur 6.20a. Den stigende efterspørgsel efter parcelhuse er afledt af den øgede søgning mod ejerboliger, hvilket blot i mindre grad giver anledning til større søgning mod rækkehuse og etageboliger. Den større efterspørgsel efter rækkehuse og etageboliger finder primært sin forklaring i den øgede efterspørgsel efter almene boliger og private udlejningsboliger, der dog i sidstnævnte tilfælde også delvist motiverer den større søgning mod parcelhuse. Eksperimentet giver på sigt anledning til en marginal forskydning i boligstrukturen i retning mod flere rækkehuse og etageboliger, jf. Figur 6.20b.

Figur 6.20. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligart

a) Ændring i boligarter, antal boliger

b) Boliger fordelt på art, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

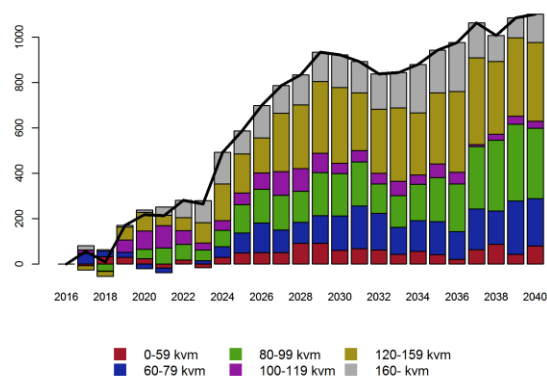

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

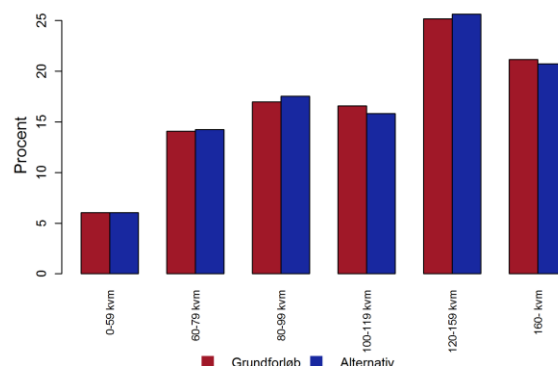
Overordnet vil den øgede boligefterspørgsel relativt til grundforløbet i ligeligt omfang rette sig mod boliger større og mindre end 100 m², jf. Figur 6.21a. Ændringen er for de større boligers vedkommende konsistent med den øgede søgning mod parcelhuse. Efterspørgslen øges ligeledes på de mindre boliger, hvilket forklares af den større søgning mod rækkehuse og etageboliger. Den langsigtede struktur af boligsøgningen forskydes i retning af en større forholdsmæssig søgning mod boliger med en størrelse i intervallerne 60-99 m² og 120-159 m², jf. Figur 6.21b.

Figur 6.21. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligstørrelse

a) Ændring i boligstørrelser, antal boliger

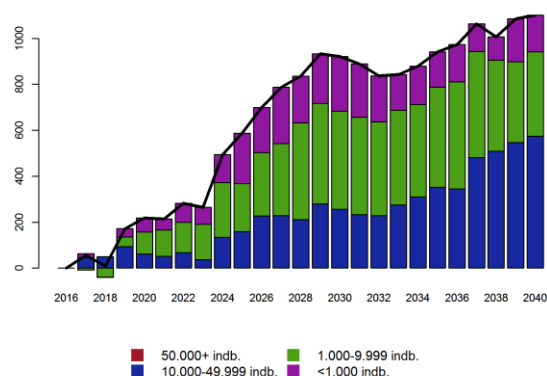
b) Boliger fordelt på størrelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

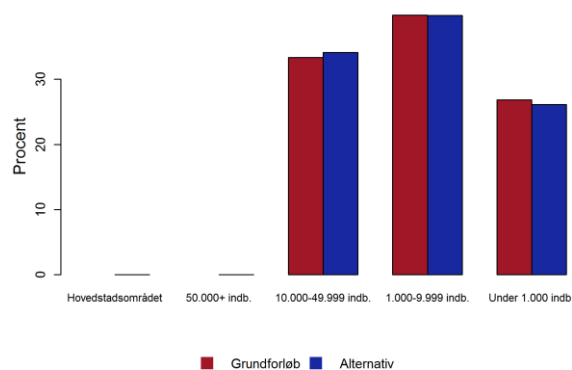
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 6.22. Ændring i antallet af boliger fordelt på bystørrelse

a) Ændring i bystørrelse, antal boliger

b) Boliger fordelt på bystørrelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Den øgede tilflytning rettet mod parcelhuse giver anledning til øget efterspørgsel efter boliger beliggende i de to mindste byområder⁴⁵, mens søgningen mod boliger beliggende i henholdsvis det mellemste og største byområde hovedsageligt kan forklares med den større søgning mod rækkehuse og etageboliger, jf. Figur 6.22a. Der ses en mindre forskydning i den indbyrdes fordeling af boligefterspørgslen på bystørrelse til fordel for det største byområde, Figur 6.22b. Ændringerne i samtlige boligkarakteristika relativt til grundforløbet er for udvalgte år sammenfattet i Tabel 9.9 i appendiks.

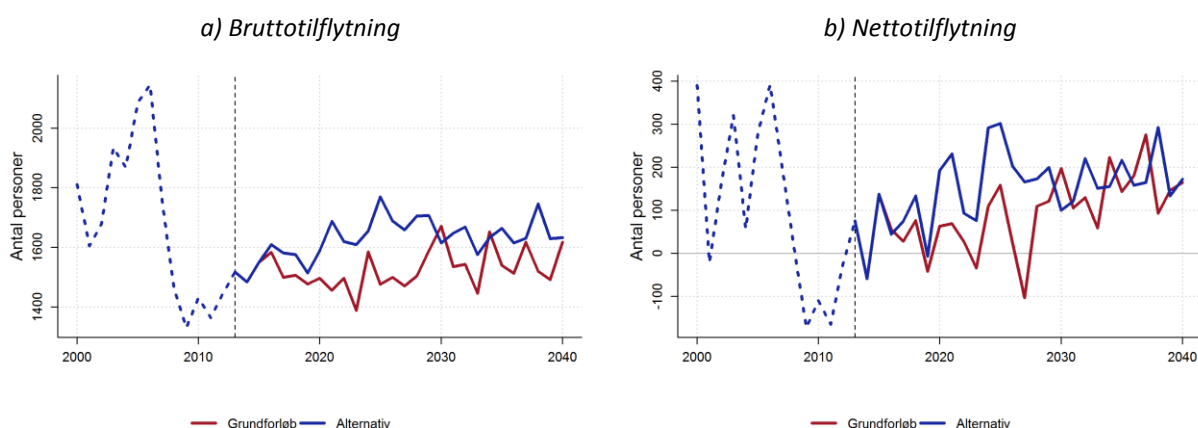
⁴⁵ Tilgængelige bystørrelser er vurderet ud fra beliggenhedskategoriseringen i basisåret 2013 og er som tidligere nævnt ikke et dynamisk karakteristika, der relaterer sig til omfanget af den i kommunen bosiddende befolkning.

6.4 Øget tilflytning af familier med begrænset tilknytning til arbejdsmarkedet

I dette eksperiment øges tilflytningen til Faxe Kommune af familier uden eller med delvis tilknytning til arbejdsmarkedet på en sådan måde, at det samlede årlige flytteomfang af de pågældende stiger med knap 20 pct. relativt til grundforløbet. En person er som udgangspunkt uden for arbejdsmarkedet, såfremt personen ikke er beskæftiget eller ledig. I dette eksperiment benyttes dog en mere snæver definition, idet man karakteriseres som værende uden tilknytning til arbejdsmarkedet, hvis man modtager førtidspension, kontanthjælp eller ingen ydelse overhovedet. Således betragtes altså personer for hvilke der typisk er en relativ lav tilbøjelighed for (gen)indtræden på arbejdsmarkedet. Ændringen indføres gradvist frem mod år 2020, hvorefter det nye adfærdsmønster fastholdes i den resterende del af fremskrivningen. Konkret udføres eksperimentet ved at opjustere sandsynligheden for at flytte til Faxe Kommune for familier, der har valgt at fraflytte sin forhenværende kommune, og hvor mindst et voksent medlem står uden for arbejdsmarkedet. Samtidig skaleres sandsynligheden forholdsmæssigt ned for, at de pågældende familier flytter til en af de øvrige kommuner. Således påvirkes adfærden for parfamilier både, når begge parter står uden for arbejdsmarkedet og når det blot gælder den ene part. At kravet ikke pålægges begge voksne udspringer af et ønske om rimelig robusthed af resultatet. Flyttetilbøjeligheden for par, hvor begge voksne står uden for arbejdsmarkedet ifølge den her anvendte definition, er relativt lav, hvorfor risikogruppens ringe størrelse ville give anledning til øget usikkerhed.

Tilflytningen til Faxe Kommune øges forholdsmæssigt på tværs af underliggende karakteristika som køn, alder, familietype, ophavskommune og karakteristika for fraflytningsboligen. Således svarer karakteristika for de nye tilflyttere til dem, der kendetegnede tilflytningen for personer, der i grundforløbet er medlem af en familie med ingen eller delvis tilknytning til arbejdsmarkedet. Figur 6.23 viser brutto- og nettotilflytningen i grundforløbet og eksperimentet, hvoraf det fremgår, at tilflytningen og nettotilflytningen som ventet typisk er højere i eksperimentet.

Figur 6.23. Brutto- og nettotilflytning i grundforløb og alternativ

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

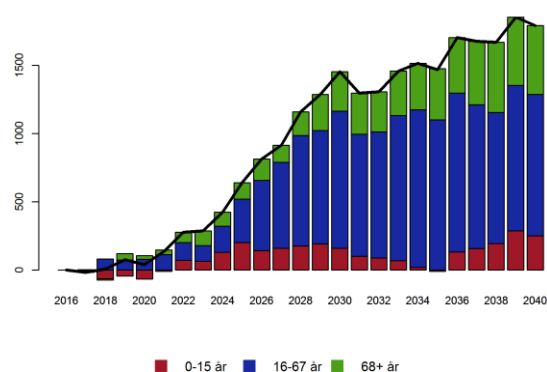
Baseret på udviklingen fra 2016 og frem flytter der årligt i gennemsnit ca. 1.500 personer til Faxe Kommune i grundforløbet, hvoraf omkring 20 pct. eller godt 300 personer er uden ydelse, førtidspensionister eller kontanthjælpsmodtagere uden for arbejdsmarkedet. I alternativforløbet er

det gennemsnitlige årlige tilflytningsomfang af personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet øget med omkring 60 personer. Dette giver anledning til en gennemsnitlig årlig stigning i den samlede tilflytning på godt 140 personer, hvor den yderligere stigning skal henføres til, at en del af tilflytterne blot er samboende med personer, der står uden for arbejdsmarkedet, men ikke selv gør det. Hertil kommer evt. medflyttende børn.

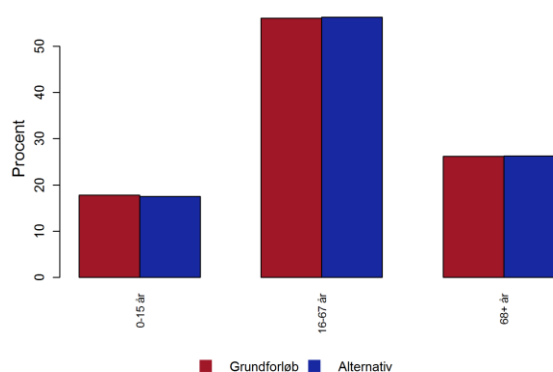
På sigt vil den vedvarende ændring i flytteomfanget give anledning til en opjustering af den samlede befolkning bosiddende i Faxe Kommune på omkring 1.700 personer relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.24a. Fordelt på alder er der fortrinsvist tale om en stigning i antallet af personer i alderen 16-67 år, hvor befolkningen er øget med ca. 1.000 personer relativt til grundforløbet. Antallet af personer under 16 år vil mod fremskrivningens slutning være øget med omkring 200, mens ændringen i befolkningen i de ældste aldersgrupper på sigt øges med ca. 500 personer. Eftersom den ældste aldersgruppe typisk har en relativt mindre mobilitet såvel generelt som på tværs af kommunegrænser⁴⁶, skal den gradvise ændring her primært henføres til aldring af den befolkning, der er tilflyttet tidligere i fremskrivningen. Herudover vil der være relativt få ældre, der står uden for arbejdsmarkedet i henhold til den her anvendte definition eller som er samboende med en person, der påvirkes af adfældsændringen. Derudover vil alderssammensætningen også delvist afspejle alderssammensætningen i de kommuner, hvorfra tilflytterne typisk kommer. På sigt vil den øgede tilflytning af familier helt uden eller med delvis tilknytning til arbejdsmarkedet ikke betyde en nævneværdig forskydning i alderssammensætningen i kommunen, jf. Figur 6.24b.

Figur 6.24. Ændring i befolkningens aldersstruktur

a) Ændring i befolkningen fordelt på alder, antal personer

b) Befolkningens overordnede aldersfordeling, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Den større tilflytning giver ikke blot anledning til en stigning i befolkningen, men også i det samlede antal familier, der på sigt er bosiddende i Faxe Kommune. Frem mod fremskrivningens afslutning er det samlede antal familier øget med godt 900 relativt til grundforløbet, hvoraf lidt mere end halvdelen udgøres af parfamilier, jf. Figur 6.25a.

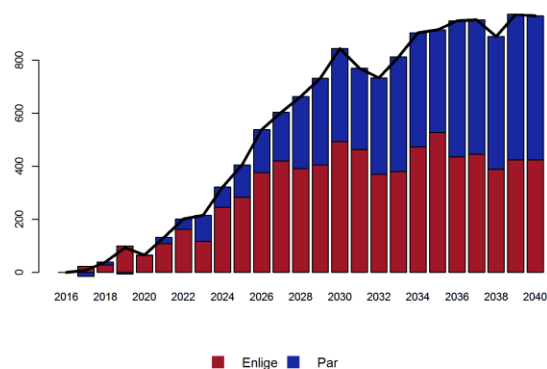
Som tidligere nævnt udviser enlige familier i gennemsnit en større grad af tværkommunal mobilitet relativt til parfamilier og denne forskel bevares, når der alene ses på flytninger af familier

⁴⁶ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58.

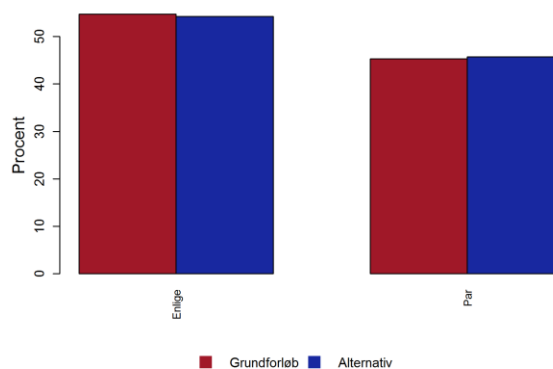
kendetegnet ved ingen eller blot delvis tilknytning til arbejdsmarkedet⁴⁷. Blandt samtlige familier, der tilflytter Faxe Kommune, udgør antallet af enlige godt 60 pct.⁴⁸. Ses alene på familier, hvor samtlige voksne medlemmer er uden ydelse, modtagere af kontanthjælp eller førtidspension, vil andelen af enlige udgøre ca. 63 pct. af tilflytningen. Det relative forhold mellem enlige og par bevares også, hvis der ses på familier, hvor samtlige voksne er tilknyttet arbejdsstyrken. Eftersom adfærdskorrektionen her også er pålagt familier, hvor blot én voksen står uden for arbejdsmarkedet, vil tilflytningens familiestruktur trække i retning mod den struktur, der er gældende for den typiske gennemsnitlige tilflytning. Ændringen i antallet af enlige relativt til grundforløbet er større end ændringen i antallet af par i det meste af fremskrivningen, men løbende pardannelse vil på sigt mere end udligne forskellen. Tilflytningen giver blot anledning til en marginal forskydning i familiestrukturen til fordel for par, jf. Figur 6.25b.

Figur 6.25. Ændring i befolkningens familiestruktur

a) Ændring i antal familier

b) Familiestrukturen, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

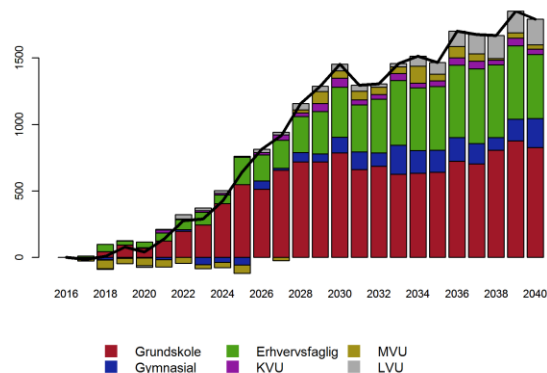
Ud af den samlede langsigtede befolkningsstigning på omkring 1.700 personer kan mere end 75 pct. henføres til en stigning i befolkningen med en erhvervsfaglig uddannelse eller grundskoleuddannelse, jf. Figur 6.26a. At hovedparten af den samlede befolkningsændring kan henføres til personer med et relativt lavt uddannelsesniveau er i overensstemmelse med, at personer med en lav grad af tilknytning til arbejdsmarkedet typisk har et lavere uddannelsesniveau end personer med et stærkt tilhørsforhold til arbejdsmarkedet.

⁴⁷ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.33 og figur 3.34.

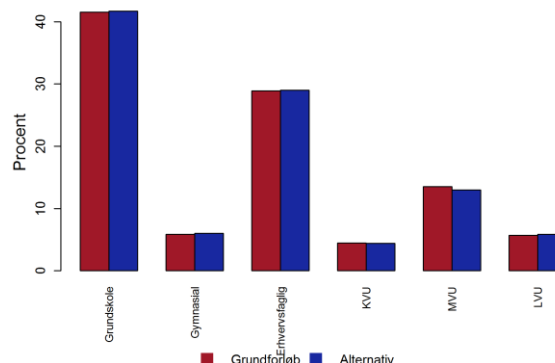
⁴⁸ Vurderingen er baseret på familier, der i grundforløbet flytter til Faxe fra landets øvrige kommuner. Interne flytninger er dermed fraregnet. Flytnehændelsen skal henføres til flytning hjemmefra, pardannelse, parsplittelse eller øvrige flytninger.

Figur 6.26. Ændring i befolkningens uddannelsesniveau

a) Ændring i uddannelseskategorier, antal personer

b) Fordeling på højest fuldførte uddannelse, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

Anm.: Alle aldersgrupper. Kategorien grundskole omfatter også her personer med ukendt uddannelsesniveau. Dvs. indvandrere og børn, der er i gang med en grundskoleuddannelse.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Opgjort for samtlige aldersgrupper vil den langsigtede stigning i antallet af personer med en grundskole, herunder ukendt uddannelse, udgøre omkring 45 pct. af den samlede langsigtede befolkningsstigning⁴⁹. Betragtes således alene aldersgrupperne 16-67 år, er det omkring 40 pct. af den samlede befolkningsstigning, der skal henføres til personer med en grundskoleuddannelse. Idet eksperimentet er målrettet familier med en lav tilknytning til arbejdsmarkedet, vil grundskoleuddannedes andel af den samlede befolkningsændring i alderen 16-67 år være væsentligt højere end set i de øvrige marginaleksperimenter, hvor andelen desuden også typisk vil være lavere end eller på samme niveau som for befolkningen som helhed. Personer med en erhvervsfaglig uddannelse tegner sig for godt 30 pct. af ændringen, når såvel alle aldre som gruppen af 16-67-årige betragtes.

Selv om personer uden for arbejdsstyrken typisk har et lavere uddannelsesniveau end personer tilknyttet arbejdsmarkedet, udmønter den øgede tilflytning sig ikke i en væsentlig forskydning i den bosiddende befolknings langsigtede sammensætning på højest fuldførte uddannelse⁵⁰, jf. Figur 6.26b. Dette gælder både, når den samlede befolkning og befolkningen i den arbejdsdygtige alder betragtes. At effekten ikke er markant kan tilskrives, at en del af de tilflyttende par vil have forskellig tilknytningsgrad til arbejdsmarkedet og dermed i stor udtrækning også typisk forskellige niveauer for højest fuldførte uddannelse. Der ses et mindre fald i uddannelsesindekset relativt til grundforløbet.

Ændringen i befolkningens arbejdsmarkedsdeltagelse relativt til grundforløbet er per konstruktion præget af en stigning i antallet af personer i kategorierne uden for arbejdsmarkedet, herunder også de socioøkonomiske grupper, der ikke direkte er genstand for adfærdskorrektion. Specielt vil ændringen i antallet af studerende og antallet uden ydelse, delvist være udtryk for enten

⁴⁹ Vurderet på et gennemsnit over årene 2035-2040.

⁵⁰ Jf. Hansen & Markebrand (2015) s. 45, figur 3.23.

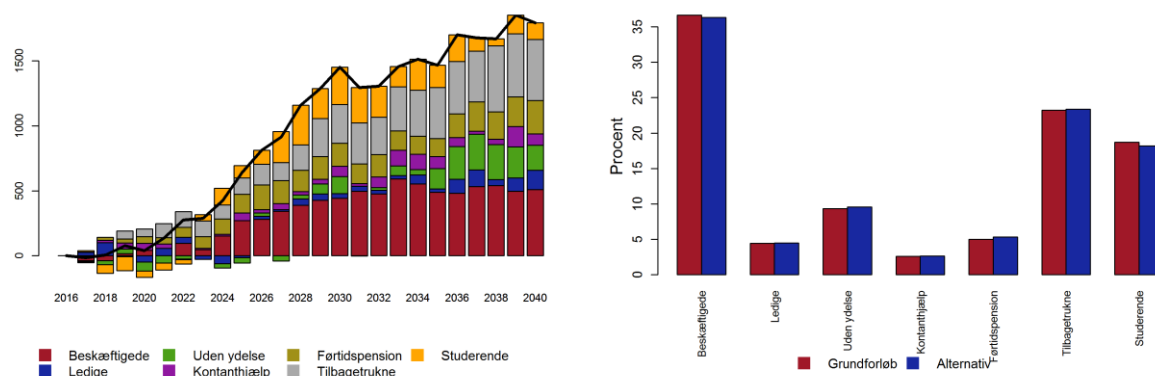
medflyttende børn eller børn født efter tilflytningen⁵¹. På tilsvarende vis vil ændringen i antallet af tilbagetrukne afspejle ændringen i befolkningen i den ældste aldersklasse.

På sigt vil næsten 65 pct. af stigningen i befolkningen vedrøre personer i samtlige kategorier uden for arbejdsmarkedet. Grundet medflyttende partnere med arbejdsmarkedstilknytning øges arbejdsstyrken på sigt med godt 600 personer, jf. Figur 6.27a. Hertil kommer dog også, at en del af de personer, der på tilflytningstidspunktet var modtagere af kontanthjælp eller uden ydelse, over tid har tendens til at overgå til ledighed eller beskæftigelse for en kortere eller længere periode⁵². Bevægelser i den modsatte retning forekommer selvsagt også.

Tilflytningens art vil foranledige, at den samlede befolknings fordeling på arbejdsmarkedskategorier på sigt vil være præget af en marginal indbyrdes forskydning til fordel for primært tilbagetrukne, førtidspensionister og personer uden ydelse, jf. Figur 6.27b. Overordnet vil den øgede tilflytning af familier med ingen eller delvis tilknytning til arbejdsmarkedet på sigt give anledning til et fald i den samlede erhvervsfrekvens for de 16-67-årige på omkring 0,5 pct. point.

Figur 6.27. Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal personer b) Tilknytning til arbejdsmarkedet, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

Anm.: Alle aldersgrupper.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

På langt sigt er der efterspørgsel efter godt 900 flere boliger i alternativforløbet relativt til grundforløbet. Den øgede efterspørgsel er i mere end en tredjedel af tilfældene rettet mod ejerboliger, men ellers er udviklingen også præget af en øget søgning mod private udlejningsboliger og almene boliger. De tre boligtyper er de mest udbredte i Faxe Kommune, jf. Figur 5.1. Hertil kommer mindre ændringer i søgningen mod offentlige udlejningsboliger og andelsboliger, jf. Figur 6.28a.

Valget af boligtype understøttes af tilflytningens familiemønstre, uddannelsesniveaue og arbejdsmarkedstilknytning. I de aldersgrupper, hvor tilbøjeligheden til at flytte til en ny kommune er

⁵¹ Børn i alderen 0-5 år opgøres som personer uden ydelse, mens børn i alderen 6-15 år primært er registreret som studerende. For ældre aldersgrupper fastlægges tilknytningen til uddannelsessystemet af uddannelsesmodulet i SMILE.

⁵² Se evt. Hansen & Markeprand (2015) s. 41-42, figur 3.18 og figur 3.20.

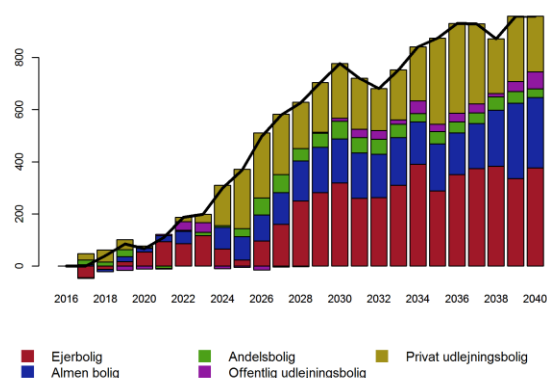
størst, vil private udlejningsboliger og ejerboliger være blandt de foretrukne boligtyper for såvel enlige som par. Par udviser dog generelt en større tilbøjelighed til at flytte i ejerbolig relativt til enlige, der omvendt foretrækker almene boliger i større udstrækning end tilfældet er for parfamilier. På landsplan vil begge familietyper på tværs af alle øvrige karakteristika udvise en stor og relativt ensartet tilbøjelighed til at flytte til en privat udlejningsbolig.

For familier med en grundskoleuddannelse er boligsøgningen næsten ligeligt fordelt mellem ejerboliger, almene boliger og private udlejningsboliger. Privat udlejning er genstand for en relativt ensartet søgning på tværs af uddannelsesniveauer, mens det øgede antal erhvervsfaglige yderligere styrker søgningen mod ejerboliger.

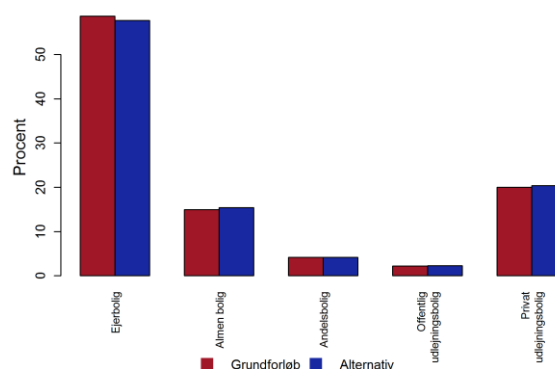
Efterspørgslen efter private udlejningsboliger er relativ høj og ensartet uagtet tilhørsforholdet til arbejdsmarkedet. For familier, hvor alle voksne medlemmer står uden for arbejdsmarkedet, vil efterspørgslen efter private udlejningsboliger dog domineres af efterspørgslen efter almene boliger. Er blot den ene part i en parfamilie uden for arbejdsmarkedet, vil ejerboliger være det foretrukne valg efterfulgt af private udlejningsboliger og almene boliger. Ændringen i søgningen fordelt på boligtype har på sigt blot marginal indflydelse på den overordnede præferencestruktur, idet der er en mindre stigning i andelen, der efterspørger private udlejningsboliger og almene boliger på bekostning af ejerboliger, jf. Figur 6.28b.

Figur 6.28. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligtype

a) Ændring i boligtyper, antal boliger

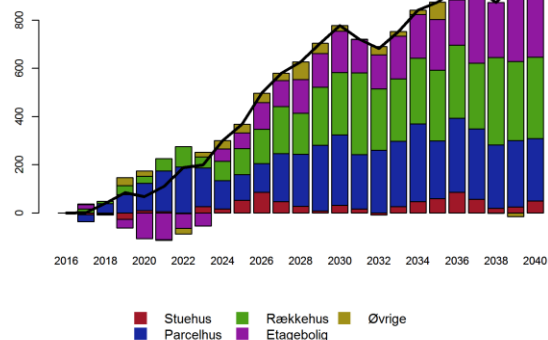
b) Boliger fordelt på type, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

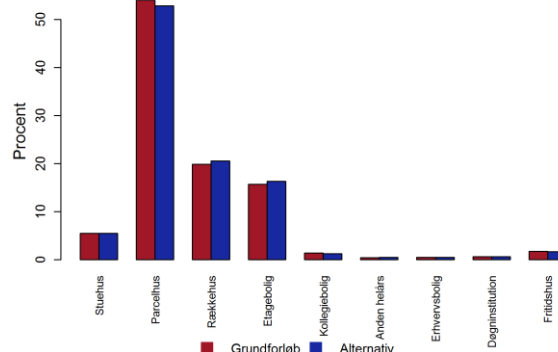
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 6.29. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligart

a) Ændring i boligarter, antal boliger

b) Boliger fordelt på art, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Den langsigtede stigning i boligefterspørgslen på omkring 900 boliger ift. grundforløbet vil i nogenlunde ligeligt omfang rette sig mod parcelhuse, rækkehuse og etageboliger. I alternativforløbet efterspørges på sigt næsten 300 flere parcelhuse, end tilfældet er i grundforløbet. Søgningen mod rækkehuse og etageboliger øges med sammenlagt næsten 600 boliger på sigt, jf. Figur 6.29a⁵³. Ændringen i efterspørgslen efter parcelhuse motiveres hovedsageligt af den ændrede søgning mod ejerboliger og i nogen udstrækning private udlejningsboliger, mens den øgede efterspørgsel efter rækkehuse og etageboliger primært følger i forlængelse af den øgede søgning mod private udlejningsboliger og almene boliger. Det højere tilflytningsomfang af familier uden eller med delvis tilknytning til arbejdsmarkedet vil give anledning til en mindre forskydning i præferencestrukturen til fordel for rækkehuse og etageboliger, jf. Figur 6.29b.

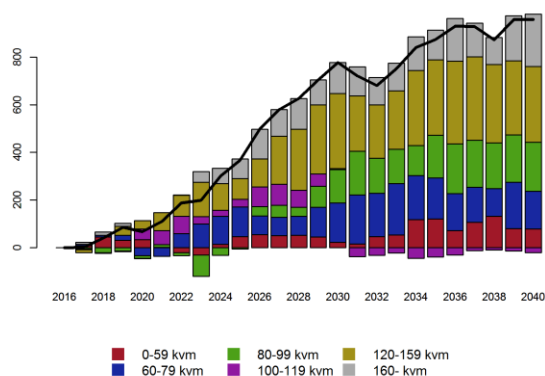
Overordnet vil den øgede efterspørgsel efter boliger på sigt i lidt mere end 50 pct. af tilfældene rette sig mod boliger over 100 m², jf. Figur 6.30a. Det typiske parcelhus er netop større end 100 m², hvilket derfor sammen med nogle enkelte rækkehuse over 100 m² forklarer stigningen i søgningen mod de større boliger⁵⁴. Herudover er arealet for et typisk rækkehus eller en etagebolig på såvel landsplan som kommunalt plan 60-99 m², hvilket således motiverer udviklingen i efterspørgslen efter boliger med et areal i dette interval. Den øgede boligsøgning foranlediger blot marginale forskydninger i præferencerne til fordel for boliger med et areal under 100 m² og et areal i intervallet 120-159 m², hvilket er konsistent med den øgede efterspørgsel efter de tre dominerende boligarter, jf. Figur 6.30b.

⁵³ Det skal påpeges, at ændringerne generelt er relativt fluktuerende over tid, hvorfor resultaterne primært skal fortolkes kvalitativt, mens de kvantitative forskelle skal anvendes med varsomhed.

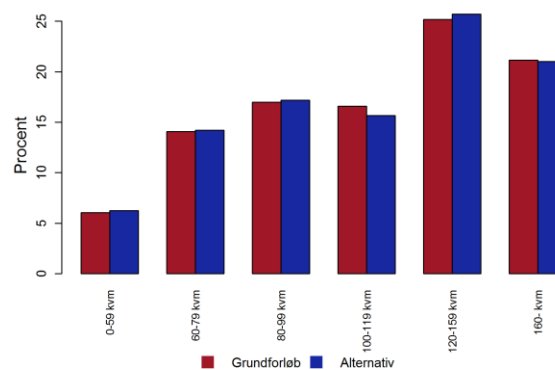
⁵⁴ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 70, figur 3.45.

Figur 6.30. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligstørrelse

a) Ændring i boligstørrelser, antal boliger

b) Boliger fordelt på størrelse, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

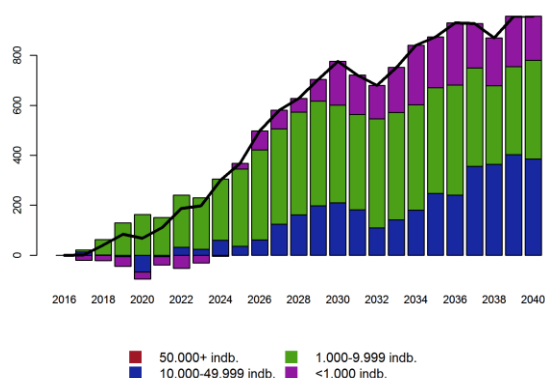

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

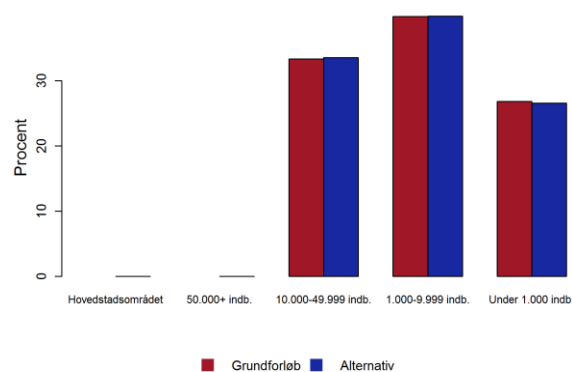
Den øgede søgning giver på sigt primært anledning til øget efterspørgsel efter boliger beliggende i byområder med flere end 1.000 indbyggere, men er også rettet mod boliger i de mindste byområder, jf. Figur 6.31a. Ændringen i den geografiske søgning mod områder med 1.000 til 50.000 indbyggere er forenelig med den større efterspørgsel efter række- og etageboliger, der hovedsageligt er beliggende i byområder af den pågældende størrelse. Dog findes der også her en del parcelhuse⁵⁵. Den øgede søgning mod det mindste byområde skal primært henføres til den øgede efterspørgsel efter parcelhuse. Der observeres ingen væsentlig forskydning i den indbyrdes fordeling af boligefterspørgslen på bystørrelse, jf. Figur 6.31b.

Figur 6.31. Ændring i antallet af boliger fordelt på bystørrelse

a) Ændring i bystørrelse, antal boliger

b) Boliger fordelt på bystørrelse, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

⁵⁵ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 73, figur 3.49.

Ændringerne i samtlige boligkarakteristika relativt til grundforløbet er for udvalgte år sammenfattet i Tabel 9.10 i appendiks.

7 Konklusion

Udviklingen i befolkningens alderssammensætning, familiestruktur, arbejdsmarkedstilknytning, uddannelsesniveau og boligefterspørgsel ventes i overordnede træk at følge udviklingen på landsplan. I enkelte tilfælde vil udviklingen i Faxe Kommune dog bevæge sig i en lidt anden retning.

Befolkningens sammensætning på oprindelse forventes i Faxe Kommune på samme vis som i resten af landet at være præget af en positiv nettoindvandring. Kommunen adskiller sig dog fra hele landet ved, at andelen af ikke-vestlige indvandrere og efterkommere historisk er mindre og også forventes at være det fremadrettet. Andelen af vestlige indvandrere i kommunen forventes dog på sigt at svare til den nationale andel. Som nævnt indregnes ikke, at der løbende kan være tale om en forskydning i indvandringens fordeling på kommuner som følge af ændringer i visiteringskvoterne for indvandrere med flygtningestatus som opholdsgrundlag.

Som i resten af landet forventes andelen af personer ældre end 67 år at udgøre en stigende andel af den samlede befolkning i Faxe Kommune. Tilbageatrækningsreformen håndterer i kraft af en gradvis forskydning af tilbageatrækningsalderen en del af den udfordring, som en aldrende befolkning har på de kommunale budgetter. Udfordringen er dog fortsat betydelig, såfremt en del af udgifterne til individuel offentlig service, herunder sundhed og ældrepleje, afholdes af kommunen. De pågældende udgifter er typisk stærkt stigende med alderen. Aldringen af befolkningen er også en væsentlig årsag til, at der i Faxe Kommune som i resten af landet forventes en større andel af ældre enlige fremadrettet. Endvidere vil unges præferencer for at leve som enlige også medvirke til, at andelen af enlige øges på bekostning af parfamilier.

Befolkningens uddannelsesniveau er som på landsplan præget af, at yngre og mere veluddannede generationer erstatter de ældre, hvilket øger det generelle uddannelsesniveau. Til trods for, at andelen af befolkningen med en grundskole- eller erhvervsfaglig uddannelse som højst fuldførte forventes at falde til fordel for en stigning i andelen med en videregående uddannelse, ventes andelen med en erhvervsfaglig uddannelse eller lavere også fremadrettet at være højere i Faxe Kommune relativt til niveauet på landsplan. Trods en lidt anderledes uddannelsessammensætning følger udviklingen i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning i Faxe Kommune i store træk udviklingen på landsplan om end niveauet er lavere. Således skal den øgede erhvervsdeltagelse i vidt omfang tilskrives, at flere 60-67-årige indtræder på arbejdsmarkedet som følge af den gradvist forhøjede tilbageatrækningsalder. Deltagelsestilbøjeligheden i kommunen er dog højere, end hvad tilfældet er på landsplan.

Boligefterspørgslen i Faxe Kommune forventes fremadrettet karakteriseret ved, at forholdsmæssigt flere vil søge mod almene boliger og private udlejningsboliger, som typisk er etageboliger og rækkehuse, mens færre vil efterspørge en ejerbolig, der typisk er repræsenteret ved et parcel- eller stuehus. På trods af den delvise fortrængning forventes ejerboliger og parcelhuse dog også i fremskrivningen at udgøre den dominerende boligtype og -art, ligesom det historisk har været tilfældet. Den demografiske udvikling og den ændrede familiestruktur giver samlet set anledning til en stigning i den samlede boligefterspørgsel i fremskrivningen. De ændrede boligpræferencer omfatter desuden en øget søgning mod boliger med et lidt mindre boligareal, end det historisk har været tendensen. Søgningen mod mindre boliger er motiveret af befolkningens aldring og af den gradvist ændrede familiestruktur, der tilsiger, at en større andel af familierne ventes udgjort af enlige.

Den indbyrdes forskydning i boligpræferencerne i kommunen gengives i vidt omfang også på landsplan. Nationalt observeres således også en indbyrdes forskydning mellem ejerboliger og private udlejningsboliger, ligesom etageboliger på sigt foretrækkes frem for parcelhuse. Boligefterspørgslens andel af henholdsvis almene boliger og rækkehuse øges en anelse mere, end tilfældet er på landsplan, hvor præferencerne er relativt konstante. Nationalt gengives desuden den gradvist større tilbøjelighed til at efterspørge boliger med et mindre areal.

Marginaleksperimenterne belyste dels effekten af en nedjustering i ledigheden i kommunen (afsnit 6.2) og dels øget tilflytning af familier med forskellige baggrundskarakteristika. Specielt betragtedes konsekvenserne af øget tilflytning af familier karakteriseret ved et højt uddannelsesniveau (afsnit 6.1), øget tilflytning fra udvalgte ophavskommuner (afsnit 6.3) samt øget tilflytning af familier uden eller blot med delvis tilknytning til arbejdsmarkedet (afsnit 6.4).

Flytteeksperimenterne gav i alle tre tilfælde anledning til en stigning i befolkningen bosiddende i Faxe Kommune. Konsekvenserne for befolkningens alderssammensætning var relativt begrænsede, men kom typisk til udtryk ved, at andelen af 16-67-årige enten var relativt uændret eller øget på bekostning af andelen af personer i den ældste aldersklasse. Eksperimenterne gav desuden anledning til, at familiestrukturen enten var uændret eller blev forskudt til fordel for parfamilier. Mens uddannelsesniveaulet sammenfattet ved uddannelsesindekset forventeligt henholdsvis mindske og øgede i eksperiment 6.4 og 6.1, øgede indekset også i eksperiment 6.3. Befolkningens erhvervsdeltagelse reagerede grundlæggende i overensstemmelse med udviklingen i uddannelsesniveaulet, dog var ændringen i eksperiment 6.1 og 6.3 marginal.

En lavere ledighedsgrad og dermed en højere beskæftigelse gav i eksperiment 6.2 anledning til en mindre nedskrivning i den samlede befolkning bosiddende i Faxe Kommune. Dette finder sin forklaring i, at en øget beskæftigelsestilbøjelighed dæmper afgang fra arbejdsmarkedet til socioøkonomiske grupper uden for arbejdsstyrken og dermed motiverer en stigning i den samlede erhvervsdeltagelse relativt til grundforløbet. En højere grad af erhvervstilknytning øger befolkningens mobilitet både inden for og på tværs af kommunegrænser, hvilket således mindsker befolkningen relativt til grundforløbet. Omvendt kan der dog være en tendens til større søgning mod ejerboliger, hvilket isoleret set dæmper mobiliteten, mindsker sandsynligheden for parsplit og dermed ad denne vej yderligere vil dæmpe flytteilbøjeligheden. Det er dog vanskeligt at se en entydig ændring i forholdet mellem par og enlige, ligesom ændringen i antallet af ejerboliger også fluktuerer, hvorfor det ikke kan konstateres, at de nævnte mobilitetsdæmpende effekter her er aktuelle. Ændringen i befolkningen skønnes dog primært henført til den øgede fraflytning, som deltagelse i arbejdsstyrken motiverer. Uddannelsesindekset er generelt lidt højere end i grundforløbet.

Betragtes marginaleksperimenterne konsekvenser for boligstrukturen, var effekterne relativt begrænsede. Fælles for flytteeksperimenterne var dog en tendens til, at adfærdsendringen styrkede den relative søgning mod private udlejningsboliger og almene boliger på bekostning af ejerboliger. Forskydningen var dog begrænset. Baseret på karakteristika for den risikogruppe, som marginaleksperimenterne berører, og på den indbyrdes sammenhæng mellem boligkarakteristika, blev variationen på tværs af eksperimenterne i boligpræferencerne angående boligtype naturligt gengivet i præferencerne for de øvrige boligkarakteristika. Specielt styrkedes præferencerne for etageboliger og rækkehuse på bekostning af parcelhuse.

Formålet med marginaleksperimenterne var primært at give illustrative eksempler på ændrede adfærdsmønstre, der selv på kort eller mellemlangt sigt potentielt kan dæmpe eller øge de

budgetmæssige udfordringer, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Det er dog alene en politisk beslutning at gennemføre tiltag, der kan motivere ændringer i befolkningens beslutningsmønstre, der kan lede til ændringer i stil med de her præsenterede. Ved at belyse sammenhængen mellem modellens underliggende karakteristika vurderes det herudover, at resultatet med fordel kan finde anvendelse til en eksempelvis mere målrettet markedsføring over for de familietyper, der vil finde allerede eksisterende boliger eller fremtidige byggeprojekter attraktive. Desuden kan ændringerne potentielt finde anvendelse til beslutningerne vedrørende omlægning eller udstykning af jord samt forhold vedrørende bevarelse af den eksisterende boligmasse.

8 Referencer

Andersen, H. S. (2015): Indvandring, integration og etnisk segregation: udviklingen i indvandringens bosætning siden 1985. København: SBI forlag (SBI, Vol. 2015:01)

DREAM (2014): Langsigtet Økonomisk Fremskrivning 2014, DREAM rapport 2014. www.dreammodel.dk.

Hansen, M. F. & T. Markeprand (2015): Fremskrivning af familiekarakteristika og boligefterspørgslen i danske kommuner. DREAM rapport 2015. www.dreammodel.dk.

Hansen J. Z., P. Stephensen & J. B. Kristensen (2013): Fremskrivning af den danske boligefterspørgsel. DREAM rapport 2013. www.dreammodel.dk.

Momentum (2014): 6. ÅRGANG. 4. UDGAVE, 18. FEBRUAR 2014, Kommunernes Landsforening.
http://www.kl.dk/ImageVault/Images/id_66394/ImageVaultHandler.aspx

9 Appendiks

Tabel 9.1. Aldersfordelt beskæftigelse 16-67-årige, antal 1.000 personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Faxe					
16-29 år	2.3 (0.46)	1.4 (0.31)	1.7 (0.33)	1.6 (0.35)	1.4 (0.32)
30-39 år	3.9 (0.81)	2.9 (0.77)	2.3 (0.71)	2.8 (0.72)	2.9 (0.73)
40-49 år	4.1 (0.82)	4.7 (0.83)	3.8 (0.78)	2.8 (0.73)	3.4 (0.75)
50-59 år	3.8 (0.75)	4 (0.79)	4.2 (0.74)	3.4 (0.7)	2.7 (0.68)
60-67 år	0.5 (0.21)	1.3 (0.31)	1.8 (0.47)	2.4 (0.55)	2.2 (0.59)
Alle (16-67 år)	14.6 (0.65)	14.4 (0.62)	13.8 (0.61)	13.1 (0.61)	12.6 (0.61)
Vest- og Sydsjælland					
16-29 år	36.2 (0.43)	24.6 (0.3)	28.7 (0.34)	27.4 (0.35)	24.7 (0.33)
30-39 år	60 (0.77)	46.3 (0.74)	38.5 (0.71)	46.1 (0.73)	45 (0.73)
40-49 år	64.8 (0.79)	67 (0.78)	55.4 (0.75)	43.8 (0.73)	52.3 (0.75)
50-59 år	59.5 (0.69)	61.8 (0.74)	61.1 (0.7)	51.2 (0.68)	41.5 (0.68)
60-67 år	9.2 (0.19)	18.8 (0.27)	28.3 (0.44)	36.4 (0.53)	33.8 (0.58)
Alle (16-67 år)	229.7 (0.61)	218.4 (0.57)	212 (0.58)	205.1 (0.6)	197.2 (0.61)
Danmark					
16-29 år	390.7 (0.43)	293.7 (0.3)	336.8 (0.32)	325 (0.33)	302.7 (0.31)
30-39 år	627.7 (0.78)	525.4 (0.75)	471 (0.71)	559.7 (0.72)	542.9 (0.72)
40-49 år	594.8 (0.8)	650 (0.8)	569.6 (0.76)	491.3 (0.75)	581 (0.76)
50-59 år	538.6 (0.72)	554.6 (0.76)	570 (0.72)	507.5 (0.7)	442.9 (0.69)
60-67 år	85.3 (0.21)	165.1 (0.29)	245.8 (0.46)	333.2 (0.55)	328.1 (0.6)
Alle (16-67 år)	2237.1 (0.62)	2189 (0.58)	2193.3 (0.58)	2216.7 (0.59)	2197.7 (0.6)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af befolkningen i den relevante aldersgruppe.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.2. Aldersfordelt arbejdsstyrke 16-67-årige, antal 1.000 personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Faxe					
16-29 år	2.5 (0.49)	1.7 (0.36)	1.9 (0.38)	1.8 (0.4)	1.6 (0.36)
30-39 år	4.1 (0.86)	3.2 (0.84)	2.6 (0.79)	3.2 (0.81)	3.2 (0.81)
40-49 år	4.3 (0.87)	5 (0.88)	4.1 (0.85)	3 (0.81)	3.7 (0.82)
50-59 år	4.1 (0.81)	4.4 (0.85)	4.6 (0.82)	3.8 (0.78)	3 (0.76)
60-67 år	0.6 (0.23)	1.3 (0.32)	2 (0.52)	2.9 (0.65)	2.6 (0.7)
Alle (16-67 år)	15.6 (0.7)	15.6 (0.67)	15.3 (0.67)	14.7 (0.68)	14.1 (0.68)
Vest- og Sydsjælland					
16-29 år	40.4 (0.48)	28.7 (0.35)	33.1 (0.39)	31.5 (0.41)	28.3 (0.38)
30-39 år	65.3 (0.84)	50.8 (0.81)	42.8 (0.79)	51.3 (0.81)	49.9 (0.81)
40-49 år	69 (0.84)	71.8 (0.83)	60.6 (0.82)	48.4 (0.81)	57.3 (0.82)
50-59 år	65.9 (0.77)	66.7 (0.8)	67.7 (0.78)	57.3 (0.76)	46.5 (0.76)
60-67 år	9.8 (0.21)	19.7 (0.28)	31.8 (0.5)	42.4 (0.62)	39.7 (0.68)
Alle (16-67 år)	250.5 (0.66)	237.7 (0.62)	236 (0.65)	230.9 (0.67)	221.7 (0.68)
Danmark					
16-29 år	428.7 (0.47)	331.8 (0.34)	389.6 (0.37)	375.3 (0.38)	349.7 (0.36)
30-39 år	678.3 (0.84)	570.1 (0.81)	523.2 (0.79)	620.7 (0.8)	602.7 (0.8)
40-49 år	631.1 (0.85)	693.4 (0.85)	621.3 (0.83)	540.1 (0.82)	636.3 (0.83)
50-59 år	590 (0.79)	596.1 (0.82)	629.8 (0.79)	565 (0.78)	494.4 (0.77)
60-67 år	90.8 (0.23)	172.9 (0.31)	274.9 (0.51)	384.6 (0.63)	381.4 (0.7)
Alle (16-67 år)	2418.9 (0.67)	2364.4 (0.63)	2438.7 (0.64)	2485.6 (0.66)	2464.4 (0.67)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af befolkningen i den relevante aldersgruppe.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.3. Aldersfordelt ledighed 16-67-årige, antal 1.000 personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Faxe					
16-29 år	0.2 (0.08)	0.2 (0.14)	0.3 (0.13)	0.2 (0.12)	0.2 (0.11)
30-39 år	0.2 (0.06)	0.3 (0.08)	0.3 (0.11)	0.3 (0.11)	0.3 (0.1)
40-49 år	0.2 (0.05)	0.3 (0.06)	0.3 (0.08)	0.3 (0.09)	0.3 (0.08)
50-59 år	0.3 (0.08)	0.3 (0.08)	0.5 (0.1)	0.4 (0.11)	0.3 (0.11)
60-67 år	0 (0.06)	0.1 (0.05)	0.2 (0.11)	0.4 (0.15)	0.4 (0.15)
Alle (16-67 år)	1 (0.06)	1.2 (0.08)	1.6 (0.1)	1.7 (0.11)	1.5 (0.11)
Vest- og Sydsjælland					
16-29 år	4.2 (0.1)	4 (0.14)	4.4 (0.13)	4.1 (0.13)	3.6 (0.13)
30-39 år	5.4 (0.08)	4.5 (0.09)	4.3 (0.1)	5.2 (0.1)	4.9 (0.1)
40-49 år	4.3 (0.06)	4.9 (0.07)	5.2 (0.09)	4.5 (0.09)	5 (0.09)
50-59 år	6.3 (0.1)	5 (0.07)	6.6 (0.1)	6.1 (0.11)	5 (0.11)
60-67 år	0.6 (0.06)	0.9 (0.05)	3.5 (0.11)	5.9 (0.14)	5.9 (0.15)
Alle (16-67 år)	20.7 (0.08)	19.3 (0.08)	24 (0.1)	25.8 (0.11)	24.5 (0.11)
Danmark					
16-29 år	38.1 (0.09)	38.1 (0.11)	52.7 (0.14)	50.2 (0.13)	47 (0.13)
30-39 år	50.6 (0.07)	44.7 (0.08)	52.1 (0.1)	61 (0.1)	59.7 (0.1)
40-49 år	36.3 (0.06)	43.4 (0.06)	51.7 (0.08)	48.8 (0.09)	55.3 (0.09)
50-59 år	51.4 (0.09)	41.4 (0.07)	59.9 (0.1)	57.5 (0.1)	51.4 (0.1)
60-67 år	5.4 (0.06)	7.8 (0.04)	29.1 (0.11)	51.4 (0.13)	53.3 (0.14)
Alle (16-67 år)	181.8 (0.08)	175.4 (0.07)	245.5 (0.1)	268.9 (0.11)	266.7 (0.11)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af arbejdsstyrken i den relevante aldersgruppe.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.4. Antal og andel boliger fordelt på boligtype for Faxe, Vest- og Sydsjælland og hele landet, 1.000 boliger

	2000	2013	2020	2030	2040
Faxe					
Ejer	9.5 (66%)	10.1 (63.8%)	10.4 (61.1%)	10.6 (59.3%)	10.7 (58.8%)
Almen	1.7 (11.9%)	2 (12.9%)	2.4 (13.9%)	2.6 (14.8%)	2.7 (14.8%)
Andel	0.4 (3.1%)	0.7 (4.5%)	0.7 (4.1%)	0.7 (4%)	0.8 (4.2%)
Offentlig udlejning	0.3 (2.4%)	0.3 (1.7%)	0.3 (1.8%)	0.4 (2%)	0.4 (2.2%)
Privat udlejning	2.4 (16.7%)	2.7 (17.1%)	3.2 (19%)	3.5 (19.8%)	3.7 (20%)
Vest- og Sydsjælland					
Ejer	158.9 (62.4%)	162.6 (59.4%)	161.2 (56.6%)	160.2 (54.4%)	158 (53.6%)
Almen	40 (15.7%)	46.6 (17%)	50.8 (17.8%)	54.2 (18.4%)	55.3 (18.8%)
Andel	6.3 (2.5%)	11.7 (4.3%)	11.7 (4.1%)	12.3 (4.2%)	12.4 (4.2%)
Offentlig udlejning	5.9 (2.3%)	5.1 (1.9%)	5.4 (1.9%)	6.3 (2.1%)	7.1 (2.4%)
Privat udlejning	43.7 (17.1%)	47.8 (17.5%)	56 (19.6%)	61.2 (20.8%)	61.9 (21%)
Danmark					
Ejer	1292.2 (52.8%)	1319.3 (50.3%)	1356.7 (48.4%)	1392.9 (47.2%)	1403.1 (46.6%)
Almen	483.3 (19.8%)	537.1 (20.5%)	580.9 (20.7%)	615.2 (20.9%)	632.9 (21%)
Andel	159.7 (6.5%)	205.1 (7.8%)	211.3 (7.5%)	224.3 (7.6%)	234.2 (7.8%)
Offentlig udlejning	45.7 (1.9%)	48.9 (1.9%)	49.2 (1.8%)	56 (1.9%)	63.5 (2.1%)
Privat udlejning	465.1 (19%)	514 (19.6%)	605.8 (21.6%)	660.8 (22.4%)	679.2 (22.5%)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.5. Antal og andel boliger fordelt på boligart for Faxe, Vest- og Sydsjælland og hele landet, 1.000 boliger

	2000	2013	2020	2030	2040
Faxe					
Stuehus	1.1 (7.3%)	0.9 (5.9%)	1 (5.7%)	1 (5.6%)	1 (5.6%)
Parcelhus	8.8 (59.1%)	9.5 (59.8%)	9.7 (57%)	9.8 (55.1%)	9.8 (54%)
Rækkehus	2 (13.1%)	3 (18.9%)	3.3 (19.1%)	3.5 (19.7%)	3.6 (19.9%)
Etagebolig	1.8 (12.2%)	2.1 (13.1%)	2.5 (14.5%)	2.8 (15.5%)	2.9 (15.7%)
Øvrige	1.2 (8.3%)	0.4 (2.3%)	0.6 (3.7%)	0.7 (4%)	0.9 (4.9%)
Vest- og Sydsjælland					
Stuehus	20.2 (7.8%)	17.3 (6.3%)	16.3 (5.7%)	15.4 (5.2%)	14.5 (4.9%)
Parcelhus	133.3 (51.7%)	139.2 (50.8%)	140 (49.1%)	140.7 (47.8%)	139.3 (47.2%)
Rækkehus	33.1 (12.8%)	44.1 (16.1%)	46.8 (16.4%)	50.1 (17%)	50.8 (17.2%)
Etagebolig	59 (22.9%)	64 (23.3%)	70.8 (24.9%)	76.7 (26.1%)	78.7 (26.7%)
Øvrige	12.3 (4.8%)	9.3 (3.4%)	11.1 (3.9%)	11.4 (3.9%)	11.5 (3.9%)
Danmark					
Stuehus	128.2 (5.2%)	111.2 (4.2%)	111 (4%)	106.6 (3.6%)	102.2 (3.4%)
Parcelhus	994 (40.3%)	1050.7 (40%)	1088.3 (38.8%)	1113.3 (37.8%)	1115.1 (37%)
Rækkehus	312 (12.7%)	386 (14.7%)	415.5 (14.8%)	443.8 (15.1%)	456.1 (15.1%)
Etagebolig	935.9 (38%)	1006.6 (38.4%)	1096.5 (39.1%)	1183.3 (40.1%)	1232.4 (40.9%)
Øvrige	95 (3.9%)	70 (2.7%)	92.7 (3.3%)	102.1 (3.5%)	107.1 (3.6%)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.6 Antal og andel boliger fordelt på boligstørrelse for Faxe, Vest- og Sydsjælland og hele landet, 1.000 boliger

	2000	2013	2020	2030	2040
Faxe					
0-59 m²	1.1 (7.5%)	0.8 (5.3%)	0.9 (5.6%)	1.1 (6%)	1.1 (6.1%)
60-79 m²	1.9 (13.2%)	2 (12.7%)	2.3 (13.3%)	2.4 (13.6%)	2.5 (13.9%)
80-99 m²	2.3 (16.2%)	2.6 (16.1%)	2.8 (16.5%)	3.1 (17.2%)	3.1 (16.9%)
100-119 m²	2.3 (16.2%)	2.6 (16.4%)	2.8 (16.3%)	2.9 (16.4%)	3 (16.5%)
120-159 m²	4 (27.7%)	4.4 (27.6%)	4.5 (26.7%)	4.6 (25.7%)	4.6 (25.2%)
159- m²	2.8 (19.3%)	3.4 (21.7%)	3.7 (21.6%)	3.8 (21.1%)	3.9 (21.3%)
Vest- og Sydsjælland					
0-59 m²	25.3 (9.9%)	22.4 (8.2%)	19.9 (7%)	19.7 (6.7%)	19.8 (6.7%)
60-79 m²	43.2 (16.9%)	45.7 (16.7%)	42.9 (15.1%)	42.8 (14.5%)	42.2 (14.3%)
80-99 m²	46.7 (18.3%)	48.8 (17.8%)	56.9 (20%)	61.8 (21%)	62.9 (21.3%)
100-119 m²	38.5 (15.1%)	40.3 (14.7%)	44.4 (15.6%)	46.9 (15.9%)	47.4 (16.1%)
120-159 m²	60.6 (23.7%)	65.9 (24.1%)	68.9 (24.2%)	70.6 (24%)	70.4 (23.9%)
159- m²	40.9 (16%)	50.8 (18.6%)	52 (18.2%)	52.5 (17.8%)	52.1 (17.7%)
Danmark					
0-59 m²	336.2 (13.7%)	318 (12.1%)	311.6 (11.1%)	319.6 (10.8%)	326.4 (10.8%)
60-79 m²	457.5 (18.7%)	480.2 (18.3%)	487.4 (17.4%)	503.3 (17.1%)	512.8 (17%)
80-99 m²	465.1 (19%)	488 (18.6%)	564.1 (20.1%)	618.3 (21%)	643.1 (21.3%)
100-119 m²	331.5 (13.5%)	349.6 (13.3%)	399.9 (14.3%)	438.4 (14.9%)	457.3 (15.2%)
120-159 m²	517.2 (21.1%)	555.1 (21.2%)	589.2 (21%)	611.8 (20.7%)	618.4 (20.5%)
159- m²	342.7 (14%)	433.5 (16.5%)	451.7 (16.1%)	457.7 (15.5%)	455 (15.1%)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.7 Antal og andel boliger fordelt på bystørrelse for Faxe, Vest- og Sydsjælland og hele landet, 1.000 boliger

	2000	2013	2020	2030	2040
Faxe					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	4.6 (33%)	5.2 (32.9%)	5.7 (33.7%)	6 (33.7%)	6 (33.1%)
1.000-10.000	5.1 (36.5%)	6.3 (39.8%)	6.7 (39.6%)	7.1 (40%)	7.3 (40%)
Under 1.000	4.3 (30.5%)	4.3 (27.4%)	4.5 (26.6%)	4.7 (26.4%)	4.9 (26.9%)
Vest- og Sydsjælland					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0.1 (0%)	0.1 (0%)	0.2 (0.1%)
10.000-50.000	89.6 (35.4%)	104.5 (38.1%)	105.6 (37.1%)	107.2 (36.4%)	106.4 (36.1%)
1.000-10.000	70.8 (28%)	80.3 (29.3%)	89.4 (31.4%)	96.5 (32.8%)	99.1 (33.6%)
Under 1.000	92.5 (36.6%)	89.2 (32.5%)	89.9 (31.5%)	90.4 (30.7%)	89.1 (30.2%)
Danmark					
Over 50.000	887.2 (36.5%)	1027.3 (39.1%)	1090.4 (38.9%)	1160.9 (39.4%)	1213.5 (40.3%)
10.000-50.000	535 (22%)	580.5 (22.1%)	594.8 (21.2%)	605.7 (20.5%)	601.7 (20%)
1.000-10.000	521.9 (21.5%)	552.1 (21%)	619.2 (22.1%)	662.9 (22.5%)	675.2 (22.4%)
Under 1.000	484.4 (19.9%)	464.5 (17.7%)	499.6 (17.8%)	519.6 (17.6%)	522.5 (17.3%)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.8 Absolut og relativ ændring i boligefterspørgslen relativt til grundforløbet for øget tilflytning af højt uddannede fordelt på boligkarakteristika, 100 boliger (pct.)

	2020	2025	2030	2035	2040
Boligtype					
Ejer	1.2 (1.2%)	2.6 (2.5%)	3.8 (3.6%)	4.9 (4.7%)	4.6 (4.3%)
Almen	0 (0.1%)	0.4 (1.4%)	1.2 (4.6%)	1.7 (6.1%)	1.9 (7.1%)
Andel	0.2 (2.6%)	0.6 (8.3%)	1.1 (15.6%)	0.7 (9.3%)	1.3 (17.3%)
Offentlig udlejning	-0.1 (-3.4%)	0 (0.9%)	0.4 (10.7%)	0.4 (11.1%)	0.6 (15.4%)
Privat udlejning	-0.1 (-0.3%)	0.5 (1.5%)	1 (2.9%)	0.5 (1.4%)	2.4 (6.6%)
Boligart					
Stuehus	0.2 (2.1%)	0.3 (3.2%)	0.1 (0.9%)	0.6 (6.6%)	0 (0.2%)
Parcelhus	1.1 (1.1%)	2.1 (2.1%)	2.3 (2.4%)	3.7 (3.7%)	4.4 (4.5%)
Rækkehus	0.6 (1.9%)	1.6 (4.6%)	3.2 (9%)	2.8 (7.7%)	4.1 (11.4%)
Etagebolig	-0.8 (-3.3%)	-0.1 (-0.5%)	1.4 (5.2%)	1.2 (4.2%)	2.6 (9.2%)
Andet	0.1 (1.9%)	0.3 (3.9%)	0.6 (7.8%)	-0.1 (-0.7%)	-0.3 (-3.9%)
Boligstørrelse					
0-59 m ²	0.4 (4.5%)	0.5 (4.9%)	0.6 (5.3%)	0.3 (2.5%)	0.9 (8.5%)
60-79 m ²	-0.1 (-0.3%)	0.4 (1.6%)	1.5 (6.1%)	0.5 (1.8%)	1.7 (6.7%)
80-99 m ²	0.5 (1.8%)	1.1 (3.6%)	1.4 (4.7%)	1.5 (4.8%)	2.4 (7.8%)
100-119 m ²	-0.6 (-2.2%)	0.3 (1.1%)	0.9 (3%)	0.5 (1.6%)	0.5 (1.6%)
120-159 m ²	0.9 (2.1%)	1.6 (3.4%)	2.2 (4.8%)	3.6 (7.8%)	3.9 (8.4%)
160- m ²	0 (0%)	0.3 (0.8%)	1 (2.7%)	2 (5.3%)	1.5 (3.8%)
Bystørrelse					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	-0.1 (-0.2%)	1.1 (1.8%)	2.5 (4.1%)	2.6 (4.2%)	5 (8.3%)
1.000-10.000	1.1 (1.6%)	1.8 (2.5%)	3.4 (4.8%)	3.7 (5.1%)	4.4 (6%)
Under 1.000	0.3 (0.6%)	1.3 (2.8%)	1.7 (3.6%)	2 (4.2%)	1.5 (3%)

Kilde: Egen beregninger på SMILE

Tabel 9.9 Absolut og relativ ændring i boligefterspørgslen relativt til grundforløbet for øget tilflytning fra de fem historisk mest populære ophavskommuner fordelt på boligkarakteristika, 100 boliger (pct.)

	2020	2025	2030	2035	2040
Boligtype					
Ejer	1.1 (1%)	2 (1.9%)	4.5 (4.2%)	4.2 (4%)	4.1 (3.8%)
Almen	0.5 (2.2%)	1.7 (6.8%)	2.3 (8.6%)	2.8 (10.4%)	3.1 (11.6%)
Andel	0.2 (3%)	0.4 (5.8%)	0.8 (11.1%)	0.6 (7.6%)	0.6 (8.3%)
Offentlig udlejning	-0.2 (-6.7%)	-0.1 (-4.3%)	0.1 (3.2%)	0.3 (8.6%)	1 (26.1%)
Privat udlejning	0.6 (1.9%)	1.8 (5.4%)	1.6 (4.4%)	1.5 (4.1%)	2.2 (5.9%)
Boligart					
Stuehus	0.2 (2.5%)	0.4 (4.2%)	0.2 (2.4%)	0.5 (4.7%)	0.6 (6.1%)
Parcelhus	1.5 (1.6%)	2.7 (2.8%)	4.3 (4.4%)	3.3 (3.3%)	3.1 (3.2%)
Rækkehus	0.7 (2.3%)	1.6 (4.6%)	2.1 (6.1%)	2.8 (7.6%)	3.7 (10.3%)
Etagebolig	-0.4 (-1.4%)	0.8 (3.1%)	1.9 (7%)	2.2 (7.7%)	3.4 (11.9%)
Andet	0 (0.5%)	0.3 (4.9%)	0.6 (8.4%)	0.7 (9%)	0.1 (1.2%)
Boligstørrelse					
0-59 m ²	0.2 (2.5%)	0.5 (4.8%)	0.6 (5.7%)	0.4 (3.8%)	0.8 (7.3%)
60-79 m ²	-0.2 (-0.9%)	0.9 (3.8%)	1.5 (6.3%)	1.5 (5.7%)	2.1 (8.2%)
80-99 m ²	0.4 (1.4%)	1.2 (4.1%)	1.9 (6.1%)	1.9 (6.3%)	3.1 (10%)
100-119 m ²	0.8 (2.9%)	0.5 (1.8%)	0.5 (1.6%)	0.6 (2%)	0.3 (1%)
120-159 m ²	0.8 (1.8%)	1.7 (3.7%)	3.3 (7.2%)	3.1 (6.8%)	3.5 (7.5%)
160- m ²	0.1 (0.3%)	1 (2.7%)	1.4 (3.8%)	1.9 (5%)	1.2 (3.2%)
Bystørrelse					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	0.6 (1.1%)	1.6 (2.7%)	2.6 (4.3%)	3.5 (5.8%)	5.7 (9.5%)
1.000-10.000	1 (1.4%)	2.1 (3%)	4.3 (6%)	4.4 (6.1%)	3.7 (5%)
Under 1.000	0.6 (1.3%)	2.2 (4.7%)	2.4 (5.1%)	1.5 (3.2%)	1.6 (3.3%)

Kilde: Egen beregninger på SMILE

Tabel 9.10 Absolut og relativ ændring i boligefterspørgslen relativt til grundforløbet for øget tilflytning med ingen eller delvis arbejdsmarkedstilknytning fordelt på boligkarakteristika, 100 boliger (pct.)

	2020	2025	2030	2035	2040
Boligtype					
Ejer	0.5 (0.5%)	0.2 (0.2%)	3.2 (3%)	2.9 (2.7%)	3.8 (3.5%)
Almen	0.1 (0.6%)	0.9 (3.5%)	1.7 (6.3%)	1.8 (6.6%)	2.7 (10%)
Andel	0 (0.5%)	0.3 (4.2%)	0.7 (9.6%)	0.5 (6.3%)	0.3 (4.4%)
Offentlig udlejning	-0.1 (-3.4%)	0 (-1.4%)	0.1 (3.4%)	0.3 (7.1%)	0.7 (16.4%)
Privat udlejning	0.1 (0.2%)	2.3 (6.8%)	2.1 (5.9%)	3.3 (9.2%)	2.1 (5.8%)
Boligart					
Stuehus	0.1 (1%)	0.5 (5.3%)	0.3 (3.1%)	0.6 (6.1%)	0.5 (4.8%)
Parcelhus	1.1 (1.2%)	1.1 (1.1%)	2.9 (3%)	2.4 (2.4%)	2.6 (2.6%)
Rækkehus	0.3 (0.9%)	1.1 (3.1%)	2.6 (7.3%)	2.9 (8.1%)	3.4 (9.3%)
Etagebolig	-1.1 (-4.3%)	0.7 (2.5%)	1.7 (6.2%)	2.1 (7.4%)	3 (10.5%)
Andet	0.2 (3.4%)	0.3 (5%)	0.2 (3.2%)	0.7 (9.2%)	0.1 (1.4%)
Boligstørrelse					
0-59 m ²	0.3 (3.5%)	0.5 (4.5%)	0.2 (2.1%)	1.2 (11.1%)	0.8 (7.1%)
60-79 m ²	-0.3 (-1.5%)	1.2 (5.3%)	1.6 (6.8%)	1.7 (6.8%)	1.6 (6.2%)
80-99 m ²	-0.1 (-0.4%)	-0.1 (-0.2%)	1.4 (4.6%)	1.8 (5.8%)	2.1 (6.7%)
100-119 m ²	0.5 (1.6%)	0.3 (1.1%)	0 (0.1%)	-0.4 (-1.3%)	-0.2 (-0.7%)
120-159 m ²	0.4 (0.8%)	0.9 (1.9%)	3.1 (6.8%)	3.2 (6.9%)	3.2 (6.9%)
160- m ²	0 (0%)	0.8 (2.2%)	1.3 (3.5%)	1.2 (3.3%)	2.2 (5.6%)
Bystørrelse					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	-0.7 (-1.2%)	0.4 (0.6%)	2.1 (3.5%)	2.5 (4%)	3.8 (6.4%)
1.000-10.000	1.6 (2.4%)	3.1 (4.4%)	3.9 (5.5%)	4.2 (5.9%)	4 (5.4%)
Under 1.000	-0.3 (-0.6%)	0.2 (0.5%)	1.8 (3.7%)	2 (4.2%)	1.8 (3.6%)

Kilde: Egen beregninger på SMILE